

Într-o atmosferă
de profundă angajare
revoluționară, a avut loc

Sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu

PLENARA COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

Sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, s-a desfășurat, în zilele de 24 și 25 martie, Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român.

Plenara a avut următoarea ordine de zi:

1. Raport privind realizarea planului național unic de dezvoltare economico-socială a României pe trimestrul I, măsurile pentru îndeplinirea planului în trimestrul II și pe întregul an 1987, precum și pentru desfășurarea în bune condiții a lucrărilor agricole de primăvară.

2. Raport privind efectivul, compoziția și structura organizatorică a partidului la 31 decembrie 1986 și activitatea politico-organizatorică desfășurată de organele și organizațiile de partid pentru îndeplinirea hotărârilor și directivelor partidului.

3. Raport cu privire la activitatea desfășurată de organele de partid, de stat și organizațiile de masă în anul 1986 pentru îndeplinirea politicii de cadre a partidului.

4. Raport privind activitatea de rezolvare a propunerilor, sesizărilor, reclamațiilor și cererilor oamenilor muncii în anul 1986.

5. Raport cu privire la activitatea internațională a partidului și statului în 1986 și principalele obiective ale politicii externe în anul 1987.

6. Probleme organizatorice.

Raportul la primul punct al ordinii de zi a fost prezentat de tovarășul Constantin Dăscălescu.

În continuare, în cadrul dezbaterilor, au luat cuvântul tovarășii Constantin Olteanu, Carol Dina, Neculai Ibănescu, Marin Enache, Radu Bălan, Agurița Alexandrescu, Ștefan Rab, Emil Huidu, Gheorghe Enică, Maria Gheorghe, Dumitru Constantin, Maria Bradea.

Exprimând sentimentele de profundă dragoste, stimă și prețuire ale comuniștilor, ale tuturor cetățenilor patriei față de tovarășul Nicolae Ceaușescu, participanții la dezbateri au dat o înaltă apreciere rolului esențial, determinant, al secretarului general al partidului în elaborarea și îndeplinirea politicii interne și externe a partidului și statului, în fundamentarea planurilor și programelor de dezvoltare economico-socială a țării, în organizarea și conducerea operei istorice de edificare a socialismului și comunismului pe pământul României, în promovarea cauzei păcii, înțelegerii și colaborării rodnice între națiuni.

În cadrul dezbaterilor, au fost examinate, cu exigență și răspundere, rezultatele obținute în îndeplinirea planului pe primul trimestru al acestui an, în utilizarea cu eficiență sporită a capacităților de producție, a întregului potențial tehnic și uman de care dispune economia națională. Totodată, au fost analizate cauzele neajunsurilor care au dus la nerealizarea unor

indicatori de plan, evidențiindu-se măsurile întreprinse în vederea îmbunătățirii întregii activități economice. În acest sens, a fost înfățișat modul cum se acționează pentru recuperarea neîntârziată a restanțelor, perfecționarea și modernizarea în continuare a proceselor tehnologice, sporirea nivelului tehnic și calitativ al produselor, creșterea mai accentuată a productivității muncii și a eficienței economice, reducerea consumurilor, a cheltuielilor materiale și încadrarea strictă în normele stabilite, pentru realizarea ritmică a producției fizice, în structura planificată, onorarea tuturor sarcinilor la export, pentru îndeplinirea integrală a planului pe trimestrul II și pe întregul an. Au fost prezentate, de asemenea, măsurile luate în domeniul agriculturii pentru executarea, într-un timp cât mai scurt, a tuturor lucrărilor agricole de primăvară, astfel încât să se obțină recolte superioare, în conformitate cu prevederile planului pe anul 1987, cu obiectivele noii revoluții agrare.

Participanții la plenară au reliefat însemnătatea deosebită a documentelor supuse dezbaterii, a măsurilor stabilite care asigură întărirea pe mai departe a rindurilor Partidului Comunist Român, creșterea rolului său conducător în toate domeniile de activitate, perfecționarea stilului și metodelor de muncă ale organelor și organizațiilor de partid, intensificarea activității lor politico-organizatorice pentru îndeplinirea hotărârilor și directivelor partidului. În același timp, s-a reliefat că măsurile prevăzute contribuie la realizarea în cele mai bune condiții a politicii de cadre a partidului, corespunzător cerințelor și exigențelor actualei etape de dezvoltare a țării. Totodată, acestea asigură soluționarea cu maximă operativitate a propunerilor, sesizărilor și cererilor oamenilor muncii, în conformitate cu hotărârile de partid și legile țării, stimulându-se o participare tot mai largă a maselor la conducerea treburilor societății, la dezvoltarea democrației muncitorești revoluționare în patria noastră.

Reafirmând adevărată deplină la politica externă a partidului și statului nostru, participanții la lucrările plenarei au subliniat, cu legitimitate mândrie patriotică, deosebită însemnătate și largul ecou al strălucitelor acțiuni și inițiative întreprinse pe arena internațională de secretarul general al partidului, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, personalitate proeminentă a vieții politice mondiale, a cărui întreagă activitate este închinată fără preget îndeplinirii dezamării, instaurării unui climat de destindere, securitate, pace, înțelegere și cooperare, făuririi unei lumi mai bune și mai drepte, fără arme și fără războaie, în care toate popoarele să-și poată concentra eforturile creatoare dezvoltării lor libere, independente, pe calea progresului economic și social.

Comitetul Central a aprobat, în unanimitate, documentele supuse dezbaterii și a adoptat, în legătură cu acestea, o hotărâre, care se va da publicității.

În ceea ce privește problemele organizatorice înscrise pe ordinea de zi, plenara a aprobat:

— eliberarea tovarășului Miu Dobrescu din funcția de președinte al Colegiului Central de partid, în legătură cu trecerea sa în altă activitate;

— desemnarea tovarășului Nicolae Constantin pentru a fi ales de Colegiul Central de partid ca președinte al colegiului;

— eliberarea tovarășei Alexandrina Găinușe din funcția de membru al Comitetului Politic Executiv, în legătură cu trecerea sa în altă activitate;

— eliberarea tovarășului Iosif Banc din funcția de secretar al C.C. al P.C.R. și de membru al Comitetului Politic Executiv, la cererea sa, ca urmare a stării de sănătate și trecerea la pensie.

Tovarășul Iosif Banc a mulțumit cu căldură Comitetului Central, Comitetului Politic Executiv și în mod deosebit secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru încrederea și sprijinul nemijlocit de care s-a bucurat în munca sa de activist al partidului, în îndeplinirea sarcinilor ce i-au fost încredințate. Plenara a adresat mulțumiri tovarășului Iosif Banc pentru activitatea desfășurată în diferite sectoare, ca membru al conducerii partidului, pentru contribuția adusă la îndeplinirea politicii partidului și statului nostru și i-a urat multă sănătate.

În încheierea lucrărilor plenarei, a luat cuvântul tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, secretar general al Partidului Comunist Român.

Cuvântarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, amplă și profundă analiză a direcțiilor principale de acțiune pentru îmbunătățirea în continuare a muncii în toate domeniile de activitate, pentru îndeplinirea în cele mai bune condiții a prevederilor planului pe 1987, a obiectivelor actualului cincinal, a hotărârilor Congresului al XIII-lea al P.C.R., a fost urmărită cu viu interes, cu deplină aprobare și satisfacție, fiind subliniată, în repetate rânduri, cu îndelungi aplauze.

Desfășurată sub semnul unității depline a întregului partid în jurul conducerii sale, a secretarului general al partidului, plenara a dat glas voinței unanime a comuniștilor, a tuturor oamenilor muncii, a întregului popor de a acționa cu dăruire și abnegație, în spirit revoluționar, pentru transpunerea exemplară în viață a hotărârilor adoptate, a orientărilor și indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, pentru realizarea integrală a planului pe acest an, a prevederilor actualului cincinal, pentru îndeplinirea neabătută a programului de edificare a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

MINUNATULUI TINERET AL PATRIEI —

„Tot mai multe împliniri și succese în muncă, în învățatură,

Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au participat la adunarea solemnă prilejuită de gloriosul jubileu al tinereții

65 de ani de la crearea U.T.C. și 30 de ani de la înființarea U.A.S.C.R.

În cadrul manifestărilor consacrate împlinirii a 65 de ani de la crearea Uniunii Tineretului Comunist și a 30 de ani de la înființarea Uniunii Asociațiilor Studenților Comuniști din România, un eveniment important a fost adunarea solemnă de la sfârșitul săptămânii trecute, la care au participat tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și tovarășa Elena Ceaușescu. Adunarea a prilejuit exprimarea sentimentelor de prețuire și stimă ale tineretului patriei față de tovarășul Nicolae Ceaușescu, conducătorul partidului și statului nostru, care s-a identificat din anii tinereții cu lupta partidului și a poporului pentru dreptate și libertate, pentru făurirea unui viitor luminos. A fost adus un calduș omagiu tovarășei Elena Ceaușescu, militant de frunte al partidului, savant de largă recunoaștere internațională.

Cei care au luat cuvântul au arătat că participarea secretarului general al partidului, a tovarășei Elena Ceaușescu la acest moment sărbătoros constituie pentru tineretul patriei o nouă și clară expresie a grijii și a preocupării statornice pe care partidul nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu le manifestă față de prezentul și viitorul tinerei generații, față de formarea sa multilaterală pentru muncă și viață, în consens cu marile mutații revoluționare pe care le cunoaște România în prezent. S-a arătat că în aceste momente aniversare, Uniunea Tineretului Comunist, reunind peste patru milioane de tineri muncitori, țărani, elevi, studenți, intelectuali, fără deosebi-

re de naționalitate, se prezintă ca o puternică organizație politică, revoluționară a unei generații unite prin gând și faptă în jurul partidului, al secretarului său general, generație al cărei crez îl constituie dăruirea pentru înflorirea continuă a patriei. Tinăra generație a României socialiste, s-a arătat în luările de cuvânt, se angajează în fața partidului, a secretarului său general că va acționa în așa fel încât întreaga sa activitate să se situeze la cote ridicate de eficiență, aceasta reflectându-se în participarea tot mai activă a tuturor tinerilor la viața economică-socială a țării, în formarea lor temeinică pentru muncă, pentru viață; Programul partidului, hotărârile adoptate la cel de-al XIII-lea Congres reprezintă mobilizație programă de muncă și viață pentru toți tinerii patriei, pentru organizația lor comunistă, întărindu-le hotărârea unanimă de a-și consacra întreaga energie tinerească făuririi, împreună cu poporul și pentru popor, a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintării spre comunism. Acum, la aniversarea a 65 de ani de la crearea Uniunii Tineretului Comunist și a 30 de ani de la înființarea Uniunii Asociațiilor Studenților Comuniști din România — s-a spus în cadrul adunării —, toți tinerii patriei exprimă cele mai adânci simțăminte de grațitudine și de recunoștință partidului nostru, secretarului său general, pentru grija și atenția deosebite pe care le acordă tinerei generații, prezentului și viitorului ei luminos, pentru conducerea și îndrumarea permanentă a organizației sale comuniste, revoluționare, astfel încât aceasta să-și îndeplinească exemplar înalta

misiune încredințată de partid. În luările de cuvânt s-a arătat, de asemenea, că în acest moment aniversar Uniunea Asociațiilor Studenților Comuniști din România, organizație revoluționară a tineretului universitar, se află pe deplin angajată în marele flux innoitor al societății, dând proba conștiinței comuniste pe pașnicul front al muncii pentru țară, toți studenții, însuflețiți de grandioasele perspective ale înfloririi patriei, pregătindu-se temeinic pentru muncă și viață, pentru a fi demni și competenți continuatorii ai procesului revoluționar de construire a noii societăți, așa cum este prefigurată în opera secretarului general și în Programul partidului.

În cadrul aceleiași adunări s-a subliniat că pionierii și soimii patriei, toți copiii țării se angajează, în acest moment sărbătoresc, să nu precupească nici un efort, să facă totul pentru pregătirea lor multilaterală, pentru a deveni, prin muncă și învățatură, prin abnegație și dăruire, constructori destoinici ai socialismului și comunismului, luptători-patrioți înflăcărați pentru continua măreție a Republicii Socialiste România.

Luând cuvântul la adunarea solemnă, tovarășul Nicolae Ceaușescu a adresat tinerei generații o vibrantă chemare: „Dragi prieteni tineri, partidul, societatea noastră socialistă, prin eforturi mari, au asigurat și asigură tinerei generații condiții minunate de viață, de învățatură, de muncă. Sinteți membri ai unei organizații cu un glorios trecut de luptă revoluționară. Nu uitați nici un moment că tot ceea ce s-a realizat, minunatele condiții pe care le aveți astăzi în toate do-

meniile sint rezultatul luptei și muncii revoluționare a înaintașilor, a părinților voștri, care au trebuit să infrângă multe greutăți, să renunțe la multe pentru a asigura dezvoltarea patriei, cele mai bune condiții de viață tinerei generații, întregeii națiuni. Învățați și muncii, muncii și învățați, însușiți-vă continuu cele mai noi cunoștințe profesionale, tehnice, științifice și cea mai înaintată concepție revoluționară despre lume și viață! Învățați să creșteți ca revoluționari, acționați întotdeauna în spiritul tradițiilor revoluționare ale organizației tineretului comunist, ale partidului nostru! Serviți întotdeauna cauza poporului, a libertății și independenței sale, cauza socialismului și comunismului în patria noastră!”

Conducătorul partidului și statului, referindu-se la sarcinile de acum ale tineretului, ale întregului popor, a subliniat din nou că este necesar să se pună în centrul întregii activități a tuturor organizațiilor de partid și de stat, a organismelor democrației muncitorești revoluționare, deci și în centrul activității organizațiilor Uniunii Tineretului Comunist, a întregului tineret, înfăptuirea neabătută a tuturor planurilor și programelor, care sint hotărâtoare pentru dezvoltarea viitoare a patriei noastre, pentru ridicarea bunăstării generale a poporului. În cuvintare se arată că prevederile pentru acest an asigură dezvoltarea în ritm intens a tuturor sectoarelor de activitate, hotărâtoare fiind acum activitatea de organizare și de transpunere în viață a tuturor programelor și planurilor de dezvoltare, creșterea răspunderii, întărirea ordinii și discipli-

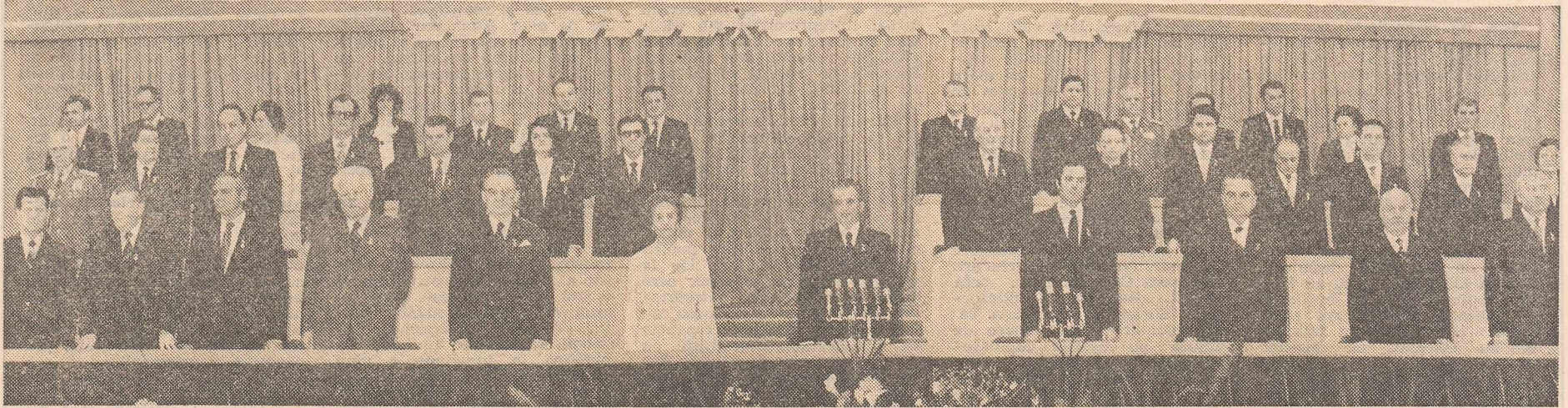
nei în toate sectoarele de activitate. În acest cadru, a precizat secretarul general al partidului, este necesar ca organizațiile Uniunii Tineretului Comunist, întregul tineret să se angajeze cu și mai multă hotărâre, împreună cu toți oamenii muncii, cu întregul popor, în realizarea neabătută a planului pe acest an și pe întregul cincinal; așa cum tineretul a fost prezent în anii construcției socialiste pe toate marile șantiere, în toate unitățile economice, industriale, și acum tineretul trebuie să se angajeze ferm în activitatea din toate unitățile economico-sociale, dar și pe marile șantiere ale construcției socialiste pentru a-și aduce o contribuție și mai importantă la realizarea obiectivelor actualului cincinal, la înaintarea țării spre comunism.

Indemnurile adresate de tovarășul Nicolae Ceaușescu tinerei generații a țării, întregului nostru popor au avut un puternic ecou în rîndul celor prezenți, care au dat expresie hotărârii oamenilor muncii de pe întreg cuprinsul țării de a acționa, în strînsă unitate, sub conducerea partidului, pentru înfăptuirea importantelor obiective stabilite de Congresul al XIII-lea al Partidului Comunist Român, pentru continua înflorire a patriei noastre socialiste. A fost reafirmată hotărârea tinerei generații a țării noastre de a contribui cu toate forțele și cu tot elanul virstei, împreună cu întregul nostru popor, la transpunerea în viață a Programului partidului de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și de înaintare a României spre comunism.

ION CODRU ■

CALDA URARE A MARELUI CONDUCĂTOR

în viață, un viitor tot mai luminos în libertate, independență și pace!“

Partidul și statul nostru, întregul popor dau o înaltă prețuire activității revoluționare a Uniunii Tineretului Comunist care, din primele momente ale constituirii sale, a acționat neabătut, sub conducerea eroicului și gloriosului nostru partid comunist, pentru apărarea intereselor fundamentale ale tineretului, ale națiunii române, a independenței și suveranității țării, pentru cauza socialismului și comunismului în România.

★
În istoria îndelungată și glorioasă, de mai bine de două milenii, a poporului nostru nu au existat momente mai importante în care tineretul să nu-și fi adus contribuția și jertfa sa pentru formarea poporului și a națiunii române, pentru realizarea Unirii și apoi a statului național unitar român.

În toate marile bătălii împotriva cotropitorilor străini, pentru independență, tineretul român, ca parte integrantă a întregului nostru popor, și-a adus întotdeauna jertfa supremă, nu a preocupat nimic pentru asigurarea libertății și independenței poporului nostru. Așa se și explică faptul că, secole de-a rindul, țările românești, prin lupte grele, — plătind cîteodată greu — nu au putut fi niciodată ocupate, tocmai pentru că poporul nostru, tineretul patriei au știut să dea totul, inclusiv viața, pentru ca țările românești, poporul român să fie permanent liber și independent!

★
Consider o îndatorire de onoare de a menționa, la această aniversare a Uniunii Tineretului Comunist că primii pași în mișcarea revoluționară i-am făcut în rindul Uniunii Tineretului Comunist. În Tineretul Comunist, sub conducerea partidului, am învățat să lupt pentru interesele poporului, pentru cauza socialismului și comunismului. Am învățat că nu este nimic mai presus decît de a acționa întotdeauna ca revoluționari, de a promova noul, de a asigura triumful socialismului și comunismului în România, de a asigura permanent independența, bunăstarea și fericirea întregii națiuni!

★
În noua etapă de dezvoltare a societății noastre, un rol deosebit îl are ridicarea continuă a nivelului de pregătire profesională, tehnică și științifică a tuturor oamenilor muncii, a întregului nostru tineret. În această activitate tineretul, organizațiile sale trebuie să se angajeze cu întreaga forță avînd în vedere că numai și numai cu tineri, cu oameni ai muncii de înaltă calificare, cu înalte cunoștințe în toate domeniile, se pot îndeplini în bune condiții planurile și programele de dezvoltare. Numai cu oameni cu o înaltă calificare și cunoștințe științifice se poate asigura mersul ferm înainte al patriei noastre spre discurile înalte ale societății comuniste!

★
Tineretul trebuie să se aplece în primele rînduri ale dezvoltării conștiinței revoluționare, să-și însușească continuu tot ce este nou în toate domeniile, să-și

insușească concepția și spiritul revoluționar despre viață și muncă, despre transformarea lumii. Trebuie să nu uităm nici un moment, că procesul revoluționar de transformări sociale nu s-a încheiat odată cu victoria revoluției socialiste. Am intrat într-o nouă etapă, superioară, în care se cer noi și noi cunoștințe, un spirit de luptă revoluționară și o abnegație și mai fermă și hotărîtă. Trebuie, permanent, să studiem și să înțelegem noile realități și legități care apar și să acționăm în concordanță cu ele, asigurînd continuarea procesului revoluționar și dezvoltarea transformărilor economico-sociale pe noi și noi trepte. Acest proces legic este, de altfel, însăși esența concepției revoluționare, a materialismului dialectic și istoric despre lume și viață.

★
Învățați și munciți, munciți și învățați, însușindu-vă continuu cele mai noi cunoștințe profesionale, tehnice, științifice și cea mai înaintată concepție revoluționară despre lume și viață! Învățați și creșteți ca revoluționari, acționați întotdeauna în spiritul tradițiilor revoluționare ale organizației tineretului comunist, ale partidului nostru! Serviți întotdeauna cauza poporului, a libertății și independenței sale, cauza socialismului și comunismului în patria noastră!

★
Generația tinăra de astăzi are marea fericire de a trăi într-o etapă de mari transformări revoluționare, hotărîtoare pentru viitorul de aur al patriei noastre. Tineretul trebuie să se angajeze cu toate forțele sale pentru a participa activ la îndeplinirea tuturor planurilor și programelor, la ridicarea patriei noastre pe noi culmi de progres și civilizație. Acestea deschid minunate perspective de afirmare a talențelor, a personalității umane în toate domeniile de activitate. Tot ceea ce am realizat pînă acum reprezintă garanția justeței Programului partidului și a drumului pe care mergem.

★
Să facem totul — și mă adresez îndeosebi tineretului — să faceți totul, dragi prieteni tineri, pentru a putea să spuneți cu satisfacție și mindrie că v-ați făcut întotdeauna datoria acolo unde au cerut partidul și poporul, că nu v-ați dat în lături de la nici o greutate, că v-ați făcut datoria față de partid, față de popor, că ați servit și veți servi cu devotament fără margini cauza socialismului și comunismului, că vă pregătiți și acționați să fiți demni de încrederea pe care partidul o are în voi, pregătindu-vă temeinic pentru a asigura mersul ferm înainte al poporului nostru, spre înaltele culmi ale civilizației comuniste!

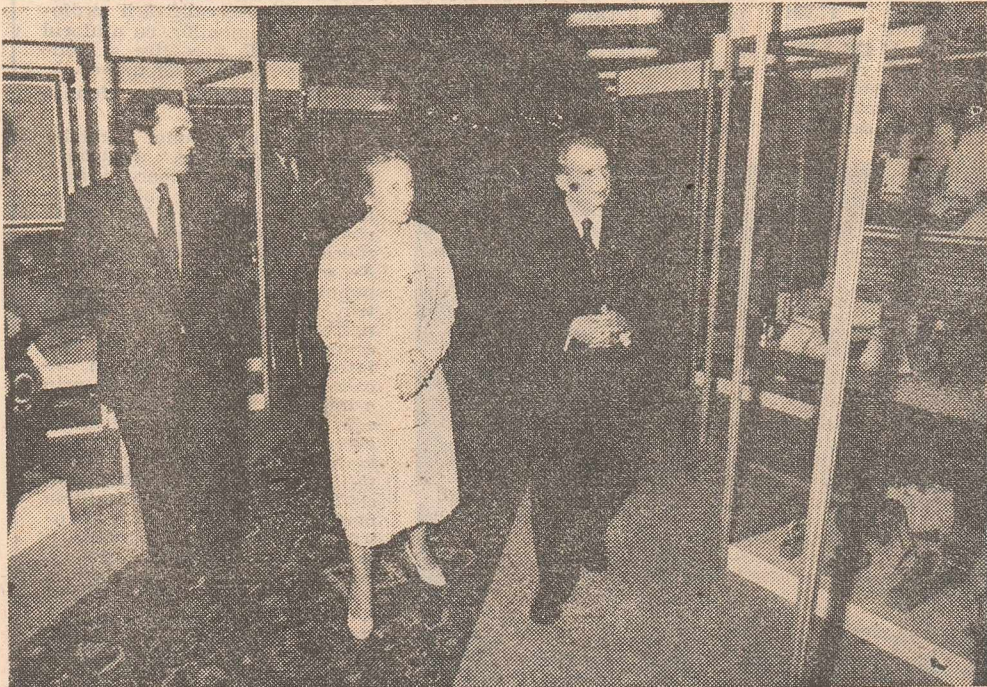
★
Avînd în vedere că în lume s-au acumulat uriașe armamente nucleare în stare să distrugă de mai multe ori întreaga omenire, însăși viața pe planeta noastră, problema fundamentală a epocii contemporane o constituie oprirea cursei înarmărilor, trecerea la dezarmare nucleară, la eliminarea completă a armelor nucleare, la reducerea, sub un control strict internațional, a armamentelor convenționale, asigurarea unei păci trainice. Nu există astăzi problemă mai importantă decît aceea de a face totul pentru dezarmarea nucleară, pentru a asigura dreptul suprem al popoarelor, al oamenilor, la existență, la viață, la libertate și independență!

★
În această uriașă luptă pentru a apăra însăși existența vieții pe planeta noastră, tineretul, tinăra generație de pretutindeni, are un rol tot mai important și trebuie să-și ridice cu putere glasul, să acționeze împreună cu toți oamenii iubitori de pace, pentru a asigura viitorul omenirii, pentru a asigura pacea, dezvoltarea liberă a fiecărei națiuni!

Dragi prieteni tineri
Aprecieri și îndemnuri din
**CUVÎNTAREA TOVARĂȘULUI
NICOLAE CEAUȘESCU**

De la înalta tribună a acestei mari adunări mă adresez tinerilor comuniști, întregii generații tinere cu chemarea:

„Dragi prieteni tineri, partidul, societatea noastră socialistă, prin eforturi mari au asigurat și asigură tinerei generații condiții minunate de viață, de învățatură, de muncă. Sînteți membri ai unei organizații cu un glorios trecut de luptă revoluționară. Nu uitați nici un moment că tot ceea ce s-a realizat, minunatele condiții pe care le aveți astăzi în toate domeniile sînt rezultatul luptei și muncii revoluționare a înaintașilor, a părinților voștri, care au trebuit să infrîngă multe greutăți, să renunțe la multe, pentru a asigura dezvoltarea patriei, cele mai bune condiții de viață tinerei generații, întregii națiuni.

La Expoziția națională de creație tehnico-științifică a tineretului

ORGANIZARE, MODERNIZARE, RĂSPUNDERE

Facilele nu mai ard gazul!

Toți ne obișnuisem cu acea porțiune a autostrăzii București-Pitești luminată feeric de flăcările facelor combinatului petrochimic piteștean. La fel la Borzești, acele veritabile „luminări” anunțând petrochimia alungau inserarea de pe dealurile moldovene din preajmă.

Un grup de specialiști de la Institutul de Inginerie Tehnologică și Proiectare pentru Industria Chimică — I.I.T.P.I.C. din București, conștienți de importanța drămuirii fiecărei kilocalorii — nu au vrut să accepte eticheta de inutile ce se aplicase acestor gaze reziduale. După ce s-au frământat, au calculat, au desenat scheme tehnologice, au dimensionat utilaje, inginerii Nicolae Barbu, Andrei Breiner, Traian Stan, Ion Oprea, Floriana Potlog au conceput o instalație de recuperare a acestor gaze de față. „Gazele de presiune mică, mai sărace în hidrocarburi, rezultate din unele instalații, precum și din eşapările accidentale ale supapelor de siguranță, nu mai iau drumul facelor, ci sunt dirijate spre noua instalație de recuperare alcătuită dintr-un compresor, gazometru, închizătoare hidraulice etc., ne spune șeful de colectiv Andrei Breiner. Comprimate, ele sunt introduse în rețeaua de gaze combustibile ale combinatelor și devin fosforizate, cedând capacitatea lor calorică în diverse procese tehnologice. Facelile, acea «firmă» superluminosă și costisitoare, nu mai ard de dimineața până seara, ci se aprind doar la porniri și opriri de instalații și la situații neprevăzute. Instalația, simplă, flexibilă, ușor de operat, cu automatizări ingenioase și numai cu utilaje românești, a mers ceas de la început pe platformele Pitești, Brazi, Borzești, și acum o alta este în fază avansată de construcție la Timișoara. Gazele ce pînă mai ieri erau considerate deșeu, nu mai ard în facel, ci „duduie” cu folos în fluxurile tehnologice, economisind cantități importante din prețiosul gaz metan al țării. La Borzești, recuperind aceste gaze se obțin circa 28 de mii de tone pe an combustibil convențional, degrevindu-se în jur de 20 de milioane de metri cubi de gaz metan ce pot fi dirijați spre alte utilizări. La Combinatul Petrochimic Brazi, gazele reziduale nu mai sînt înghițite fără folos de flăcările facelor, ci se transformă în 16 mii t.c.c./an și fac cu randament treaba a 11 milioane metri cubi de gaze naturale ce pot servi în alte direcții. În uzina petrochimică din Pitești, 85 de mii de tone pe an gaze eliminate pînă acum în atmosferă, redevin gaze utile după ce au trecut prin instalația de recirculare.

„O parte importantă din aceste gaze de față (peste 70%), ne spune inginerul Nicolae Barbu, le-am îndreptat la Pitești, spre alimentarea instalațiilor de piroliză. Această valorificare avansată a lor, efectiv ca o materie primă în lanțul fabricațiilor petrochimice, înseamnă economie de țifei, deci

de petrodolari. Iată cum niște gaze banale pot deveni produse valoroase care se numesc poli-etenă, polistiren etc., cu mare cerere la export.” Așa cum ne relatează inginerii Traian Stan și Ion Oprea, și la Brazi s-a intrat mai în adîncimea problemei prelucrîndu-se în continuare prin distilare condensul din gazele facelor. Individii chimici cu mai mult de 5 carboni (1700 t/an) sînt astfel superior refolosii sub formă de materii prime în procedeele de obținere a izoprenului pentru cauciucuri.

Inginera Cornelia Ioan, șefa biroului energetic al platformei Borzești, ne relatează că s-au montat recuperatoare de căldură pe coșurile cuptoarelor uzinei de cauciuc, obținîndu-se abur de joasă presiune (4000 t.c.c./an). Gazele arse ale cuptoarelor rafinării nu mai încălzesc inutil atmosfera, ci sînt dirijate prin schimbătoare de căldură pentru a preîncălzi aerul de combustie, cele 3000 t.c.c. astfel recuperate într-un an substituind abur prețios. „De ce să condensăm produsele din virful coloanelor de distilare de la instalația de fenol răcindu-le cu apă, ne spune directorul Horia Chelariu de la combinatul moldovean, și să nu le răcim cu alte fluide ce trebuie încălzite, astfel refolosind orice zestre de căldură. Aceste amenajări tehnologice aflate în faza de proiectare vor aduce un beneficiu de aproximativ 3000 t.c.c./an. De asemenea, avem un proiect de recuperare a potențialului termic al produselor fierbinți din rafinării pentru termoficare urbană și industrială.”

Și la Combinatul Petrochimic Pitești, oameni harnici, cu sprijinul specialiștilor de la I.I.T.P.I.C., au început să „pună” pe teren o întreagă listă de amenajări care să facă să pulseze mai economic energia prin arterele marelui complex. Vom cita doar una mai de amploare, care, așa cum ne spunea directorul Petre Pop: „după ce am demolat facelul, am reușit să smulgem 100 de grade din temperatura gazelor arse de la cuptoarele instalațiilor de piroliză și DMT cu care vom fabrica circa 106 mii de tone de abur pe an, deci recuperind echivalentul a 12 mii de tone de combustibil convențional.” S-au întreprins multe acțiuni notabile, dar a mai rămas cel puțin tot atât de mult de făcut. Așa cum ne spuneau șefii de secție Vasilica Tudose și Minodor Florea, trebuie luate din rafturi proiectele tuturor instalațiilor în funcțiune, analizate pe toate fațetele, scormonit cu gîndirea fiecăre „ungher”, pentru a găsi o modernizare, o îmbunătățire a fluxurilor tehnologice care să conducă la economii de energie, de materii prime și materiale, la recuperări și recirculări avantajoase, la creșterea calității produselor, și astfel a început să se procedeze în I.I.T.P.I.C. Aceste imperative ale zilelor noastre trebuie să fie motto-ul permanent al muncii noastre!

FLORIN CONDURĂȚEANU

Orele unui dispecerat

Nu e chiar atât de simplu să faci țesături de ordinul milioanei de metri pătrați, chiar dacă într-una din secțiile întreprinderii „Relon” Panduri se afla un cazan fabricat în anul 1913. Ceea ce ar putea să spună că există o tradiție în domeniu, că de-a lungul anilor au ieșit meseriași de clasă. Dar vechea clădire de pe Șoseaua Panduri nu mai există. A fost demolată în urmă cu cîteva ani iar cazanul a fost tăiat cu sudură și trimis la fier vechi. Numele întreprinderii a rămas tot Panduri, cel puțin ca o recunoaștere a muncii tuturor celor care au trădit la baterea țarului în industria textilă. Acum întreprinderea Relon Panduri se află pe Bulevardul Ghencea, împărțită în trei unități. Iar 20 de milioane de metri pătrați de țesături pe an înseamnă o muncă intensă, o organizare ireproșabilă și susținută de eforturi serioase

pentru a face față tuturor impedimentelor apărute aproape cotidian. Una dintre chestiunile cele mai importante o constituie economisirea energiei, strîns legată de realizarea sarcinilor de plan. La întreprinderea „Relon” Panduri, economisirea energiei nu este o noutate, așa că măsurile întreprinse în această iarnă au venit pe un teren de mai vechi preocupări în domeniu. Inginera Diana Iordache, șefa sectorului mecano-energetic, spune că măsurile de economisire a energiei n-au atins în nici un fel activitatea productivă. Încă din anii precedenți, cînd energia începea să devină o cauză a tuturor, întreprinderea a stabilit și transpus în practică un plan concret pentru înlăturarea oricărei forme de risipă. Prima măsură a vizat instalarea limitatoarelor de mers în gol la războaiele de țesut. La această oră, cea mai mare parte din răz-

boaiele întreprinderii este dotată cu asemenea limitatoare. Un dispecerat, alcătuit din oameni cu sarcini concrete în fiecare secție, acționează permanent în vederea încadrării în cotele stabilite de consum. Și în această iarnă, întreprinderea s-a încadrat cu mare exactitate în cotele atribuite, reușind să-și realizeze sarcinile de plan și să nu perturbe în nici un chip procesul de producție. Acest dispecerat analizează zilnic consumurile pe ore și virfuri energetice, stabilește măsuri imediate și urmărește modul în care energia este folosită în scopul producției. În atelierul a fost introdusă iluminarea individuală a locurilor de muncă, a fost redusă la maximum folosirea energiei pentru secțiile neproductive, iar la centrala termică de zonă, care alimentează celelalte întreprinderi din microzona Ghencea, au fost puse în funcțiune cazanele cu o capacitate mai mică, cu un consum redus de energie dar cu un randament mult mai mare. „Nu s-a pus niciodată problema opririi producției. Doar stoparea risipei, raționalizarea și economisirea energiei. Am reorganizat activitatea atelierului de reparații, pentru ca utilajele din acest sector indirect productiv să funcționeze în afara orelor de virf, în restul timpului muncitorii urmînd să execute doar reparații de lăcătușerie. Am schimbat și orarul de funcționare al uzinei de ventilație și pregătirea intrării în funcțiune a unor utilaje moderne. De mare productivitate, prin care vom obține alte importante economisiri de energie”. Din cele afirmate de energeticianul responsabil, inginerul Gabriel Iliescu, se poate deduce că la „Relon” Panduri economisirea de energie a fost realizată inteligent, prin măsuri care să nu afecteze în nici un chip activi-

tatea productivă, dimpotrivă, să o sporească și să o ridice la cote superioare. Directorul întreprinderii, inginerul Gheorghe Boian, spune că energia a fost socotită o chestiune esențială, ca și munca, ca și realizarea sarcinilor de plan. Adunarea generală a oamenilor muncii, ca și ședința comitetului de partid, au avut ca puncte distincte pe ordinea de zi modul cum fiecare colectiv al întreprinderii se încadrează în cotele de energie repartizate și au dezbătut posibilitățile de realizare a unor economii suplimentare la acest capitol.

În această iarnă aspră, pe viscol și frig, în timpul programului, dar și în afara lui, cei de la „Relon” Panduri au săpat canale, au muncit din greu pentru a racorda întreprinderea la o altă rețea de gaze, care să asigure presiunea stabilă necesară realizării producției. Concomitent, specialiștii, au lucrat la punerea în funcțiune a unui schimbător de căldură pentru recuperarea aburului folosit în diverse tehnologii de prelucrare a pinzelor, obținîndu-se astfel o creștere a randamentului acestora. Au fost reduse pierderile de abur, iar apa caldă tehnologică a fost realizată din condensul obținut din abur. În aceste zile, sectorul mecano-energetic se află în faza finală la punerea în funcțiune a altor recuperatoare de căldură de la masinile de imprimat și de la agregatele de ulei. Chiar dacă iarna este spre sfîrșit, cei de la „Relon” Panduri se pregătesc cu noi soluții pentru chivernisirea acestui buș de pref. „Cine știe ce iarnă vine, așa că noi ne vom face sania încă din această primăvară”. La „Relon” Panduri energia e un capitol deschis numai ideilor folositoare.

VASILE M. TOMUȘ

Adnotări la teoria electrozului

Pe plan mondial, interesant de știut, pentru producerea unei singure tone de aluminiu este nevoie între 14000 și 17000 de kilowati-ore energie electrică, în funcție de tehnicitatea echipamentului de fabricație și, desigur, și de alți factori.

— Care-i situația la noi, la I.A. Slatina, din acest punct de vedere? I-am întrebat pe ing. Alexandru Orzață, directorul întreprinderii.

— În general, ne încadrăm într-un consum economicos, aproape de limita de jos a consumului mondial pe tonă de aluminiu: în jur de 14400 kWh. În decursul anului trecut, pe parcursul a circa nouă luni, ajunsesem să consumăm chiar sub această limită. Au fost de ajuns însă cîteva scurte întreruperi în furnizarea energiei în ultimul trimestru al anului și depășirea a fost evidentă.

— Să nu uităm că ne aflăm, totuși, într-una din cele mai mari uzine de acest fel din Europa, și chiar din lume, și că întreprinderea de aluminiu din Slatina dispune de o dotare tehnică de înalt nivel.

— În 1965, cînd a intrat în funcțiune, consuma 17631 kWh/t. La sfîrșitul anului 1966, ajunsesem la 14426 kWh pe tonă de aluminiu, ceea ce, desigur, cred că înseamnă ceva. Am intrat însă în alertă. Cu prilejul ultimei vizite de lucru

efectuate în întreprinderea noastră, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului nostru, analizînd consumurile și disponibilitățile de reducere existente încă în uzină, ne-a trasat sarcina să reducem chiar din acest an, cu 91 kWh, consumul pe tonă de aluminiu. Practic, încă din ultimele luni ale anului trecut ne străduim să nu depășim 14335 kWh pe tonă de produs finit. E drept că nu întotdeauna iz-

— Asta era sarcina înainte de apariția noului Decret privind reducerea cu cel puțin 30 la sută a consumurilor neproductive de energie electrică și gaze?

— Da, și am luat și luăm în continuare măsurile corespunzătoare în acest sens. Per total, anul acesta ne-am propus să reducem consumul de energie electrică, pe uzină, cu cel puțin 25600 MWh, puritatea aluminiului rămînînd pe mai departe excelentă: 99,5—99,9%.

— Secretul?

— Nu-i nici un secret. Am făcut și facem în continuare un mare efort de introducere în producție a calculatorului, pentru implementarea programării și optimizarea parametrilor funcționali ai instalațiilor, fapt ce constituie un mijloc foarte important de combatere a risipii, de respectare a cotelor de

energie repartizate. Dar despre aceasta s-a scris chiar într-un articol apărut în revista Flacăra. Mai puțin ne-am referit atunci la eforturile pe care ne-am propus să le facem, în privința perfecționării și modernizării instalațiilor și echipamentelor din dotare, a întregului proces tehnologic, precum și în direcția întăririi răspunderii și disciplinei întregului personal. La întreprinderea de aluminiu a început, într-adevăr, încă de acum cîteva luni, o serie de preocupări de schimbare a tehnologiilor de descumpunere a oxidului de aluminiu cu ajutorul curentului electric, procedeu descoperit în lume de aproape o sută de ani. La ora actuală există preocupări pe plan mondial care vizează înlocuirea tehnologiilor clasice de producere a aluminiului. Împreună cu Institutul de fizică București, noi încercăm insistent electroliza aluminiului cu electrozi neconsumabili.

— Ce înseamnă electrozi neconsumabili?

— Simplu: electrozi care nu se consumă. Ca să înțelegeți mai bine, gîndiți-vă că pentru producerea electrozilor pe care-i folosim în procesul de electroliză aveam nevoie, anual, de peste 130000 tone coals-petrol și de 30000 t smoală-huili specială. Noul tip de electrozi, pe care am început să-i producem și să-i folosim, înseamnă un consum substanțial redus de energie. Aceasta și este una din sarcinile principale date nouă de însuși secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Conformîndu-ne instrucțiilor acestor sarcini și indicații, în ultimii ani noi am pus, cum spuneam, un accent mare pe modernizarea, pe automatizarea procesului tehnologic actual de obținere a aluminiului.

Dir ecția principală în care acționăm este creșterea volumului și intensității celulelor sau celulelor de electroliză; cu alte cuvinte, în locul celulelor de 63 KA am introdus și continuăm să introducem cuve de 83 KA (pe plan mondial s-a ajuns și la cuve de 200—240 KA). Intrucît ele se pretează mai bine la mecanizare și automatizare, fiind dotate fiecare cu calculator de proces. Prin programul de introducere a progresului tehnico-stiințific, ne-am propus să construim cu forțe proprii cuve de 175 KA, mai întii printr-o stație pilot, urmînd să ajungem cu această celulă de electroliză la un consum doar de 13900 kWh pe tonă de aluminiu.

— Va trebui, am aflat, chiar din anii ce vin, să țintim la consumuri de energie electrică mult mai mici, chiar sub 12000 kWh pe tonă de aluminiu. Bineînțeles, solicitînd și primind sprijinul unor oameni de știință și specialiști de la Universitatea din Craiova, de la institutele politehnice și de cercetare din București, Timișoara, din alte orase din țară.

— Este adevărat, vrem cu tot dinadinsul să introducem în producție cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii în domeniu. Dorim să colaborăm. Pînă atunci însă, vrem să folosim la maximum propriile noastre rezerve și posibilități, să valorificăm întregul potențial de care dispunem. O primă direcție fundamentală în acest sens rămîne ridicarea calificării profesionale a oamenilor, cu ajutorul cursurilor de pregătire și policalificarea locului de muncă.

— Și o altă direcție fundamentală?

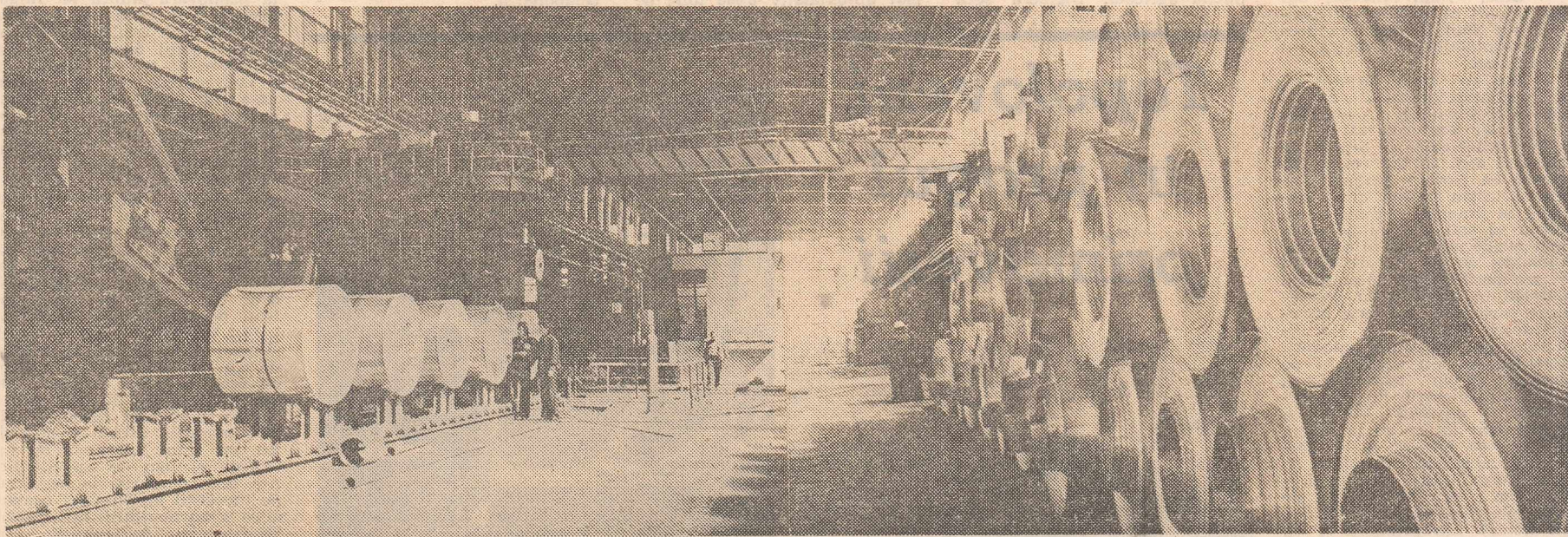
— Asigurarea bunei funcționări a utilajelor, asigurarea unei calități superioare a anozilor, a electrozilor fabricați de întreprindere și, nu în ultimul rînd, creșterea disciplinei și răspunderii fiecăruia în muncă. Ne preocupăm pînă și punerea la punct a fiecărui loc de sudură pasibil să devină o fisură de scurgere în van a energiei. Am introdus — cum spuneam — calculatoarele de proces și, prin asimilarea lor în țară, sase din cele zece hale de electroliză sînt acum deja computerizate. Colaborăm cu institutele de cercetări specializate din București și Timișoara pentru continuarea perfecționării și automatizării proceselor tehnologice. Avem un program special de reducere a consumului de energie, aprobat și de M.E.E., și de C.N.S.T. Ne vom strădui să le împlinim pe toate fără nici o îndoială, să ne facem cit mai bine datoria.

Fotografie de PAUL AGARICI

MIHAI STĂNESCU

PRODUCTIVITATE, EFICIENȚĂ, CALITATE

Necesară investiție de har

În ziua în care am intrat în biroul său, inginerul Adrian Savu împlineta 45 de ani. Nu mi-a spus asta pentru că se dorea feliicitat și nici pentru că ar fi vrut să scape de vizitatori. Sunt momente însă când fiecare se gîndește să-și facă, fie și numai în câteva clipe, un soi de bilanț de viață. Venisem pur și simplu acolo, în biroul său de inginerșef și de conducător al compartimentului cercetare, proiectare și pregătirea producției din cadrul întreprinderii Electroceramica din Turda și iată, fără să apuc măcar a-mi expune scopul vizitei, m-am trezit ascultînd. Dar nu o poveste obișnuită de viață, ci un fel de istorie a devenirii sale ca specialist. Și nici asta în totalitate.

Atunci cînd a pășit pentru prima oară în întreprinderea din Turda, Adrian Savu a găsit-o în plină extindere și modernizare. A participat la acest proces, s-a implicat cu osîrdie, a văzut ridicîndu-se hale noi și, într-un târziu, a văzut profilîndu-se și un sector de cercetare, pe care a fost pus să-l coordoneze. Erau, pe atunci, 30 de oameni cu toții, dintre care numai trei ingineri. Asta în '78. Acum, după nici un deceniu, sînt trei sute, între care o sută de ingineri de toate specialitățile. Și, în strînsă legătură cu activitatea acestui numeros și specializat colectiv, întreaga întreprindere a început să cunoască bucuria unei producții tot mai aproape de cotele cele mai înalte ale calității. A fost teribil de greu, poate depune mărturie oricine. Oamenii plecau, după o zi de muncă al cărei sfîrșit depășea cu mult obișnuita oră de program, „cheamă de cap”, cum se zice prin părțile acelea. Dar o luau iar de la început, în ziua următoare. Și tot așa. Fără pauze. Au fost reproiectate în întregime zeci de produse de tot felul de tipodimensiuni, au fost, în același timp, reproiectate și scule, și tehnologii, tot...

Ascultam fără să-mi notez și fără să înțeleg pe deplin. Pentru ce această bătălie fără răgaz? Ce lucruri cu totul și cu totul aparte se produc aici? Produse izolatoare de medie tensiune, izolatoare pentru stații, cam toate produsele izolatoare cu care ne întîlnim zi de zi, în viața casnică sau pe drum, privind stîlpii pe care sînt montate firele care ne aduc lumina în case. Și de ce atîta îndirjire pentru acele mici obiecte de porțelan? Asta n-am mai spus-o în gînd, ci am făcut imprudența s-o zic tare. Ingerul Savu a tresărit de parcă, lipsit de orice fel de izolație, s-ar fi trezit electrocutat. După uimirea de moment, începe așa, pe îndelete, didactic, firul explicațiilor. Datorită intenselor activități de cercetare, se produce la Turda izolatoare care se încadrează fără probleme în toate normele internaționale, avînd chiar rezerve suplimentare în ceea ce privește rezistența lor. Așa se face că aceste produse sînt foarte căutate și-și află lesne piețe de desfacere. Ceea ce, în ultimă instanță, a făcut ca planul de export pe anul trecut să fie realizat în proporție de 300 la sută! Asta

numai la exportul direct. Pentru că nici un produs al industriei constructoare de mașini sau al celei electrotehnice nu se poate lipsi de reperate produse la Electroceramica Turda.

Avem nevoie — continuă să mediteze inginerul Sava —, pe zi ce trece, de tot mai multă inteligență. De tot mai mari investiții de har. Vrem și trudim pentru ca rezultatele muncii noastre de cercetare să se situeze cu cel puțin cinci ani înaintea a ceea ce se realizează în producție. Numai obținînd acest avantaj minim putem să acționăm în cunoștință de cauză și să nu ne trezim niciodată descoperiți atunci cînd ne este solicitat un tip sau altul de izolatoare. Trăim o epocă a materialelor ceramice oxidice, de înaltă clasă, de mare performanță. Din asemenea materiale se realizează, ca să dau numai un exemplu, scuturile de protecție ale navetelor spațiale. Au o rezistență mecanică de zece ori mai mare decît a celor clasice, și acestea rezistînd la 5 tone pe milimetru pătrat. Sînt, de asemenea, rezistente la arc electric, adică la temperaturi de moment de 2000—3000 de grade. La astfel de materiale lucrăm acum și sîntem în stadiul de a pune la punct pilotul. Ne trebuie neapărat, fiindu-ne necesare pentru electronica de putere și pentru contactoare. Avem, fără să ne facem că uităm de necesara modestie, multe lucruri cu care ne putem mindri. Am rezolvat, de pildă, problema strunjiții rapide a porțelanului în stare uscată, ceea ce duce la toleranțe foarte strînse. Pînă acum, această strunjiere se făcea, precum la roata olarului, pe umed. Asta înseamnă însă, mai întîi, să aduci produsul la performanțe mecanice deosebite pentru a putea fi aşchiat. Am reușit și realizarea unei tehnologii de presare izostatică a pulberilor. Vă uitați puțin mirat, nu înțelegeți termenul. E foarte simplu — să faci dintr-un praaf extrem de fin un material foarte rezistent și ușor de prelucrat. În sfîrșit, de trei ani prelucrarea de izolatoare se realizează la noi în baza unei tehnologii a noastre — prelucrarea cu scule diamantate, ceea ce determină o mare precizie în execuție, dar și rapiditate, și absența pierderilor, și consum redus de energie. Iată, atunci cînd se luca cu carbură de siliciu — binecunoscută piatră de polizor —, o piesă finită se executa în 25—45 de minute, cu 5—6 la sută pierderi și în condițiile unui consum de 36 kW pe oră. Acum — piesa e gata în 7 minute, cu o calitate foarte bună, practic fără pierderi și cu un consum de maximum 3,8 kW la oră. Munca aceasta, de cercetare, este extrem de rentabilă. Iată colectivul nostru a avut, anul trecut, realizări — numai în baza temelor de cercetare rezolvate — de aproape 53 milioane lei. În luna ianuarie am realizat jumătate din suma pe care o obținem, în 1978, de-a lungul unui an.

Am avut multe de aflat cu prilejul acestui neașteptat monolog. Dar esența celor ce mi-au fost spuse poate fi cu-

prinsă într-o frază: nu există probleme de nerezolvat sau dificultăți insurmontabile acolo unde pasiunea, inteligența și disciplina fac mereu casă bună. Ca în acest compartiment de cercetare unde „n-am știut” și „am uitat” sînt sintagme de mult ieșite din uz.

Ingerul Adrian Savu poate să pară un dur. Și chiar este dur cu toți cei care nu-și utilizează așa cum se cuvine cunoștințele, nu se implică în intensa activitate care pulsează aici. Mi-a povestit, între altele, o pînie cu un stagiar care considera că a fi stagiar e totuna cu a sta și a privi. Într-o zi, inginerul-șef i-a cerut să-și aducă diploma de acasă. Și i-a demonstrat, citînd-o împreună, că pe diploma scria numai „inginer”, necum „stagiar”. Numai așa poți

fi în frunte, numai așa poți cuceri piața mondială, numai așa ai dreptul să te consideri util — punînd în slujba profesiei alese tot ce ai mai bun în tine. Și asta nu doar prin vorbe. Am auzit, apoi, alte și alte lucruri țînînd de modul de organizare al muncii de cercetare, de ergonomia și frumusețea birourilor în care lucrează cercetătorii — dar pe care tot ei le îngrijesc, pînă la a le vopsi ori decora după propriul gust —, despre brainstorming și rolul unei mese cu multe scaune în biroul inginerului șef, în fața unei table... Dar, se pare că trecuse mult timp de cînd venisem, pentru că Adrian Savu, care nu-i deloc un fumător înrăit, își aprinse a doua țigară.

DAN MUCENIC ■

Cei care n-ar trebui să lipsească din fotografie

Da, iată cum a trecut timpul, parcă a fost ieri, nici nu-ți vine să crezi, poți să citești pe fața inginerului Dionisie Bucur, directorul Întreprinderii Automecanica Mediaș, un om care a crescut și s-a format odată cu ea. Și aici, în cea mai mare unitate industrială a municipiului s-a pornit ca mai peste tot de la barăcile modele ale unor ateliere de reparații. Pînă în 1963 se reparau camioane și tractoare. Apoi i s-a fixat în întreprinderii un profil, un plan de dezvoltare și i s-au asigurat mijloacele tehnice necesare și condiții să-și formeze specialiștii de care are nevoie. Și acei viitori meseriași și specialiști, în mare parte țărani de prin împrejurimile orașului, au învățat pentru început să se scoale dimineața nu după cîntatul cocoșilor sau răsăritul soarelui, ci după ceasuri deșteptătoare și să-și măsoare ziua după chemarea sirenelor și după mersul trenurilor sau al autobuzelor.

Anul trecut, la Automecanica Mediaș s-a realizat prima cisternă semiremorcă pentru combustibili cu o capacitate de 52000 litri și un furgon pentru transportul confecțiilor de 100 metri cubi capacitate. Produsele întreprinderii — cisterne pentru combustibil, lichide alimentare și gaze lichificate, furgone pentru mărfuri alimentare și generale, mașini pentru gospodăria comunală, remorci și semiremorci, betoniere și macarale — sînt mult solicitate pentru că ele sînt menite să împingă civilizația înaintea.

Planul de export pe anul trecut a fost depășit. Pentru anul acesta, el este acoperit cu contracte în proporție de 110 la sută, semn sigur că va fi depășit. Produsele întreprinderii circulă pe șoselele din Polonia, R.D.G., Ungaria, Bulgaria, Cuba și peste tot pe unde mărfurile românești sînt transportate cu mașinile care poartă emblema T.I.R. În colaborare cu I Mai Ploiești și cu Electroputere Craiova, Automecanica Mediaș participă la realizarea unei familii de incinte termice pentru industria extrac-

tivă de țîței ce se exportă în U.R.S.S. Automacaraua este realizată printr-o veche și fructuoasă colaborare cu Polonia.

Vasta acțiune de modernizare, ideile-program lansate de conducerea partidului și statului, care animă viața economiei românești în această etapă se regăsesc concret și nu de puține ori spectaculos în activitatea Întreprinderii Automecanica din Mediaș. Ideea este la mare preț la toate nivelurile de activitate. Prin cele două ateliere de proiectare ale întreprinderii, conduse de inginerii Nicolae Nuțu și Iosif Szabo, în anul trecut a fost reproiectată a cîncea parte din produse, urmînd ca anul acesta să fie reproiectate circa 40 la sută. Unul din produsele cu cea mai nouă înfățișare este autobetoniera fără motor auxiliar de acționare a tobei. Mișcarea tobei este realizată printr-o priză specială, proiectată la Mediaș, cuplată la cutia de viteze a mașinii. Cinci asemenea prize au fost executate tot aici. Altele cinci au fost executate de I.M.A.S.A. Sf. Gheorghe. Cele 10 autobetoniere echipate cu prize totale funcționează fără reproș, ceea ce a determinat trecerea la producția de serie. În paralel, s-a mărit capacitatea tobei de la 5,5 la 6 metri cubi. Partenerii externi s-au arătat receptivi la noul model care prezintă avantaje în exploatare și întreținere. De altfel, activitatea de service a fost organizată avîndu-se în vedere noul model. Perfectionarea acționărilor hidrostatice — pompe și motoare hidraulice — a permis ca prin adaptări ale brațului, infrastructurii și suprastructurii, folosindu-se însă același motor, să se mărească capacitatea macaralei Hydrom de la 16 la 18 tone. Hydrom 16 a devenit Hydrom 18, spre avantajul României și al Poloniei.

Una din ideile care se au în vedere la reproiectarea produselor este mărirea capacității de transport. Pe planșetele proiectanților se află azi betoniera cu semiremorcă de capacitate utilă de 10 metri cubi. Se urmărește de asemenea reduce-

rea consumurilor de metal: oțel și aluminiu. În 1986 economiile de metal au fost de 50 de tone. Anul acesta, ca urmare a măsurilor de modernizare se preconizează cel puțin 100 tone. La cisterne și furgone se gîndește înlocuirea aluminiului cu poliesteri armați cu fibră de sticlă, material rezistent și corespunzător din punct de vedere sanitar. Înlocuirea aluminiului prin polistiv, placaj de lemn stratificat sau oțel zincat, acțiune ce se desfășoară la nivel național, a căpătat la Automecanica Mediaș concretețe cu maximă rapiditate.

Un sfert din manopera întreprinderii o constituie sudura. Tocmai de aceea în această direcție s-a acționat cu mai multă atenție. S-au extins procedeele de sudură automată, în gaze protectoare și sub strat de flux, în paralel cu metodele de control cele mai avansate, cu raze Roentgen și lichide penetrante. Multe din aparatele și dispozitivele de asamblare, standurile de probă, standurile hidraulice, dispozitivele de sudură sînt realizate prin autoutilare, de asemenea instalația de injectare cu poliuretana a vagoanelor și furgonele frigorifice, oferită și celor de la Întreprinderea de vagoane Arad. Așa cum ne spune inginerul Gheorghe Simplăceanu, șeful Biroului Plan, deși sîntem în martie, finanțarea pentru investiții de utilaj nu este încă deschisă. Furnizorii, dacă vîd că ești sub rezerva deschiderii finanțării, dau prioritate altora.

Spuneam că ideile sînt la mare preț la Automecanica Mediaș. În cadrul acțiunii de modernizare au fost luate în discuție 134 de măsuri organizatorice, constructive și tehnologice. Printre ele au fost și cele mai reușite inițiative privind acțiunea de autoutilare. M.I.C.M. a solicitat unităților în subordine, ne spune inginerul Nicolae Nuțu, cele mai reprezentative soluții de autoutilări. Asta în vederea generalizării pe ramura construcțiilor de mașini. Intenția era de a se edita un album sau un catalog, cum vrem să-i spunem, care să slujească drept material de informare. A apărut, e drept, unul însă cu realizări vechi de vreo trei ani. În ritmul în care apar ideile noi la Mediaș, cit și în altă parte, se pare că amintitul album nu va fi publicația cea mai citită de specialiști.

Deviza nescrișă și aproape neamintită de cei cu care am stat de vorbă, pentru că oamenii o gîndesc în fiecare secundă, le-a intrat în sînge, este: Nici un rabat la la calitate. Automecanica Mediaș se poate mindri cu produse ireproșabile — nici o reclamație sau respingere; parametri competitivii pe orice meridian al globului.

Dacă inimosul și talentatul colectiv al întreprinderii ar fi să se fotografieze pentru o ocazie oarecare, în primul rînd și cu zîmbetul liniștit al datoriei împlinite pe față ar trebui să se găsească lăcătușii Nicolae Macarie, Ștefan Schmidt, Liviu Dragoș și Arpad Birțalam, strungarul Simion Mara și frezorul Traian Moldovan. Imediat lîngă ei, tehnicianul Horst Schuller și inginerul Ion Pleșa de la proiectare. Și lîngă acești fruntași de primă mîna ceilalți care, iată, privesc cu încredere și liniște zilele de muncă ce vor veni.

OPREA GEORGESCU ■

Directorul Nicolae Nica trebuia să intre într-o ședință. la ora 15, cu cei care ieșiseră din schimbul întâi. De fapt, ne-a spus el, era vorba despre un fel de consfățuire, un fel de adunare generală.

— Bine, l-am întrebat, dar am înțeles că adunarea generală s-a ținut în urmă cu vreo două săptămâni în această întreprindere.

— Așa e, ne-a răspuns el, dar adunarea generală s-a ținut cu reprezentanții oamenilor muncii iar noi vrem să ne întâlnim acum chiar cu toți cei ce lucrează aici, cu toți cei ce lucrează în fiecare schimb. Zilnic ne aflăm printre acești oameni și muncim alături de ei, vreau să spun că nu ne întâlnim nicidecum doar în orele de audiență, așadar fiecare dintre ei are posibilitatea să-și spună părerea în legătură cu problemele care apar în viața întreprinderii. Desigur, așa s-a întâmplat și în cadrul adunării generale ce s-a desfășurat de curând. Și cu toate acestea, credem noi, există încă posibilitatea ca oamenii să nu fi rosiți chiar tot ce au pe inimă și vrem ca într-un cadru, să-i zică așa, neoficial, dezbărat de orice formalități, absolut fiecare om să aibă prilejul de a-și spune părerea în legătură cu mersul întreprinderii și cu ceea ce avem de făcut cu toții aici pentru ca munca noastră să fie mai spornică. Fie că e vorba de probleme personale, fie că e vorba de probleme care țin de viața întreprinderii, ele trebuie discutate, trebuie știute, nu poate exista altă cale de-a merge înainte, cu toții, și orice propunere ar formula cineva, chiar dacă poate să pară neînsemnată la prima vedere, ea trebuie ascultată cu toată atenția cuvenită pentru că, nu o dată, astfel de propuneri s-au dovedit că se poate de utile.

Întâlnirea proiectată pentru ora 15 este un exemplu destul de semnificativ, credem, pentru ceea ce reprezintă stilul de lucru al conducerii acestei întreprinderi. Întâmplător sau nu, conducerea întreprinderii de producere și industrializare a legumelor și fructelor din Topoloveni este alcătuită numai din oameni tineri. Iar confirmarea în funcții de conducere a acestor tineri, în cadrul recentei adunări generale, a însemnat incontestabil un eveniment în viața întreprinderii. În ultimii cinci ani, aici

au fost schimbați cinci directori. Nicolae Nica a venit în primăvara anului trecut, cu câteva săptămâni mai devreme decît contabilul șef Ilie Găgeanu și ingenera șefă Cezarina Tănase, care răspunde de producția agricolă. Ingenera șefă

este un proces care nu s-a încheiat încă, dar care continuă să se poată de promițător din moment ce există anumite certitudini că planul pe acest an va fi îndeplinit. Această fabrică de conserve va produce în 1987 aproximativ 8 000 tone de

trei ferme, întinse pe 300 de hectare, în comunele Popești, Izvoru și Slobozia. Acum se lucrează, în aceste ferme, la producerea răsadurilor, ca prețurindeni, de altfel, în unitățile agricole cu care întreprinderea colaborează.

meni care lucrează aici în fiecare zi țin permanent sub control temperatura care nu trebuie să scadă sub 22 de grade, ca să nu se piardă deodată ceea ce au semănat pînă acum. A existat speranță în această primăvară munca lor migăloasă va fi ceva mai ușoară. „La sfîrșitul anului trecut, ne spune șeful fermei, Florian Anastasescu, am fost chemat la o instruire de opt zile unde ne-a fost arătat setul de mașini pentru legumicultură, între care și două tipuri de mașini pentru semănatul semințelor mici. Tipul de mașină creat în atelierul mecanic al Stațiunii de cercetări agricole Șimnic, de lângă Craiova, este purtat de un tractoraș și cu ea poți să semeni 1,7 hectare pe zi, ceea ce e foarte mult dacă ținem seama că un om seamănă doar câteva zeci de metri pătrați pe zi. Mașina făcută la I.P.I.L.F. Oradea este tractată manual și are o productivitate de 0,3—0,5 hectare pe zi. Eram de față, acolo, la instruire, 130 de legumicultori din mai multe județe și cu toții ne-am grăbit să comandăm astfel de mașini. Eu am cerut 3, două de tip Oradea și una de tip Șimnic. Am dus comenzile la serviciul de investiții al Direcției economice a horticulturii, din cadrul Ministerului Agriculturii. În timpul iernii am fost de trei ori la minister și mi s-a spus să am răbdare. Apoi am dat telefon la Șimnic. De acolo mi-a spus cineva că nu au deocamdată astfel de mașini de vânzare, că nu au acum decît una pe care o plimbă prin tot județul. Am vorbit și cu Orădeea și de acolo mi s-a spus că au vreo câteva mașini făcute în '86 pentru unii care le-au comandat și-au uitat apoi să le mai ridice. Pe scurt, cei de la Oradea ne-au promis că or să ne dea și nouă o mașină din asta. Chiar la noaptea pleacă într-acolo cu trenul un delegat, merceolog la asociație, Liliiana Vaida“. Că Florian Anastasescu ceruse trei mașini, să zicem că nu mai are acum importanță. Tot e bine că va reuși să aibă și una singură. Oricum, aceea va fi o mașină adevărată, care va ușura munca oamenilor. Nu va fi o mașină plimbată numai prin vîzurlumii ca femeia care, la circ, înghite foc sau săbii. Primăvara, cei ce lucrează în agricultură n-au timp de astfel de distracții.

D. CONSTANTINESCU

Topoloveni, în pragul primăverii

Liliiana Gheorghe, care răspunde de producția industrială, venise înaintea lor cu un an. Și trebuie să spunem că în cursul anului 1986 întreprinderea a obținut rezultate însemnate la toți indicatorii economici. Redresarea acestei întreprinderi

băuturi răcoritoare, peste 7 000 tone de conserve de legume și 3 500 tone de conserve de fructe. Avind un sector de producție agricolă, întreprinderea reușește ca o bună parte din producția ei industrială să valorifice legumele culese din cele

Una dintre aceste unități este Asociația economică de stat și cooperatistă Topoloveni. La ferma nr. 5 a acestei asociații se produc, în fiecare primăvară, 12 milioane fire de răsaduri. Serele fermei se întind pe 2,5 hectare și cei 50 de oa-

Cînd îl zărești pe Rizo Pavel, bărbatul acesta de statură mijlocie, îmbrăcat cu îngrijire nițel desuetă, avînd părul lîns și dat patriarhal pe spate, o frunte lălată sub care strălucesc de bunăvoință doi ochi albaștri, nu poți să crezi că omul din fața ta este un „beduin“ care a reușit să învingă amenințarea dunelor de nisip încălzindu-se la soare ca reptilele și să atingă performanța ca, sub conducerea sa, C.A.P. Valea lui Mihai să obțină înaintea aniversării a douăzeci și cinci de ani de la încheierea cooperativizării agriculturii înaltul titlu de „Erou al Noii Revoluții Agrare“.

La Rizo Pavel clasică clepsidră de nisip are o cu totul altă semnificație decît aceea a trecerii inexorabile a timpului. De peste douăzeci de ani, viața lui a devenit o pîndă stăruitoare și dureroasă asupra vîntului aducător de nisipuri și pacoste dinspre sud-vest, un adevărat sirocco al locului care-ți umple gura de praf și înțeapă ochii cu mii de ace usturătoare, lăsîndu-te toamna cu buzunarele goale.

De peste două decenii foscele nazale i se întorc ca niște giruețe minuscule adulmecînd mișcărilor viclene ale aerului, pe cînd ochii sinilii parcă preschimbați în telescoape aburite de o presiune rea și mărite de spaimă scrutează orizontul sfîșiat de vînturile gonite dinspre Atlantic către Europa Centrală și care înainte de Valea lui Mihai se cabrează, scrijelind cu copitele nevăzute ziduri, apoi se năpustește, ridicînd trombe uriașe de nisip în văzduh pe care le lansează ca dintr-un bombardier urlător în întinse covoare înăbușitoare peste semănăturile fragede.

Vara, la Valea lui Mihai, ducele de nisip se încălzește pînă la 45—50° C. Ca să mîncîni un ou, nu mai e nevoie de oală, apă și surcele pentru foc: e suficient să-l dai de-a dura pe rățatecul cu sclipiri infintezi-male. Dacă faci cumva greșeala de a te descălța, te alegi cu arsuri grave pe tălpile picioarelor. E perioada cînd președintele C.A.P. Valea lui Mihai nu-si mai află liniștea. Noaptea, are coșmaruri, iar în gură simte scrișnindu-i între masele fire

de nisip. Iese afară, pe furis, și lumina palidă a stelelor îi dezvăluie chipul tras pe roata nesomnului și griji. Se uită la oiștea Carului Mare cu instinctul ancestral al țăranelui. Se întoarce în casă. Soția, fata lui și cei doi băieți dorm duși. Dar el nu poate să comită imprudenta asta. L-ar costa prea mult. Dumnezeu trebuie să cunoască toate semnele timpului. Și mai ales, cînd începe să-și îndrepte aruncătoarele de flăcări cu nisip, dușmanul lui de peste două decenii — sirocco-ul acestor locuri care poate să-i decimeze în citeva ceasuri cumplute toată truda de peste un

cartofi ha și 1 600 kg tutun Virginia la hectar.

Aproape de locul numit „La Stubenberg“, pămîntul este acoperit încă de petice zdrențuite și mursecate de rozătorii nevăzuți ai căldurii. În 1907, groful acestor locuri, Stubenberg, înspăimîntat de ecoul răscoalii țăranelor de peste munți a consimțit să aloce cite 1 400 mp de pămînt mlăștinos și cu dune de nisip pentru fiecare familie de țărani ai moșiei lui pentru ridicare de locuințe (astăzi străzile Proletarilor, Vulturilor, Sucevei, Sebeșului și Plugarilor).

Cizmele mi se infundă în cerneziomul moale și întunecat. Pe

depășească aceste dificultăți. Pădurile de salcîmi care s-au plantat se iau la trîntă cu vîntul, domolindu-i puterea și absorbîndu-i demonica aură de nisip fierbinte. Sub această „pavăză verde“ mecanizatorii Suteu Alexandru, Szalaj Ludovic, Pal Alexandru, Turucz Alexandru sar pe semănători ca pe niște mașini de luptă cu care încep bătălia pentru pine. Ei știu foarte bine că producțiile record nu se pot obține fără 700—800 spice de grîu pe metru pătrat, fără 80 000—90 000 știuleți de porumb la hectar, fără 70 000—80 000 rădăcini de sfeclă sau fără 50 000—55 000 cuiburi de

fiecare acolo unde lucrează cu trageră de inimă și cu umbră după potcoave de cai morți, așteptînd să apună soarele și el cu o zi muncă la catastif.

La întoarcere, la sediul C.A.P., observ cîteva mînușchiori dintr-un snop de grîu și tulpini de porumb cu știuleții nedepănșafi. Mă opresc nedumerit, o femeie îmi explică că a doua zi urma să fie adunarea generală a membrilor cooperatori. Așadar, grîul și porumbul, cele două personaje principale ale revoluției agrare de la Valea lui Mihai, vor vorbi, prin simpla lor prezență și frumusețe, mai mult decît oratorii de profesie.

În biroul președintelui C.A.P. unde se odihnesc cîteva tuberculi mari de cartofi lîngă patru știuleți de porumb și o grămăjoară de boabe de grîu citesc la întîmplare următoarele fraze din darea de seamă — prezentată la adunarea generală: „Nu putem fi de acord cu concepția acelor cadre care susțin că pe nisip productiile sînt limitate plafonului. Trebuie urgent întocmit un program complex de ameliorare a nisipurilor pentru valorificarea superioară a acestor terenuri care pînă acum au produs unității noastre numai pierderi bănești“.

Beduinii au obsesia nisipurilor încinse peste care vor trece într-o furtună suierătoare de praf. Care din ei n-a visat să preschimbe deșertul sterp în oază de verdeață? Rizo Pavel visează cu ochii deschiși dunele de nisip de la Valea lui Mihai. Cînd vorbește, îi simți în voce o puternică undă de emoție ca înaintea unei confruntări decisive, îndelung așteptate și parcă a unei răzburări legitime. Din cite spune înțeleg că la toamnă oamenii din comună vor începe o mare ofensivă contra terenurilor mlăștinoase, dar mai ales a dunelor de nisip — adevărate riduri înălțate de vînt pe obrazul imaculat al pămîntului din această parte a țării.

Cînd am ieșit afară și mi-am luat rîmas bun de la acest soldat al pămîntului, o ușoară boare de vînt mi-a rîsfîrat părul, dar însoțitorul meu s-a chircit ca sub o amenințare nevăzută: o fi sirocco-ul?

PASCU BALĂCI

Nisipuri de aur la Valea lui Mihai

an. Mai trebuie să cunoască revărsările apelor, ca vechii egipteni. În 1978, în urma unor ploii furioase, undele de viitură au rupt barajul lacului de acumulare al ceapeului. Luate separat, apa și focul distrug pămîntul. Apa îl dilată, focul îl contractă. Pămîntul e ca un plămîn extenuat care nu mai poate să respire. Omul acesta se află în luptă cu toate elementele; mai abilită ca în „De rerum natura“: cu apa și focul, cu aerul și pămîntul. Dar el și oamenii acestor locuri au învins. De nenumărate ori.

Exact la jumătatea drumului între două mari orașe ardeleni, Oradea și Satu Mare, cea mai întinsă comună a Bihorului, Valea lui Mihai, cu „armata“ sa de 2 631 clădiri, și peste 12 000 de suflete, dispusă strategic ca un „sacru batalion“ spartan (ține piept sirocco-ului local și sub uriașă și concentrată pavază materială și umană, în spatele lor, la adăpost, cresc copiii iubiți ai marii comunități rurale: culturile de 8 037 kg grîu/ha, de 22 560 kg porumb știuleți/ha, de 52 000 kg sfeclă/ha, de 40 200 kg

alocuri zăresc însă felii de pămînt palid și omul din fața mea se oprește. Nu poți trage șapte pică de pe pămînt fără să nu-i dai nimic în schimb, îmi spune el. Noi, cel puțin o dată la patru ani, îngrășăm bine pămîntul cu gunoi de grajd. Pămîntul e ca o vietate uriașă; trebuie să-i scoți apa din plămîni ca să poată respira prin desecare, așa cum am făcut noi pe o suprafață de 690 ha, în alt loc să-l „îndulcești“ cu amendamente contra acidității (am corectat aciditatea solului pe o întindere de 814 ha), să-l stimulezi cu îngrășămînte conform strictei cartări agrochimice și să-l ari adînc sau mai puțin adînc, după nevoie și la umiditatea cea mai potrivită. Dar mai presus de toate, trebuie să-l iubești. Și toate celelalte vin pe urmă.

Pămîntul Bihorului nu este chiar țara făgăduinței. Dacă la Șalonta, oamenii luptă cu săraturile, la Valea lui Mihai, ei luptă cu dunele de nisip și cu vîntul aprig de sud-vest care le răscoală contra oamenilor și culturilor. Și, totuși, oamenii sînt instruiți cu răbdare cum să

cartofi la ha, repartizate uniform pentru folosirea maximă a zestrei de lumină și energie solară. Mai știu că nu e nici un secret de serviciu că la cultura sfeclei furajere, prasila oarbă (răritul) trebuie făcută la citeva zile după răsărire și nu abia după 2—3 săptămîni cînd din cauza... pădurii de buruieni nu se mai văd tulpinile de sfeclă. Agricultură cere precizie și finețe de ceasornicar, dacă vrei să ai cu ce să-ți umpli traista, îmi spune el.

Dacă nu, atunci stai proptit în coada sapei și fluierei a pagubă la buruieni, întrebîndu-te cînd dracu au apărut. Și dacă nu le întorci cu rădăcinile în sus, spre soare și dacă le mai răcorește o rouă sau o ploicică nevinovată, constăți că într-un blestem, că ele înviază, a treia zi, după prăsit. Agricultură nu e o treabă ușoară, așa cum pare onora, la prima vedere, adăugă el. Avem aproape 1 000 de cooperatori care lucrează efectiv și eu trebuie să-l cunosc pe fiecare în parte ca să știu ce-i place și ce nu și să-l pun pe

Tehnici nucleare în sprijinul agricultorului

Că pământul este una din cele mai mari valori ale unei națiuni e un adevăr ce nu mai are nevoie de demonstrații. Un adevăr pe care, însă, deseori, l-am uitat. Afirmatia aparține conf. dr. Constantin Caramete, șeful colectivului de cercetare pentru aplicarea tehnicilor nucleare în agricultură și medicina veterinară din Institutul Agronomic „Nicolae Bălcescu” din București. De grija pentru pământ, pentru sănătatea și fertilitatea sa depind calitatea și cantitatea recoltelor noastre. Prezentul impune realizarea unei agriculturi științifice; tehnicile tradiționale nu mai sunt suficiente. Alături de metodele agrotehnice moderne, tehnicile nucleare constituie, în ultimele decenii, elemente esențiale în conturarea unei agriculturi moderne, științifice.

În aria largă de preocupări a colectivului condus de conf. dr. C. Caramete, aplicarea tehnicilor nucleare în problemele legate de nutriția plantelor, studiul fertilității solurilor și aplicarea îngrășămintelor ocupă un loc special, motivat de importanța majoră a acestora în obținerea unor producții foarte mari, în condițiile conservării calității solurilor și asigurării sănătății celor ce consumă fructele, legumele, cerealele produse.

În ce constau, practic, aceste tehnici nucleare? În marcarea, cu ajutorul izotopului stabil ¹⁵N și a izotopilor radioactivi (³²P, ⁴⁵K, ³⁵S, ⁶⁵Zn, ⁹⁹Mo, ²²Na, ³⁶Cl, ⁵⁹Fe ș.a.) a elementelor de mare interes în metabolismul plantei. Este astfel posibilă cunoașterea dinamicii elementelor nutritive în sol, mecanismului de absorbție a acestora de către plantă, transportului în plantă, localizării și metabolizării elementelor nutritive.

Pătrunderea în înțimțea fiziologiei și biochimiei nutriției plantelor, adevărată revoluție în lumea verde, face posibilă eliminarea hazardului și înlocuirea lui printr-o acțiune fundamentată științific pe baza cunoașterii cerințelor reale de nutriție a plantei.

Dialogul om-natură — definit,

de astă dată, de relația omului cu solul și plantele — devine astfel un fapt real în coordonate determinate cu exactitate.

Deschizând largi perspective agriculturii viitorului, rezultatele studiilor și cercetărilor colectivului amintit oferă o adevărată bancă de date privind resursele intime de acțiune a diferitelor elemente cu importanță decisivă în fertilitatea solului și nutriția plantelor, informații transformate în norme științifice de acțiune, multe dintre ele deja aplicate în țară (fixarea cantităților și formelor în care trebuie administrate îngrășămintele, precum și perioadele optime de fertilizare). Să ne oprim numai asupra citorva dintre ele, conturând astfel o lume până nu demult necunoscută, ale cărei taine descifrate înseamnă pentru știința agricolă tot atâtea șanse de victorie.

Separarea în plantă, cu ajutorul izotopului stabil ¹⁵N a fracțiunilor azotului amoniacal și nitric a permis diagnosticarea stării de nutriție minerală a fiecărei culturi față de formele de azot din sol. Urmare directă — determinarea formei celei mai eficiente și a momentului oportun de administrare a îngrășămintelor, fapt contribuind direct la obținerea unor recolte foarte mari.

Stabilirea gradului de utilizare a azotului din azotatul de amoniu aplicat în condiții de producție intensivă a tomatelor de seră se traduce în practică în remarcabile sporuri cantitative și calitative ale recoltei de tomate.

Influențând direct cantitatea de porumb obținută în cultură, fosforul, acest element deosebit de important în metabolismul plantei de porumb, a fost studiat, reușindu-se, cu ajutorul izotopului radioactiv ³²P, determinarea modului în care se realizează absorbția sa de către diferiți hibrizi de porumb.

Reluarea perioadei de vegetație la pomii fructiferi și vița de vie, primăvara, are ca bază rezervele existente în sol. Cunoașterea acestora și deci posibilitatea de a interveni prompt,

asigură necesarul unui start bun prin îngrășăminte chimice iar prin aceasta, o evoluție normală a plantelor și recolte bune în final. Colectivul Institutului Agronomic Nicolae Bălcescu a pus la punct o metodă bazată pe utilizarea ¹⁵N tocmai pentru determinarea rezervei de azot la pomii fructiferi și vița de vie.

Se adaugă, acestor studii în domeniul nutriției plantelor, altele, foarte valoroase, privind fertilitatea solurilor (Stabilitatea dinamică a elementelor nutritive, Ameliorarea agrochimică a solurilor acide și alcaline); de asemenea, studii privind aplicarea îngrășămintelor (Efectul îngrășămintelor chimice la grâu, porumb și soia pe solul brun-roșcat; Fertilizarea foieră stimulatoare la culturile însemnate tirziu, după orz și grâu), toate finalizate în tehnici și metode de lucru, în realizarea unor noi îngrășăminte sau îmbunătățirea calității celor existente.

„Investigația științifică se cere amplificată masiv în viitorii ani. În același timp, însă, se impune cu stringență cunoașterea și aplicarea în practică a constatărilor acestor cercetări. Pentru ca solul să dea maximum de randament, trebuie respectate cu strictețe condițiile de fotosinteză corectă a îngrășămintelor — ne spune conf. dr. Constantin Caramete. Subliniez cuvântul corect, deoarece trebuie să depunem încă o foarte serioasă muncă de educare a specialiștilor, a tuturor celor ce muncesc în agricultură, pentru a înțelege exact atit eforturile foarte mari ale țării pentru a asigura agriculturii aceste substanțe chimice (este clar astăzi tuturor că, în condițiile cerințelor actuale și de perspectivă, fără chimizare nu mai poate fi concepută agricultura) cit și faptul că orice cantitate, cât de mică introdusă în sol peste cea strict necesară sau introdusă într-un moment nepotrivit poluează solul, distrugând astfel una din marile bogății ale țării.

P. MANOLESCU ■

Propolisul, un pas înainte

NIVCRISOL O și NIVCRISOL D sunt două noi medicamente (având la bază propolisul, care încă în acest an vor putea fi găsite în farmaciile din întreaga țară).

Revista noastră, în urmă cu trei ani a oferit cititorilor informații privitoare la crearea de către colectivul de chimioterapie al Institutului de virusologie „Ștefan Nicolau” a acestor două medicamente în formă farmaceutică. De atunci, în câteva clinici din București, noile medicamente au fost testate, rezultatele obținute certificând valoarea terapeutică a celor două produse.

Așadar, NIVCRISOL O soluție de uz oftalmic ce poate fi folosită în tratamentul herpetice și în conjunctivite cu etiologie virală și NIVCRISOL D soluție de uz dermatologic, pentru tratarea herpesului cutanat, genital și a zonei zoster, având ca autori pe cercetătorii Iuliana Crișan și Vladimir Eșanu, cu numai puțin timp înainte de momentul în care se va da start producției lor. Medicamentele, realizate în întregime cu componente indigene, înlocuiesc cu succes (testele în clinici și în institut au demonstrat-o) medicamente de import intrate în terapia „clasică” a herpesului, Dendrid, Iduviran ș.a.

Istoria celor două medicamente începe cu aproape 14 ani în urmă, în 1973, când doctorița Derevici și doctorul Petrescu au probat pentru prima oară proprietățile antivirale (antigripale) ale propolisului. Au urmat testările antiherpetice, realizate de Iuliana Crișan și Vladimir Eșanu inițial în culturi de celule, apoi pe animale; în 1976, la Simpozionul internațional de apiterapie al Apimondiei se comunicau lumii științifice calitățile antiherpetice ale propolisului.

Acest produs al stupului se folosea, până în acel moment, exclusiv în soluție alcoolică, imposibil de întrebuințat însă în tratamentul oftalmologic și, uneori, chiar în cel dermatologic. Cercetătorii au recurs la o soluție apoasă de propolis, ceea ce a constituit o premieră mondială. Procedeele tehnice de realizare a soluției apoase a ridicat o serie întreagă de probleme a căror rezolvare s-a concretizat în final în cele două brevete pentru NIVCRISOL O și NIVCRISOL D. Însă până la forma farmaceutică definitivă a produselor, testate în prima fază în Spitalul Colentina și Clinica de oftalmologie a Spitalului Colțea, au mai trecut câteva ani; cei doi cercetători insistă să amintim aici aportul profesorului Colțea, al doctorilor Florian Șerbănescu și Călin Giurcăneanu, al doctoriței Georgeta Ciortoloman, al farmacistei Vasilica Cioca, de la Combinatul apicol Băneasa. După obținerea avizului de

necesitate și aprobarea normelor tehnice în 1982, medicamentele, de astă dată în formă definitivă, sunt testate și în alte clinici din București — Spitalul de dermatologie Berceni, Clinica de oftalmologie a Spitalului municipal, Spitalul oftalmologic, în care au fost tratate cu succes peste 200 de cazuri. Concomitent, în cadrul institutului, de virusologie, în care funcționează un centru de depistare a herpesului oftalmologic și dermatologic, prin teste de imunofluorescență (dr. Pierette Atanasiu) au fost diagnosticate și tratate circa 600 de cazuri. De notat că aceste teste de imunofluorescență înăltură reacția subiectivă a aprecierii rezultatelor tratamentului aplicat, ele indicând exact prezența sau absența antigenului (virusului) herptic.

Rezultatele înregistrate în cei trei ani de testare în clinici și în institut au confirmat valoarea noilor medicamente, astfel că în 1986 Comisia de medicamente eliberează avizul terapeutic și de fabricație pentru microproducție în Institutul de virusologie. Dat fiind faptul că farmacoapeea noastră este încă săracă în produse antiherpetice, Comisia recomandă producerea medicamentelor pentru toată țara.

Primitive cu deosebit interes la Simpozionul național al medicamentului românesc (1985) și la Sesiunea științifică a Institutului de stat pentru controlul medicamentului și cercetare farmaceutică (1986), NIVCRISOL O și NIVCRISOL D s-au particularizat prin câteva calități: în primul rând, o toleranță excelentă (100%) manifestată prin absența oricărei reacții adverse; și reducerea cu câteva zile a duratei bolii (pușul herptic) ca și o reducere considerabilă a frecvenței recidivelor; atenuarea marcată a durerilor; efect antiinflamator; stimulează epitalizarea (vindecarea plăgilor herpetice); are și acțiune bactericidă; prezintă o stabilitate de minimum un an.

Continuând demersul științific, Iuliana Crișan și Vladimir Eșanu lucrează în prezent la diversificarea produselor sub diferite forme farmaceutice. Într-o primă etapă, ținând seama de acțiunea antiinflamatorie a propolisului, aceștia, în colaborare cu farmacistul Elena Ciobanu de la Institutul pentru controlul și cercetări farmaceutice, au elaborat picături pentru nas, care la testările efectuate până în prezent s-au comportat excelent, având ca efect îndepărtarea stării gripale. De asemenea aflată în stadiul testărilor de laborator, folosirea soluției apoase de propolis și sub formă injectabilă deschide largi perspective tratării encefalitei herpetice.

ROXANA PAICU ■

Întreprinderea de aparataje și accesorii Alexandria ar fi avut toate motivele să fie mulțumită de activitatea ei. Ce face, face bine. Și totuși, cele mai reușite produse ale ei au fost trecute în acțiunea de modernizare printr-un filtru total. Motivația e simplă: producția de serie cea mai mare tocmai ele o au. Cît de puțin ai cîștigat la o bucată, acel puțin va fi înmulțit cu sute de mii de bucăți. S-a dovedit până la urmă că ceea ce s-a economisit la materiale, manoperă, energie n-a fost deloc puțin.

Convectoriatorul tip panou din oțel, nu este altceva decît caloriferul cu care sîntem obișnuiți, caloriferul acela cu arpioare care de cîtiva ani buni începe a înlocui pe cele cu țevi din fontă. Conventional el se numește CRP și așa o să-i spunem și noi. CRP, în urma încercărilor efectuate la INCERC București, a fost decretat caloriferul cu cele mai bune performanțe din țară. Pe linie C.A.E.R. se găsește pe locul II, înaintea lui găsindu-se un altul, fabricat din materiale mai bune conducătoare de căldură, însă mult mai scumpe. În fiecare an la Alexandria se produc aproximativ 200 mii de asemenea calorifere. Pentru informarea dumneavoastră, vă amintim că el are la bază o invenție românească. Pentru modernizarea acestui produs, în întreprindere s-a inițiat un concurs în toată puterea cuvîntului. Fiecare a fost invitat să se gîndească la noi soluții menite să-i îmbunătățească performanțele tehnice, să reducă consumurile de ma-

teriale, manoperă și energie. Nici aspectul estetic n-a fost ignorat. Concursul e permanent.

Rezultatele de pînă acum, ne spune inginerul Nicolae Dinu, șef birou organizarea producției și a muncii, sînt din cele mai bune. Prin reproiectarea tehnologiei de fabricație a ecranului, debitarea fără pierderi a tablei din rulou, s-au făcut economii de 60 tone de tablă într-un an. Modernizarea liniei de vopsire a dus la mărirea productivității muncii. Încărcarea totală a benzii de vopsire, eliminarea spațiilor dintre panouri au redus

bancurilor de probă a adus un important cîștig de manoperă.

Un alt produs de serie mare, care a făcut cunoscut numele întreprinderii, este captatorul solar, fabricat aici din anul 1980. Se produc 7 tipuri de captatoare și cîteva tipuri de instalații solare complete, livrate beneficiarilor la cheie, inclusiv asistența tehnică de rigoare.

Și captatoarele au fost reproiectate cu cea mai mare atenție. Cuva se face din mai multe repere. Au fost achiziționate utilajele care permit realizarea ei dintr-o singură bucată. Re-

duce lipsă de comenzi. Constatăm însă că nu mai avem comenzile la care ne așteptăm. Anul trecut, grupa de instalații solare a avut o pondere de circa 40 la sută din totalul producției. Într-o măsură oarecare, asta ne miră. Știm că programul de implementare a energiei neconvenționale este încă departe de a fi finalizat.

I.A.A. Alexandria nu s-a mulțumit doar cu fabricarea captatoarelor solare, ci a trecut la realizarea unor instalații solare complete. Pînă la data discuției noastre, întreprinderea

tizează în mai puțin de doi ani. Oferă zilnic 100 litri apă încălzită la aproximativ 70 de grade. Poate fi montată în orice loc, prin asigurarea unei mici fundații pentru stîlpul de susținere. Este prevăzută cu un sistem simplu de orientare a panoului solar. Durata de funcționare a unei asemenea instalații este de 20 de ani. Nicolae Mitroi, inventatorul, are meritul de a fi simplificat și compactizat părțile componente ale unei instalații teoretic cunoscute, reușind un montaj din cele mai simple și eficiente.

Să încheiem intervenția noastră spunînd că Alexandria este nu numai orașul în care se produc captatoare și instalații solare, ci și orașul care le folosește din plin. La I.A.A. Alexandria o instalație solară cu 70 de captatoare încălzește zilnic 8 000 de litri de apă, folosită la vestiare și grupul administrativ. Schimbul III face dimineața baie cu apă încălzită cu o zi înainte. Instalații solare importante funcționează la Hotel Parc, Sala Polivalentă, licee, Căminul de copii. Parcul de agrement și spitale. Numai instalația solară care funcționează la I.A.A. Alexandria economisește anual 13 t.c.c.

Pledoarie pentru folosirea energiei solare s-a făcut și se va mai face. Ca și pentru alte energii neconvenționale. Însă, surprinzînd aici, la sursa implementării ei o oarecare stagnare, sperăm accidentală și de scurtă durată, tragem cuvenitul semnal de alarmă.

OPREA GEORGESCU ■

Inventatorii din Alexandria

consumul de energie cu circa 30 la sută, ceea ce este echivalent cu 1 200 MW pe an. Proiectarea de SDV-uri specializate a permis debitarea și prelucrarea prin ștanțare a capetelor țevilor verticale. Anual se prelucrează 3 milioane de astfel de țevi. S-au eliminat pierderile de material și s-a redus manopera de prelucrare. Trei prese vor înlocui 7 strunguri. Strunjirea capetelor a 3 milioane de țevi nu era posibilă decît cu ajutorul a 3-4 întreprinderi din oraș. Astăzi întreprinderea se descurcă fără ajutoare. Anul acesta linia va fi complet automatizată. Fiecare element trebuie să treacă prin două probe de presiune. Automatizarea

proiectarea dispozitivului de prindere al piciorului reglabil a dus la o economie de 10 tone metal anual. S-au înlocuit reperle prelucrate cu alte standarde, ceea ce a dus la reducerea manoperei. Totul e pus la punct, cum se spune, întreprinderea este pregătită cu utilaje specializate, achiziționate din timp pentru că a fost asigurată că nu vor lipsi comenzile. În anii buni, spune inginerul Gheorghe Tudor, șef birou mecano-energetic — investiții, făceam 100 000 captatoare pe an. Anul acesta avem comenzi pentru 35 000. Putem face mult mai mult de 100 000. Am fost asigurați de către Ministerul Turismului și C.N.S.T. că nu vom

livra 1 500 bucăți instalații solare în termosfon cu 12 captatoare — IST 12, 6 000 bucăți module de acoperiș cu aer și 800 bucăți instalații individuale — ISIS 100.

ISIS 100 are la bază invenția lui Nicolae Mitroi, muncitor specialist al întreprinderii. Deși, iată, s-au vîndut pînă astăzi 800 de asemenea instalații, credem că un plus de publicitate nu-i strică. ISIS 100 este compact, se montează ușor, practic nu necesită întreținere. Este formată dintr-un panou solar, un rezervor de 100 litri, un stîlp de susținere și racordurile pentru apă caldă și rece. Instalația completă este livrată la preț de 3 400 lei. Investiția se amor-

Ne bucurăm să vă putem informa în rândurile care urmează, asupra unui eveniment menit să atragă atenția asupra excepționalei valori a unei opere științifice românești care, iată, sfidează numărul anilor. E vorba de monografia medicală SYRINGOBULBIA a profesorului Nicolae Ionescu-Sisești, neurolog de prestigiu, nume de referință în istoria științei mondiale.

După o jumătate de veac de la apariția ei și după mai mult de trei decenii de la moartea celui care a scris-o, monografia apare din nou în librăriile de specialitate, tradusă în limba engleză, sub îngrijirea editurii Praeger din New York. Considerând recenta reeditare un eveniment științific cu totul excepțional, am cerut amănunte doctorului Constantin Balăceanu-Stolnici de la Institutul Național de Gerontologie și Geriatrie din București, nu doar în calitatea domniei sale de eminent neurolog, ci și în virtutea anilor pe care i-a petrecut ca discipol, alături de cel ce i-a fost maestru: Nicolae Ionescu-Sisești.

— A fost pentru mine, ca medic și ca fost colaborator al profesorului, o imensă bucurie. Am lucrat împreună până la tragica lui moarte. A murit prematur, se știe, în 1954, ca și asistentul său I. Olteanu, în urma unei infecții cu histoplasma, făcând cercetări asupra animalelor de laborator. Și-a dat viața pentru progresul științei, o viață pe care, de altfel, a închinat-o în întregime medicinei. A fost urmasul demn al profesorului Gheorghe Marinescu, fondatorul școlii neurologice românești, căruia i-a urmat la catedră și la conducerea clinicii de la Colentina. Cu o echipă de oameni de prim ordin a continuat școala neurologică a profesorului Marinescu, dându-i toată prestația pe care o implica personalitatea sa. Vedeți, profesorul Sisești nu era numai un medic, un neurolog distins, un orator mare, didact foarte bun. Era un om de o vastă cultură și un neîntrecut maestru al condeiului. Conferințele sale, cursurile, lucrările, sint remarcabile opere din acest punct de vedere. Iar cartea la care ne referim — chiar acum am reluat câteva pagini — este scrisă într-o limbă extraordinară, într-adevăr de literat. Vorbea perfect limba franceză, limba germană și limba latină. Dar nu era numai latinist. Cunoștea limba greacă și era un ebraist foarte bun. Locul lui de baștină este Sisești, unde în Oltenia. Era fratele mai mic al unui alt mare om de știință român, agronomul Gheorghe Ionescu-Sisești.

Profesorul Nicolae Ionescu-Sisești a fost nu numai un neurolog clinician de prim ordin, dar în același timp s-a for-

mat și ca un foarte distins anatomopatolog, cu alte cuvinte, cunoștea foarte bine și anatomia macroscopică și anatomia microscopică. Nicolae Sisești și-a făcut cea mai mare parte din studii și specializarea în neurologie la Clinica Salpêtrière din Paris, unde a lucrat în serviciul profesorului Georges Guillain, unul dintre cei mai mari neurologi pe care i-a avut Franța. Acolo s-a axat pe studii anatomoclinice al unor boli cronice ale sistemului nervos. Prima sa lucrare era un fel de monografie care poate fi considerată începutul acestei cărți, despre relația dintre tumorile cerebrale și siringomelie. Apoi a atacat problema siringobulbiei, publicând în 1932 la Editura Masson din Paris cartea la care ne refe-

se contura limpede substratul anatomic al siringobulbiei, dar și necesitatea de a se clarifica exact funcțiile bulbiale și rezistența bulbului la impactul diferitelor boli. Umplea, deci, un gol.

— Ce mai aducea nou la vremea respectivă?

— Cartea a adus înfi, delimitarea exactă a conceptului de siringobulbie și în raport cu celelalte boli degenerative ale sistemului nervos, pe care le-a definit clar. După aceea, a descris cu foarte multă precizie — folosind tehnicile epocii sale — leziunea și a arătat cum se formează fanta, cum apar proliferările celulare pe marginea fantei, ce rol au vasele. El a arătat că fantele merg de-a lungul vaselor. Descrierea este așa de

ținea ultimilor nervi cranieni. Mare parte din ei ies din bulb. Nucleii lor sint niște structuri foarte complicate care se găsește împrăștiate în bulb. Anatomic, structurile acestea erau bine cunoscute, dar funcțional erau destul de nebuloase, căci nu se poate experimenta pe ele. Analizând leziunile și modul în care se produc diferitele simptome, profesorul Sisești a putut să disece cu amănunțime funcțiile acestor nervi cranieni. A arătat niște lucruri curioase. A dovedit, spre exemplu, că pentru nucleul gustativ există localizări diferite. Se știa că există o localizare în funcție de topografia limbii, dar nu se știa că mai există o localizare în funcție de diferitele calități ale gustului. A arătat că leziunile sis-

poți să spui că a fost un best-seller. Este o chestiune foarte greu de cântărit. N-o judeci după ce se întâmplă atunci, ci după felul în care apare ea citată în lucrările ulterioare. Și efectiv, nu s-a mai scris niciodată ceva despre siringobulbie în care cartea lui Sisești să nu fie citată drept un element de referință pentru înțelegerea acestor boli. Nu trebuie să credem că nu s-a mai scris între timp nimic interesant despre siringobulbie sau despre organizarea anatomofuncțională a trunchiului cerebral. Au apărut multe lucrări în care s-a revenit mereu la cartea lui Sisești, așa încât, în 1973 marele anatomopatolog englez J. Greefield de la Londra, foarte impresionat de valoarea lucrării, dă primul impuls pentru traducerea și retipărirea ei: „Ar trebui tradusă, pentru a sta la dispoziția tuturor. Este inutil să scoatem o altă carte, mai bine n-o s-o putem scrie”. Ediția în limba engleză apărută la New York în 1986 — deci la 54 de ani după cea de la Paris —, înseamnă un record. Un fapt important este că n-a fost tradusă de oricine, ci de o personalitate în materie: profesorul R. T. Ross de la Universitatea Manitoba din Canada. Dar, Ross nu s-a mulțumit doar s-o traducă și asta este extrem de interesant. La fiecare capitol a adăugat o mică anexă în care a făcut completări cu ceea ce a mai apărut nou, iar bibliografia a fost revizuită complet. Cartea merita, așadar, nu numai să fie reeditată dar să fie și completată și adusă la zi cu bibliografia. S-a mai schimbat și iconografia. Prima ediție avea o iconografie frumoasă, bazată, însă, pe condițiile tehnice ale anilor '30 — microfotografii, fotografii de secțiuni, așa cum se făceau în epoca aceea. În lucrarea tradusă de Ross se găsește o colecție nouă de lame care vin, cu cazuri noi, să confirme și să illustreze datele pe care le-a analizat profesorul Sisești.

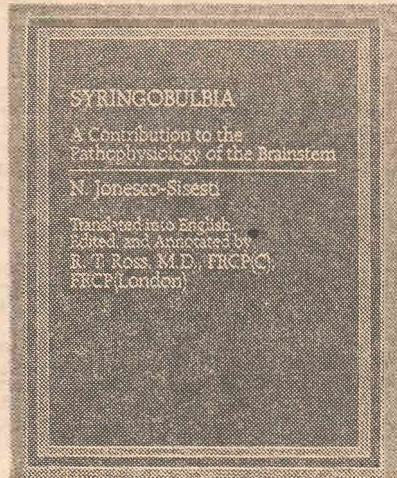
Vedeți, deci, o traducere făcută în condițiile în care a apărut „SYRINGOBULBIA” nu este un simplu omagiu istoric adus unei cărți care reprezintă un moment din evoluția științelor medicale. Este limpede că această a doua ediție este considerată astăzi, după 54 de ani, de cea mai mare utilitate pentru toți specialiștii, absolut necesară cercetărilor moderne. Aceasta este suprema recunoaștere — care poate veni chiar după ani — a unei opere științifice.

Este, totodată, o recunoaștere a valorii școlii românești de neurologie.

LIANA MOLNAR

O monografie medicală
românească reeditată la New
York după o jumătate de veac

Valoarea sfidează
numărul anilor

rim astăzi: „La siringobulbie” cu un subtitlu: „Contribution à la Physiopathologie du tronc cérébral”.

— Ce este, de fapt, siringobulbia?

— Este o boală ciudată a sistemului nervos în care, în bulbul rahidian se formează, prin boala însăși, o serie de cavități, de fisuri, fante care înaintează și mănincă diferitele porțiuni din bulbul rahidian. Ori, lucrarea despre siringobulbie care analizează leziunile, demonstrează — și asta este o primă concluzie asupra căreia însuși Guillain insistă în prefața pe care o face cărții — extrem de laudativă și pe bună dreptate — că siringobulbia, distrugând porțiuni foarte mari din bulb, nu determină, totuși, nici moartea și, uneori, nici fenomene foarte grave. Lucrarea venea într-un moment în care exista curentul acesta de dezvoltare a demersului anatomoclinic, pe de-o parte; pe de altă parte, apărea necesitatea de a

completă incit, ulterior, profesorul H. Barnett — un mare cunoscător al siringobulbiei, în monografia pe care a publicat-o, folosește denumirea „fantele lui Sisești”. În medicină, a da numele unei anumite structuri este cel mai mare omagiu. Este ca o statuie ridicată, căci în literatură respectivă, ani și ani, secole de-a rândul se va spune „fantele lui Sisești” cum se spune, spre exemplu „nodurile lui Babeș”. Aceasta este a doua sa contribuție. A treia contribuție este că a dovedit rezistența enormă a bulbului la leziuni foarte mari. A arătat că bolile sau leziunile care evoluează lent, chiar într-o structură foarte delicată cum este axul cerebral sint suportate de sistemul nervos, contrar părerilor care existau până atunci. Și în fine, ultimul aspect important este că a analizat anumite sisteme prin care, fanta trecând, le perturbă și declanșează niște simptome. În acest sens a adus o serie de clarificări. Întii, a urmărit func-

temului vestibular — sint nucleii responsabili de echilibru, „aprovizionari” de informații care vin de la urechea internă — pot determina un simptom care nu era cunoscut: diplopia, adică vederea dublă. Exemplele pot fi continuate. A arătat care sint leziunile care provoacă tulburări vegetative: tulburări mari de respirație, de ritm cardiac, digestive, pentru că și acestea își au o determinare cerebrală. Cartea, profesorului Sisești a pus ordine în compresivitatea structurilor extrem de complicate care sint, toate, reunite în bulbul rahidian.

— Să vedem ce spune și Georges Guillain în prefața: „O astfel de lucrare face, într-adevăr, o mare onoare autorului, pentru că toți neurologii îl vor citi cu cel mai mare profit”. Afirmatia rămâne valabilă și peste ani. Dar, cum a fost primită cartea la vremea apariției primei sale ediții?

— Vedeți, o carte de tip științific nu este un roman și nu

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMĂNEȘTI

Dovezi ale
continuității [I]

Retragerea armatei și a oficialității romane la Sudul Dunării în anii 271—274 e.n. nu a întrerupt în niciun fel procesul de etnogeneză din spațiul intrașii extracarpatic. Grupată în obști teritoriale, populația daco-romană și-a păstrat ființa și unitatea etnică, arheologii descoperind sute de așezări omeneste specifice, pe întreg teritoriul fărăi. Asupra poporului român în curs de plămădire, s-au abătut valurile succesive ale năvălitorilor, ale popoarelor migratoare, dar acestea nu au fost decit minorități războinice, avind nevoie de populația agricolă autohtonă, care a reprezentat în spațiul dacic, în secolele III—X, cum arată istoricul Gheorghe Ștefan, „elementul etnic care asigura continuitatea civilizației”, cu o cultură materială și spirituală proprie. Populațiile migratoare, nomade prin excelență, „nu puneau mina pe plug” (Ammianus Marcellinus), nici nu se înclețeau cu exploatarea subsoilului. În ce privește caracterul sedentar al daco-romanilor, să reținem această observație explicită a specialistului american John Matley, pe care îl cităm după istoricii Ștefan Pascu și Valeriu Cazacu: „Teoria părăsirii Daciei și a repopulării acesteia ulterior, printr-o masivă migrare din Sudul Dunării este o teorie fantezistă,

care nefiind confirmată de izvoare istorice, nu poate fi acceptată nici măcar ca ipoteză”. Populația daco-romană de țărani, crescători de vite, meșteșugari, mineri, orășeni săraci, a rămas pe loc. Mai mult, chiar atunci cind migrațiile s-au intensificat, iar așezările urbane ridicate de romani au fost distruse, străromânii au continuat să graveze, sub aspect politic, economic și cultural, în sfera de influență a imperiilor roman și bizantin, ceea ce a întărit procesul de romanizare. Un factor important de cimentare l-a constituit acum limba de sorginte latină (să ne amintim de acea expresie păstrată, din anul 587: „torna, torna, frate”) un altul l-a reprezentat creștinismul, vehiculat inițial în latină.

O expresie importantă a continuității de viață a autohtonilor în spațiul carpato-danubian a constituit-o permanența activității tehnice tradiționale, uneori chiar cu elemente de inovare. Populația locală perpetuează nu numai obiceiurile și credințele, ci și vechile idoletricii, de care depinde însăși existența de zi cu zi. Continuă să practice agricultura și păsătoritul, viticultura, pomicultura și pescuitul (cu unelte adesea specifice), macină cereale cu ajutorul trișnițelor de mină, dar și la morile de apă, exercită fe-

lurite meșteșuguri, extrage din pământ fier, aramă, aur, argint, păcură și sare, construiește plute, femeile țes și torc; săpăturile arheologice dovedesc că nici străvechea pricepere în prelucrarea oaselor și coarnelor (de animale sălbatice, cu rezistențe superioare) nu este uitată, căci din ele se obțin felurite mijloace de muncă și alte obiecte, de pildă unelte pentru prelucrarea texturilor, mai ales sule și împungători, piepteni și chiar podobe (caracteristice sint atelierele de prelucrat coarnele de cerb de la Valea Seacă — Birlad, din veacul al IV-lea). Înmuierarea materialului osos se obține empiric prin fierberea în leșie sau cufundarea în acizi naturali (zeamă de măcriș etc.), utilizându-se apoi drept unelte cuțitul, sfredelul, sula înroșită în foc și gresia; ulterior, produsul era uns cu grăsime și frecat cu o bucată de piele sau de pișă.

Extrem de bogată și de diversă se prezintă ceramica epocii. Tot din secolul al IV-lea datează centrul de confecționat ceramică de la Medieșu Aurit (Satu Mare), unde s-au găsit zece cuptoare, putind produce chiar și vase mari de provizii (chiupuri); ornamentele utilizate vădesc influența ceramicii ștamplate care se producea nu departe, la Porolissum (Moigrad). În lunca riului Birlad, lângă comuna Zorleni, a fost descoperit un cuptor de meșter olar, cu circa 150 vase realizate cu iscusință, care imbină forme, ornamente și tehnici dacice și romane. Un cuptor de ars oale de la Dulceanca — Teleorman, din secolul al VI-lea, este și el edificat în această privință. În secolele VII—IX, grupurile slave ce conviețuiau cu românii își însușesc o serie de elemente ale ceramicii de inspirație romanică. Să amintim și un interesant atelier pentru confecționarea mărgelilor de cele mai diferite

culori descoperit la Jupa (Tibiscum), în Banat.

În ciuda condițiilor grele de existență, continuă și construcția de case din lemn (din birne mari) sau de piatră, amintind de casele dacice, așa cum s-a încercat să fie reconstituite. Cuptoarele de stins varul și centre pentru confecționarea cărămizilor sint de asemenea documentate, în mai multe locuri din întreaga țară, cel mai important fiind cel de la Sucidava (pe teritoriul satului Celei, în raza orașului Corabia). De remarcat și faptul că meșteri locali au participat la edificarea mai multor poduri construite de romani și apoi de bizantini peste Dunăre, începind cu podul de piatră al împăratului Constantin cel Mare, în lungime de 2400 m, la Celei, realizat în anul 324. Intensă a fost în această perioadă și construcția de diferite ambarcațiuni, mai mari și mai mici, destinate atit transportului, cit și pescuitului. Deosebit de semnificativă este descoperirea, în insula dunăreană Păcuilul lui Soare, a unor instalații de port naval (secolul X).

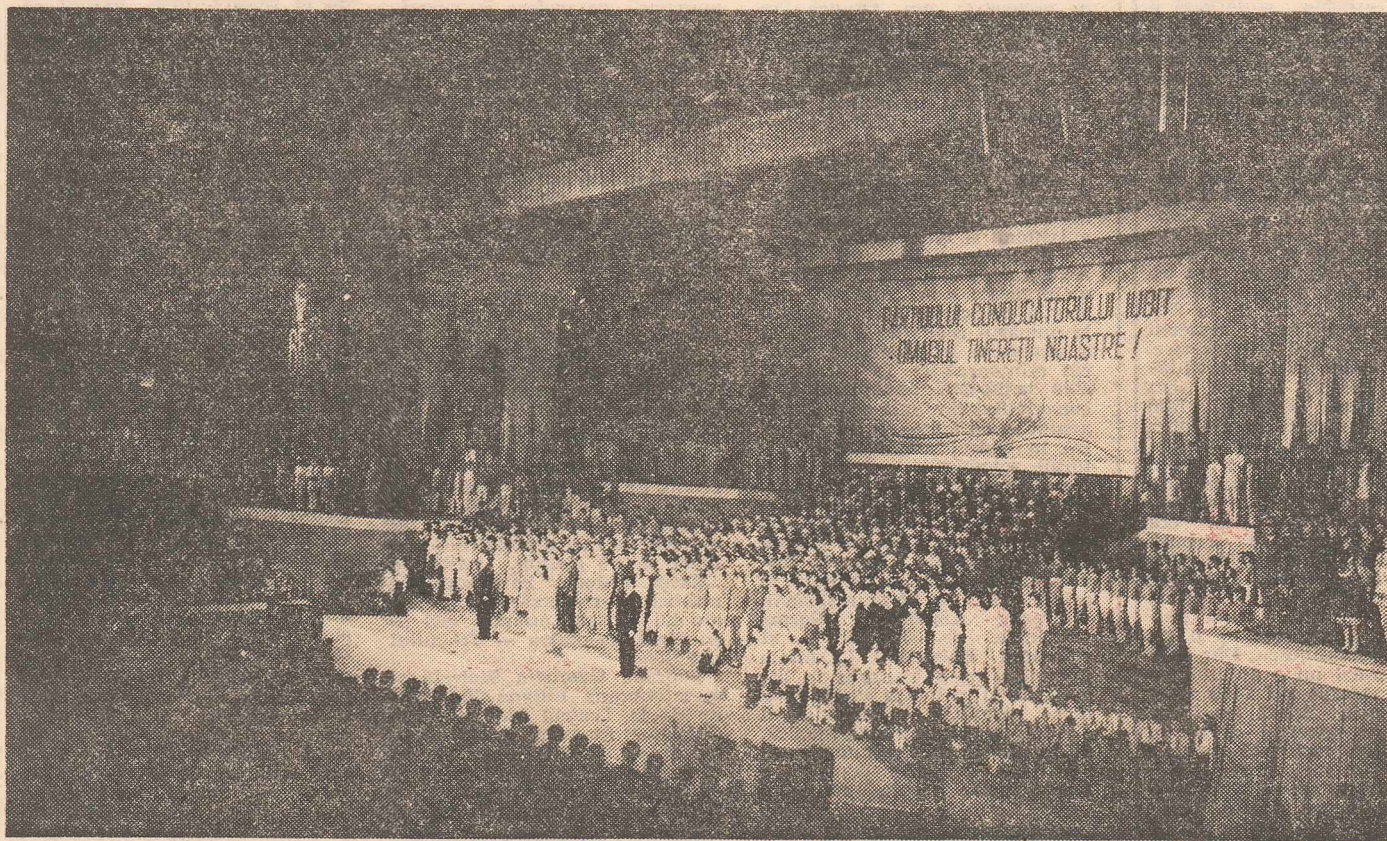
Izolarea relativă a locuitorilor de pe aceste meleaguri a stimulat conceperea a numeroase tehnici de aprindere a focului, nu numai prin frecarea de lemne uscate, dar și prin procedee mai complexe, utilizabile în orice anotimp. Este vorba de așa zisul „foc viu”, devenit un adevărat ceremonial, mai ales pentru ciobani, și păstrat, ca obicei simbolic de creativitate, până la începutul secolului nostru. Excepțional de ingenioase sint și diferitele tipuri de capcane concepute de țărani noștri, adevărate „automate”, bazate pe întuirea unor principii ale fizicii și mecanicii, ca și pe o bună cunoaștere și abilități utilizare a psihologiei animalelor.

Printre cele câteva așezări impunătoare durate în această perioadă, este cea de la Morești

(jud. Mureș), apărută de trei linii de valuri, cel exterior avind o lungime de 1,5 km și o înălțime de 4 m. Istoricul K. Horedt observă pe drept cuvint că prin „dimensiunile și prin numărul locuințelor, așezarea de la Morești, din secolul al VI-lea, reprezintă, nu numai pentru teritoriul României, dar și în restul Europei, ceva unic, pentru care, în stadiul actual al cunoștințelor noastre, cu greu se găsește analogii”. Printre încăperile dezgropate la Morești, citeva adăposteau adevărate ateliere, dintre care cel mai celebru, cu trei războaie verticale, a fost reconstituit. De altfel, tot în domeniul țesutului, o descoperire demnă de atenție este cea din așezarea prefeudală de la Garvăn — Dinogetia (secolele VIII—IX), lângă Galați. Aici arheologul Gheorghe Bichir a semnalat existența unui război de țesut orizontal, unul dintre primele de acest fel cunoscute în spațiul european, veritabil monument tehnic. Tot la Garvăn a fost descoperită o termă, o „casă a fierarului”, puncte de prelucrare a unor metale ca aurul, bronzul, plumbul, mercurul, de asemenea de prelucrare a lemnului, pieilor, osului, ateliere de producție a uneltelor agricole, de pescuit și țesut.

Toate aceste elemente — tehnica țesutului și îmbrăcămintea femeilor și bărbaților, tehnica construirii digurilor și jezăturilor, sistemul de construcție a locuințelor, tehnica prelucrării lemnului, fărâșia și ceramica etc. — au perpetuat peste secole, fără întrerupere, tradițiile tehnice ale dacilor și romanilor, uneori, cum am văzut, perfecționându-le, asigurându-le continuitatea, în crezul existenței unui neam care nu și-a părăsit niciodată vatra.

L. M. ȘTEFAN

Vibrant imn de slavă

Desfășurat în uriașă sală a Palatului sporturilor și culturii, spectacolul omagial dedicat aniversării a 65 de ani de la crearea Uniunii Asociațiilor Studenților Comuniști din România, s-a constituit într-un adinc și vibrant imn de slavă pe care tinăra generație l-a adus partidului, strălucitului său conducător, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

S-au reunit, sub genericul „Partidului, conducătorului iubit — omagiu tinereții noastre”, eforturile artistice, de gând curat și aleasă simțire ale tinerilor din întreaga țară — muncitori, țărani, studenți, elevi, militari — ce au alcătuit prestigioase formații, coruri, orchestre, colective de balet, precum și actori soliști* vocali și instrumentiști afirmați pe marea scenă a Festivalului Național „Cîntarea României”. Toți acești artiști au reprezentat cu cinstite forurile ce au organizat spectacolul, acestea fiind Uniunea Tineretului Comunist, Uniunea Asociațiilor Studenților Comuniști din România, în colaborare cu Consiliul Culturii și Educației Socialiste, Consiliul Național al Organizației Pionierilor, Consiliul Central al Uniunii Generale a Sindicatelor din România, împreună cu Comitetul municipal București al Partidului Comunist Român.

Semnalul de începere al acestui grandios spectacol omagial l-au dat, firește, trompetii. Două cîntece, „Venim la sărbătoarea tinereții” și, în primă audiere, „Din inimă — omagiu și cinstire”, interpretate de un fastuos cor-ansamblu format din muncitori, țărani, elevi, studenți, pionieri, militari și brigadieri, dispuși pe toate platformele scenei, au conferit manifestării un cadru generos, de profundă angajare revoluționară pentru împlinirea viitorului comunist al României socialiste. În continuare, grație unor evocări cinematografice de document, inserate într-un amplu tablou literar-muzical-coregrafic, este adus în scenă momentul istoric, de-acum 65 de ani, cînd a luat ființă Uniunea Tineretului Comunist. După o sugestivă trecere în revistă a evenimentelor politice ce au contribuit decisiv la crearea Uniunii Tineretului Comunist, prilej cu care este transpus scenic mărețul eveniment din 8 Mai 1921, momentul fărîrii Partidului Comunist Român, din a cărei ființă, ia naștere, în martie, 1922, Uniunea Tineretului Comunist, sînt evocate cele mai de seamă etape din istoria și

lupta organizației tinerilor comuniști români a cărei existență se împletește strîns cu viața și activitatea revoluționară a tovarășului Nicolae Ceaușescu, temerar și neobosit militant pentru cauza revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă. Un loc aparte în spectacol îl ocupă anii de deplină afirmare a tovarășului Nicolae Ceaușescu în focul luptelor revoluționare, cum au fost, de exemplu, istoricul proces din 1938, de la Brașov, sau marea demonstrație antifascistă și antirăzboinică de la 1 Mai 1939, cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, au făcut încă o dată dovada curajului revoluționar, a spiritului organizatoric și a devotamentului față de cauza Partidului Comunist Român. Moment de răscruce în viața și lupta partidului și a tinereții lui organizații, evenimentul de la 23 August este la rîndul său evocat, prilej cu care sînt reamintite eroismul și profundul patriotism al celor ce s-au jertfit pentru eliberarea patriei, pentru înfrîngerea totală a Germaniei fasciste, pentru lumina nouă a soarelui ce începea să urce peste țară. Versul, muzica, dansul și imaginile filmate, conferind actului artistic o emoționantă autenticitate au transpus, apoi, anii de legendă ai tinerilor comuniști români care, investimintati în romantice bluze de salopetă, au participat cu toată ființa lor la reconstrucția țării. Urmind firul evenimentelor istorice, spectacolul reinvie momentul înființării, la inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, în anul 1957, a Uniunii Asociațiilor Studenților Comuniști din România, clipă de seamă în viața tineretului universitar al țării. Această emoționantă evocare ne-aduce spre un prezent imediat din istoria patriei, prefigurind marile prefaceri ce au marcat decisiv „Epoca Nicolae Ceaușescu”. Viața de zi cu zi a tinereții generației, uriașă fereastră deschisă în fața tuturor dorințelor ei de afirmare, abnegația și entuziasmul cu care s-a dăruit construirii marilor ctitorii ale „Epocei Nicolae Ceaușescu”, sînt admirabil traduse în fapt artistic, cu o adevărată pasionantă relatare a vieții tinerilor din România, tineri pentru care înflorirea continuă a patriei și nevoia stringentă de-a trăi în pace și înțelegere cu toate popoarele lumii sînt luminoase și supreme idealuri.

DUMITRU ANGHEL ■

...vine primăvara mă găsește suspinînd; nu suspinuri din dragoste, ci neodihna sufletului pentru ceea ce n-am izbutit să realizăm peste iarnă. Toamna, anotimpul pe care eu îl înalț în gânduri, melancoliei, despicări de trecut și promisiuni de viitor, cam pe la sfîrșitul lui septembrie, mă apropie ideal de formă de a exista: îmi zic, atunci, plin de speranță: voi scrie și voi munci mai mult decît un clasic mort (deci veritabil) și doi în viață (în prag de academie).

Toamna îmi dăruiește primăvara. În martie, împede — în aprilie, îmi recunosc singura vină: merită să trăim, să iubim și să fim mereu în așteptarea înfloririi. Uneori, luna martie ne astupă fereastra cu ninsori și

săni; dar vine aprilie (poetul Emil Botta îl numea, din rațiuni de ploaie, iubire, destin, multiplicitate inaccesibilă: întunecatului april), vine descoperirea caisului, spargerea într-o mie de fier-

unde pe a fericire trecută și nebăgată în seamă) un om și strigă în firea și glasul florilor din trei forme de iubire: sînt palid în iubire, alb în speranță, descoperit în așteptări, iată-mă, eu sînt...

Atunci, acolo sus, în disperarea fiecărui suflet ia naștere primăvara. Nădejdea mea e că unul dintre noi se va fi aflat în locul așteptării și al deznădejdit. Asta, ca să nu fim deprimați (pe obraz) în marea trecere a nedelușirii.

Vine primăvara. Venim, cu toate drepturile, înaintea ei.

FĂNUȘ NEAGU ■

Martie, dimineața, chiar la ora echinoziului, '87

De cîte ori...

bințeli (dîrdori) a prunului, și vine, inaccesibilă proștilor, deschiderea a o mie și una (șeherezadă) de gorgane și dealuri îndrăgostite de vișini. Se suie (unde pe a nemulțumire de lume,

DOMINIC DEMBINSKI:

„Am descoperit nevoia de comunicare”

— Dominic Dembinski, ce întrebări își pune un regizor la 30 de ani?

— As zice că la 30 de ani, un regizor începe să aștepte răspunsuri. E singura soluție de a merge mai departe. Și cum din răspunsuri se nasc mereu alte întrebări...

— Bun, atunci, cu ce întrebări și cu ce răspunsuri mergeți mai departe?

— Pot spune că, de cîtăva vreme, am sentimentul că un prim bilanț devine posibil. Nu-mi număr spectacolele, mai ales că tocmai lucrez la al treisprezecelea. E vorba însă de un anumit sentiment pe care mi l-au adus ultimii, să zic, doi ani: sentimentul comunicării cu ceilalți, în cazul profesiei mele, cu spectatorul. Am venit la Constanța acum 6 ani cu o atitudine absolut indiferentă față de public. Foarte cîstît vorbind, nu mă interesa în nici un fel cum se vede din sală, teatrul pe care îl fac. Mă luptam doar cu mine însumi, să ating cotele adecvării la propriile mele idei. Nici măcar nu credeam foarte tare în capacitatea

de înțelegere a spectatorilor mei. Pur și simplu, această chestiune nu mă interesa. Esecurile — căci au fost, firește, și dintr-acestea — tindeau să mă absolve de vina cea mare, aruncînd totul în seama spectatorilor de calitate indoielnică. Au trecut așa cîtiva ani, fără revelații uimitoare, cîtiva ani în care am descoperit niște actori de care acum mă simt foarte legat și absorbit de munca alături de ei, nu m-am gândit la relația cu publicul. Cînd, deodată, colegii mei actorii mai întii, apoi secretarul literar, în cele din urmă și eu, am început să primim scrisori de la spectatori. Nu obisnuitele solicitări de autografe, ci altfel de scrisori, un fel de corespondență aparte, care a devenit repede un nesferat dialog cu cei din sală. Constanțenii ne scriu despre spectacolele pe care le facem, le comentează, ne susțin sau se delimitază de ideile noastre. Fenomenul s-a născut, cred, printr-un salt de la o calitate la alta a publicului.

— Cum era spectatorul Teatrului din Constanța acum 6 ani?

— N-as vrea deloc să las impresia că Dominic Dembinski ar fi deschis o nouă „eră” teatrală la Constanța. Mutățiile de care vorbesc sînt spectaculoase poate numai pentru mine, pentru măsura în care ele îmi dau răspuns unor din întrebările mele. Cred însă că acum 6 ani am găsit la Constanța un public aproape inert, care venea la teatru doar în ideea de divertisment ușor, prea obisnuit cu spectacolul estival de duzină, prea mult așteptînd vara pentru turneele teatrelor din Capitală. Într-un cuvînt, cred că era un public care părăsise teatrul. Nu spun că înainte de venirea mea nu s-ar fi făcut nimic bun aici la Constanța. Firește că s-a făcut. Mă gîndesc doar la ponderea spectacolelor vertebrale pe idei teatrale clare și în același timp incitante, care sînt scoțate spectatorului din pasivitate. Treptat am înțeles că publicul poate fi recuperat de la o calitate la alta, mai ales că, se știe, avem un public generos, îndrăgitor, ca să zic așa, care înghite chiar și spectacolele de minimă rezistență. Ceea ce se întîmplă de aici încolo depinde exclusiv de ceea ce se face pe scenă. Se spune adesea că teatru fără actori nu se poate. Eu zic mai degrabă că teatru fără public nu se poate. Lipsa vocației spectatorilor — pentru că eu, unul, cred într-o asemenea vocație — anulează oricîte calități ale actorului sau regizorului.

— Cum se „recuperează” un spectator?

— Schimbînd atitudinea omului de teatru față de el. Grotowski vorbea de actorul-curtazană, actorul care se oferă pur și simplu ca mărfa, în condi-

(Continuare în pagina 15)

TANIA RADU ■

Din toate artele

Revizuire spirituală

Primăvara folclorică

Dacă, după cum am fost informați în ediția „Teleenciclopediei” de simbătă, 14 martie, „primăvara astronomică” a început la echinocțiu, cea folclorică, strict calendaristic evaluată, a debutat ceva mai devreme, sub diferitele forme ale mijloacelor de comunicare în masă. Faptul nici nu se pare surprinzător, deoarece, după cum aprecia un scriitor la primele zboruri în cosmos, ciobanii din „Miorita” ajunseseră demult pe Lună. „Primăvara folclorică” e de fapt un anotimp perpetuu. Intrucît pînă la jumătatea lui martie, momentul în care am tinut să consemnez venirea primăverii, atât televiziunea ne mai oferise câteva seri luminoase cu Alexandru Grozută, Lucreția Ciobanu și Ion Luican. Ba, printre picături, o revăzusem și pe Maria Pietraru, focoasă cîntăreață moldoveancă, pe care o cunoscușem în timpul Festivalului Mondial al Tineretului, reprezentînd tineretul utecist din România la confruntările cîntecului popular de pretutindeni.

„Hiuve, hiuve!”, aclamau finlandezii, adică „bună, bună”. Dar să mă refer la acest mijloc de martie care a marcat „Primăvara folclorică”. Pe 14 martie, „Lucașfărul”, sub genericul „Permanența izvoarelor”, consacra o pagină „reginei României”, Ioana Radu, în care nu stiai ce să citești cu entuziasm mai întii, interviul cu sârbătorita, în care ni se declara cu înțelepciune că „muzica rămîne dacă e bună, ca și literatura”, eseul lui Doru Popovici despre fascinația româniei și comentariul atît de pertinent și avizat al lui Mihai Ungheanu „In slujba marii poezii”.

Duminică, 15 martie, emisiunea-sinteză „Din cununa cîntecului românesc”, de la prînz, alcătuită de Marioara Murărescu, ne-a oferit câteva flori albe care au purtat rod și au să mai poarte, între care eu aș opta pentru cîntecul Angelei Buciu, Laurei Lavric și ale acestui bărbat-rapsod care este de decenii Ion Cristoreanu.

„Finis coronat opus”, zice latinul, această „primăvara folclorică” de la mijlocul lunii martie a fost încununată de emisiunea „Tezaur folcloric” consacrată de data aceasta de Marioara Murărescu unei mari cîntărețe din Cîmpia Dunării, Ileana Constantinescu. Faptul că această cîntăreață a plăcut încă din anii debutului marelui nostru scriitor Mihail Sadoveanu nu ne surprinde deloc. „Dunăre, Dunăre!”, „fragmentul de baladă”, cum îl numea marea reprezentantă al spiritualității românești, vine, într-adevăr, de foarte departe și el pune în valoare prin modul de a-l zice duios, nu numai „calitatea glasului” Ilenei Constantinescu, ci și „înțelegerea” textului, adîncimea interpretării. Scurtul interviu pe care l-a făcut cu acest prilej Marioara Murărescu, cu „Fata de la Coman”, ne prilejuiește reflecții în asocieri de idei tulburătoare. Am aflat astfel că idolul cîntăreței din Cîmpia Dunării era oltanca Maria Lătărețu. Mai convingătoare decît explicitarea vocală propusă de emisiunea mi s-a părut o apreciere a unui prieten al meu din Oltenia, care ori de cîte ori o auzea cîntînd pe Maria Lătărețu, desi era asaltat cu tot felul de treburii, stătea pe loc și o asculta pînă își termina cîntecul. Ii plăcea pentru că, după cum credea dumnealui, aceasta „cînta dulce”, adică duios, cum ar fi zis Ileana Constantinescu. Dar oare „doina” însăși nu e definită de cel ce a scormit-o („Cine mi-a scormit doina, friptă i-a fost inima” zice poporul) drept un cîntec dulce, niciodată dulceag sau vesel, ci mai curînd totdeauna trist și aspru, bărbătesc.

Nu întimplătoare dealtfel apariția Ilenei Constantinescu în această lume aspră a „Morometilor”, a căror dramă o urmărești în cartea lui Marin Preda cu același nume, ru o dată cu lacrimi în ochi. Făcînd demonstrația „bătrîneții plină de tinerete” a folclorului, Marioara Murărescu ne-a mai oferit un argument pro Maria Lătărețu, pe tinăra cîntăreață Vasilica Dinu.

Dar să ne oprim aici cu considerațiile asupra „primăverii folclorice”. Nu înainte însă de a reaminti o bătrîna înțelepciune: „cu o floare — și chiar cu mai multe, aș adăuga eu — nu se face primăvară”. Cine are urechi de auzit, să audă...

NICULAE STOIAN

Concert omogen

Coincidență sau nu, fapt deliberat sau întimplător, în ultimele manifestări ale Filarmonicii „George Enescu” — într-un interval de numai trei săptămîni — și-au făcut apariția pe podiumul dirijoral doi șefi de orchestră din Oradea; în ordine cronologică, Miron Rățiu și Ervin Acél. Sigur că inapoi acestor programări se află o atenție mult sporită — manifestată, mai ales, în ultimul timp — a conducerii institutiei bucu-reștene față de artiștii din țară care, cu talentul lor, dublat de o muncă stăruitoare, reușesc să mențină trează atenția melomanilor asupra creației simfonice, autohtone și universale.

Concertul dirijat de Ervin Acél a avut ceea ce se numește un program cam „subțire”, motivația principală referindu-se la numărul redus de repetiții al ansamblului instrumental, datorat reîntoarcerii în Capitală abia la început de săptămîna a colectivului simfonic ce a reprezentat — cu cîinste — arta noastră în cadrul „Săptămîinii culturale românești”, organizată în Republica Federală Germania. Așadar, afișul în care se înserau creații de Johann Michael Haydn (Simfonia în Mi bemol major și cantata „Bucuria Revederii”, ambele prezentate în primă audiere bucu-reșteană), Wolfgang Amadeus Mozart (Simfonia nr. 36, „Linz”) și Giovanni Paisiello („Cantata Comică”), ne-a transpus în atmosfera și stilistica celei de a doua jumătăți a secolului al XVIII-lea — căci această muzică, avînd drept punct culminant genialitatea lui Amadeus, are foarte multe puncte comune:

filozofia, privirea olimpiantă, galanteria dar și începuturile dramatismului care prevestesc apariția lui Beethoven în simfonism și a lui Verdi în teatrul muzical; cu alte cuvinte, un program omogen din toate punctele de vedere și, poate tocmai din acest motiv, anevoios de dus la capăt.

Sigur că Johann Michael, fratele mai mic al părintelui simfoniei clasice — Joseph Haydn — are aceeași claritate și concizie a frazei muzicale; motiv pentru care această „descoperire” instrumentală nu este întotdeauna pe placul orchestrelor căci, aici, fiecare eroare este vizibilă de departe, chiar pentru ascultătorul neavizat. Spre bucuria noastră, Acél a reușit ca ansamblul să se închege ca o pastă sonoră, obținîndu-se astfel o execuție precisă, situînd-o și în stilul adecvat cerințelor.

Sonoritățile luminoase, ample, grațiozitatea scriiturii, ritmul trepidant, caracterul sârbătoresc, strălucirea celei de-a 36-a simfonii mozartiene a fost redată de Acél cu o energie tenace și o gestică pilduitoare, simplă dar foarte sugestivă; iar momentele mai dramatice ne-au făcut să ne gîndim, parca, la „Marea Trilogie” care cuprinde ultimele trei lucrări simfonice ale lui Mozart, asemuîți aici — cu toată dreptatea — Titanului din Bonn.

Soprana Georgeta Stoleriu și mezzosoprana Liliana Nichiteanu de la Teatrul Muzical din Galați — maestra și fosta sa elevă — alături de basul Gheorghe Roșu din Cluj-Napoca (solist și în cantata lui Haydn) au interpretat pagini

CLAUDIU NEGULESCU

din Paisiello mai rar cîntate astăzi. A fost o bună demonstrație a unei înalte școli de canto, ca și a cunoașterii acestui stil timpuriu din care s-a născut marea operă a secolului al XIX-lea; s-a mai reliefat și faptul că epocile creatoare au avut frumusețile și scăderile lor, de la fiecare, însă, puîndu-se învăța destule, și din fericire, mai avem, încă, profesori care transmit generațiilor tinere această cunoaștere necesară oricărui artist adevărat; începînd cu acel recitativ, acompaniat sau nu, cu aria ce urmează și care — uneori — se repetă obsesiv, cel puțin pentru ascultătorii contemporani și terminînd cu trîlurile și vocalizele tipice ale belcanto-ului de început. (Se cuvine însă a face observația că nu toți spectatori înțeleg limba germană, sau după caz, italiană, franceză, engleza și rusa, atunci cînd opurile se cîntă în limba originală; mai ales că prelungirile silabelor nu vin în sprijinul unei vorbiri curente. De aceea, fără a abdica de la principiul normal, de redare a creației în limba originală în care a fost scrisă, ne amintim cu nostalgie de vremea cînd cel puțin subiectul era înserat în programul de sală, ca să nu mai vorbim chiar și de librettele scurte ale oratoriorilor și cantatelor; mai ales, cînd este vorba de lucrări necunoscute. Altminteri, totul devine prea sobru și începe să se degaje un vag iz de snobism.

Ervin Acél, la cei 52 de ani ai săi, ne-a relevat de mai multe ori talentul și cunoștințele sale, ca și munca fără prag întru perfecționare. Succesele sale, obținute pe marile estrade de concert ale Europei și din Statele Unite ale Americii, vin să confirme încrederea acordată încă de acum 27 de ani, cînd debuta la Botoșani; iar ultimele sale realizări discografice atestă nivelul la care a ajuns acest artist împreună cu orchestra din Oradea, la a cărei formare a avut o contribuție decisivă. Prezența sa la pupitrul dirijoral de la Ateneul Român, conducerea în stil a acestui program omogen, ca și prestația obținută cu scriitura orchestrei simfonice și al corului Filarmonicii „George Enescu” (dirijor Nicolae Bica) ne-au bucurat; motive pentru care așteptăm, cu încredere, o programare bucu-reșteană mai continuă a acestui muzician.

Întotdeauna am avut convingerea că Mircea Eliade face parte din rîndurile acelor cercetători erudiți care, pînă la adînci bătrîneți, nu s-au putut decide între plăcerea de-a ști, prin acumularea de informații cit mai bogate, furnizate de alți specialiști, și bucuria de-a deveni un creator eliberat de erudiție, gata să regîndească datele fundamentale ale științei și culturii prin modul său propriu de-a fi în existență.

Ca și atîția intelectuali români din diferite generații, Mircea Eliade pare să fi fost obsedat într-o „etapă originală” de spaima unei informații precare sau periferice, nepunctuoasă în fața unei gîndiri stîrnite de ambiția de „cosmizare”. Nu este vorba, așadar, de o simplă sincronizare a cunoașterii, raportată la datele generale ale unei probleme dintr-o anumită etapă istorică, ci de acel tip de acumulare de documente și informații, menite să ofere de la început deschiderea spre un punct de vedere original. Referindu-se la Unamuno, Eugenio d'Ors și Ortega y Gasset, cunoscutul istoric al religiilor, scria: „Eseiștii spanioli stăpînesc o informație mult mai vastă, mai nouă și desfășoară o gîndire mai curajoasă și mai plastică”. Compararea acestei situații cu orizontul informațional al unor intelectuali români din vremea sa impune o concluzie nu prea măgulitoare pentru „confrății noștri de odinioară. „Sare în ochi deosebirea. Fiecare eseișt se folosește de aceeași documentare pe care o folosește Parisul, Roma sau Berlinul. Nici o încercare de autonomie, de originalitate în căutarea materialelor, de curaj în interpretarea lor.” (În Spania și la noi.)

Există astfel, la Mircea Eliade, o dorință programatică spre originalitate, spre gîndirea creatoare de concludii noi, destinată să sporească orizontul de cunoaștere. Dar autorul Insulei lui Eutha-

nasius (1943) s-a dovedit a fi un ineputabil devorator de informații. Pentru a ajunge la operă ca proiect al unei idei fundamentale, el vrea să știe tot. Citite superficial, glosele sale pe marginea unor cărți de antropologie, mistică, critică literară, monografiile despre viața și opera unor scriitori etc., par niște comentarii modeste și cuminți. Aparența aceasta este profund înșelătoare. Mircea Eliade a fost de la început un însetat de absolut, de știința unor adevăruri esențiale și dorința exprimării sinelui printr-un act de profundă sinceritate. Erudiția de suprafață l-a agasat întotdeauna, chiar dacă ea nu era atît de suferă cit ne lasă uneori acest învățat să credem. Pe Aldous Huxley l-a considerat drept unul dintre cei „mai ta-

pe de o parte, solidarizarea individului cu cosmosul, solidarizarea generatoare de suferință rezultată dintr-o ignoranță „creatoare”, pe de altă parte, nevoia ieșirii din devenirea dureroasă, eliberarea de eterna întoarcere, realizarea beatitudinii și a autonomiei printr-o existență reală, nu una iluzorie. Or, contactul cu Logosul, cu realitatea suprasensibilă, reprezintă una din căile de asigurare a libertății. Dar meditația desprinsă din textele sacre indiene duce la centrarea gîndirii asupra unor puncte fixe. Acestea sînt de natură să reveleze misterul și să înlăture ignoranța și iluzia.

Tipul de meditație pentru care a optat Mircea Eliade duce și el spre puncte fixe: relația adevăr-sinceritate, eterna întoarcere și integrarea, repeta-

te el anumite texte, conștient fiind de faptul că atît despersonalizarea prin adevăr cit și eliberarea totală prin sinceritate pot duce la aberații.

Fără îndoială că acest tradițional exeget al miturilor căuta și în textele literare anumite puncte fixe, determinate de „ritualul” meditației sale. Dar aceste puncte fixe erau, ca și celebrul punct pascalian, prezente peste tot. Mircea Eliade nu a fost un critic literar, iar punctele sale fixe, evidente în studiile de folclor comparat, istorie a religiilor și în creația literară, nu erau numeroase, însă aveau un caracter obsedant.

Pentru un înțelept dornic să încercuiască misterele și să relieve fenomenele sociale, destinate să reliefeze specificitatea unor culturi, ca și a unor ope-

pra lui Italo Svevo, Unamuno și D'Annunzio. Eseurile despre D'Annunzio demonstrează că autorul nu poate fi alungat din istoria literară, iar relația sa cu opera nu este aberantă. Cu multe rețicente față de psihanaliză, Mircea Eliade caută să deceleze matricea originară a omului pentru a putea să confere un sens simbolurilor și miturilor din opera sa. Înainte de acreditarea esteticii actuale a receptării (Jauss, Iser), gînditorul român intuise faptul că scriitorii pot trăi într-un timp care nu se sincronizează întotdeauna cu epoca înțelegerii și acceptării lor.

Mircea Eliade practică o lectură selectivă asupra unor texte de informare pentru ca printr-un unghi anumit de refracție să ajungă la o concluzie personală. Referindu-se la influențe, el afirma în mod tranșant: „Nu orice „influență” poate fi luată în seamă în explicarea unei culturi. Numai acele influențe care pornesc de la un neam creator, care sînt purtate de acest neam pretutindeni unde ajunge el, care dovedesc polivalență — adică pot fi asimilate de mai multe culturi străine —, numai asemenea influențe pot fi luate în seamă”.

Printr-un asemenea concept despre influență poate să fie explicată și originalitatea. Referindu-se la Brâncuși (Temoinages sur Brancusi), autorul ajunge la concluzia că marile sculptor pare să-si fi regăsit sursa de inspirație românească numai după întîlnirea cu unele creații artistice primitive și arhaice. Gîndirea lui Mircea Eliade evoluează pe mai multe trepte ale cercului hermeneutic. De aceea, lectura textelor literare rămîne pluralistă, dar limitată între anumite demersuri conforme cu obsesiile sale, situate între adevăr și sinceritate.

Miracolul operei lui Mircea Eliade rezultă din faptul că erudiția sa uluitoare nu a putut sufoca originalitatea gîndirii sale, mereu amenințată de prea multă știință.

Eseu de Romul Munteanu

Fascinația ideilor

lentați grăbiți ai timpului”. Ironia sa este nemicitoare, iar circumstanțele atenuante acordate cunoscutului scriitor și eseișt englez sînt convenționale. „Posează una dintre cele mai frumoase culturi literare și filozofice, dintre intelectuali englezi, — dar e grăbită, gazetărească. Există și o explicație pripită: un gazetar trebuie să știe întotdeauna altceva decît ceea ce știe toată lumea.”

Preocupat de matricea originală a gîndirii lui Lucian Blaga, care la rîndul său căuta o matcă specifică a stilului românesc în diferitele moduri de realizare a artei, Mircea Eliade trebuie supus aceluiași proces de întoarcere spre surse, spre tipurile inițiale care l-au modelat gîndirea.

În Concepția libertății în gîndirea indiană, cunoscutul filozof român pune în lumină,

bilitatea și originalitatea, universalul și particularul, dinamica și statica formelor creatoare etc. Paradoxală, gîndirea lui Mircea Eliade pledează pentru înțelepciune, pentru exprimarea sinelui, nu pentru o filozofie codificată, prefixată. În Soliloqui (1932) întîlnim una din cele mai frumoase profesuni de credință ale acestui gînditor solicitat de adevăr și sinceritate. Opțiunea sa este elocventă, ca și întreaga motivație a acesteia. „O filozofie eficace implică nesinceritatea. Căci evident sinceritatea nu are ce căuta într-un travaliu filozofic care nu-mi cere să fiu eu insumi, nu să mă descopăr așa cum sînt, ci să descopăr realitatea ultimă. Sinceritatea e adesea alături de adevăr sau împotriva lui”.

Mircea Eliade ajunge la concluzia că într-un anume fel filozofia este mitologie. Elocvent ni se pare însă felul cum citeș-

re literare, demersul adoptat față de textele sacrale ni se pare că rămîne același ca și față de operele literare. Mircea Eliade citește textele printr-o grilă mitică și simbolică, bazată pe caracterul arhetipal al culturii prealfabetice și alfabetice.

Prezența unor simboluri în textura operelor literare nu reprezintă întotdeauna un act conștient. Considerațiile sale despre sensul polivalent al treptelor din Jurnalul lui Julien Green sînt elocvente în acest sens. „Se poate constata că „voința” sau „cultura” autorului nu prea contează, cînd e vorba de identificat într-o operă literară un simbol sau un principiu metafizic. Simbolul își face loc și luminează în felul lui întreaga operă, cu sau fără voia autorului”.

Critica arhetipală este aplicată asupra lui Aldous Huxley, iar cea simbolică și mitică asu-

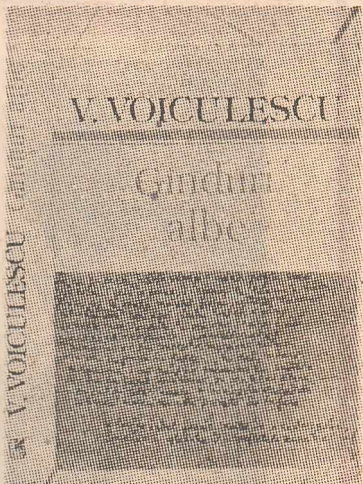
Vitrina cărților

„Mărgăritarele binelui și adevărului“

Este intru totul îndreptățită aprecierea pe care o face reputatul nostru cărturar Șerban Cioculescu în *Cuvintul* său înainte la volumul *Gînduri albe* de Vasile Voiculescu: „Inițiativa lui Victor Crăciun și a lui Radu Voiculescu de a stringe la un loc totalitatea scrierilor sau cuvintelor rostite de marele poet și prozator, dar rămase netipărite și cvasiinedite, trebuie relevată ca una dintre cele mai binevenite pentru cunoașterea deplină a celui ce a fost, mai presus de toate, un mare om de bine“.

Intr-adevăr, paginile acestei ample antologii aduc în atenția publicului larg și a specialiștilor toate argumentele care ne fac să credem că doctorul Vasile Voiculescu a fost un mare scriitor patriot, legat prin toate fibrele ființei sale de viața, de istoria, de spiritualitatea poporului român, căruia a încercat să-i fie și un inspirat educator, un tămăduitor de metehne fizice și morale, un inspirator de elanuri și credințe pozitive, făuritor, cum bine se spune în același *Cuvint* înainte, de „mărgăritare ale binelui, frumosului și adevărului“, un împătimit al limbii române, din seva căreia și-a hrănit opera de poet și prozator, vigoarea și profețimea colorată a stilului.

Înainte de-a reliefa valoarea și semnificația textelor cuprinse în cele cinci secțiuni ale cărții, aș vrea să remarc pasiunea, mîgala și priceperea cu care Victor Crăciun a alcătuit „Biografia manuscriselor voiculesciene“, supuse și ele, ca și viața artistului, unor tribulații și întimplări zbuciumate, cronologia, notele și explicațiile, demne de o ediție critică, ce premerg capitolul de versuri, sau încheie ultima parte a volumului. Cu achizițiile unui astfel de studiu și aparat științific putem spera la o integrală a operei lui Vasile Voiculescu, cunoscută fragmentar și readusă în circuitul viu al literaturii noastre abia în ultimii douăzeci de ani, deci demnă de o atenție specială, care nu trebuie să întârzie.

În Capitolul I, intitulat „Problema interpretării“, impresionează largile orizonturi de cultură ale doctorului și scriitorului Vasile Voiculescu, modul în care integrează el factorul cultural în dinamica dezvoltării și progresului social și uman, atenția specială acordată culturii noastre populare, în special producției lirice, pe care o studiază în amănunțime, cu pasiunea literatului, dar și obiectivitatea omului de știință.

În același capitol găsim admirabile portrete și evocări ale unor oameni care au făcut din cultura noastră populară un liant sufletesc pentru românii din toate provinciile, printre ei Popa Grigore din Măhăciu, Anton Pann, Tudor Pamfile, sau alții care și-au ridicat opera pe temelile acestei culturi, înălțîndu-se în sferele universalului specific limbii și sufletului românesc: Dinicu Golescu, Mihai Eminescu, Alexandru Vlahtuță, Ion Pillat. Nu lipsește însă nici interesul pentru fenomenul literar unic care a fost Urmuz, colegul său de clasă din anii liceului, ca și actorul și dramaturgul G. Ciprian.

Literatura și arta universală vin în paginile acestea evocate prin numele lui Leonardo da Vinci, Shakespeare, Novalis, Pușkin, Ibsen, pline de observații personale, revelatoare.

Vasile Voiculescu și-a dăruit ani îndelungați de muncă și de mari eforturi, nu numai pentru cultura națională (fapt evident mai ales în secțiunea a doua a volumului, intitulată „Permanența culturii“) dar și altor sfere ale grijii pentru viața și înălțarea poporului român, larg reflectată de secțiunea a treia: „În ocolul țării noastre“. Cu o pană sobră, precisă în mișcări, dar mereu inspirată, scriitorul evocă munții României („Priveliștea românească este dominată de munte așa cum un cap mîndru înalță și împlinește frumusețea unei frunzi“), florile țării („Ele stau la temelia vieții animale, și toată falnica zidire, cu omul în culme, se reazimă

pe firul de iarbă“), florile cultivate și cele sălbatice, cu sevele lor tămăduitoare de boli fizice și sufletești, dar mai presus de toate oamenii țării.

Rinduri patetice, vibrante, sînt închinare, în același capitol, Transilvaniei, socotită „piscul conștiinței naționale românești“, „Toate luptele transilvanice — spunea Voiculescu — sînt lupte pentru afirmarea și apărarea ființei naționale. Ele nu s-au dat numai pe cîmpul de bătăie, cu arma, între oștiri. Luptele Transilvaniei au fost luptele sufletului și ale minții, cel mai multe, încordări ale conștiinței, alături de gilgirea singelui, suferințele și schingiuirile trupurilor. Ca în istoria martirilor, cele mai groaznice frîngerii ale noastre în Transilvania s-au socotit tot ca niște neșterse biruințe și au intrat ca piatra cea din unghi la cheia bolților istoriei noastre“.

Pagini multe și dense, uimitoare ca observație social-morală, întîlnim în „Starea sanitară a țării“, în celelalte preocupări privind munca și odihna, apropierea de natură, cunoașterea și folosirea leacurilor naturale, toate grijile specifice aceluia timp plin de contraste și contradicții sociale, cu implicații directe în viața și igiena satelor.

În ce privește capitolul de versuri: „De la primele la ultimele“, chiar dacă ne impresionează semnul lăsat de unghia leului, chiar dacă ne emoționează poeziile cu un caracter special, mai ales în tradiția sfîșierilor lăuntrice din lirica lui Argezei și Blaga, cred că nu fac o împietate afirmînd că marea artă a lui Vasile Voiculescu se întîlnește în altă parte, în *Uimile Sonete*, unde lipsesc canoanele ce și le impune aici singur poetul, unde ideea nu se spiritualizează pînă la uscăciune. Dar, oricum, e bine că am ajuns să cunoaștem și această față a personalității și artei lui Vasile Voiculescu.

Vii și foarte originale ne apar, în schimb, prozele ultime, scurte, stranie, percutante ca sens etic și filozofic. Cum, la fel de revelatoare, ne apar „Confesiunile“ dedicate, în cea mai mare parte, poeziei și vieții, frumuseții limbii române, sensurilor tradiției și specificului național în artă, relațiilor dintre scriitor, critică și public, teme mereu vii și actuale pentru noi toți care, în succesiunea firească a generațiilor, în noile condiții social-istorice, încercăm să le dăm răspunsuri în sensuri specifice, simțînd însă tot timpul în Vasile Voiculescu un precursor de seamă, cinstit și devotat culturii române. Căci el ne atrăgea atenția să luăm aminte și să măsurăm: „Nu suprafața pămîntului, ci volumul istoric al poporului nostru și întinderea lui spirituală“.

ION BRAD ■

Scriitorul ca martor

Radu Tudoran este un romancier ale cărui cărți cunosc întotdeauna un mare succes la public. Dar scriitorul nu întreprinde nimic pentru a întreține în jurul numelui său zarva literară care l-ar propulsa imediat în centrul atenției. Veritabil profesionist al condeiului, harnic și tenace, el este interesat în exclusivitate de scrisul său și nu se preocupă nicicum să devină simpatic criticii literare pentru ca ea să se simtă obligată să-l elogieze și nici nu face reverențe cititorilor pentru a le smulge-adeziunea.

În ultimii ani, autorul aceluia de neuitat roman *Toate pinzele sus!*, care ne-a fermecat adolescența, întocmește cu o devoțiune cum rar se întîlnește, o cronică a „sfîrșitului de mileniu“, din care au apărut pînă acum *Casa domnului Alcibiade*, *Retragerea fără forțe*, *Ieșirea la Mare*, *Victoria neînăripată* și, nu demult, *Privighetoarea de ziua*, (Editura Eminescu) un roman frumos, pasionant la lectură, care prezintă destinul unei tinere pe fundalul evenimentelor singeroase premergătoare celui de-al doilea război mondial. O fată frumoasă și înzestrată cu un har artistic ieșit din comun e smulsă printr-o întimplare din mizerie și cunoaște un timp o spectaculoasă ascensiune socială, pînă cînd destinul i se frînge tragic. Parcurgînd această carte de 600 de pagini cititorul descoperă însă o sumedenie de alți eroi care, chiar dacă au o apariție episodică, se rețin printr-un amănunt revelator.

În această carte istoria secolului XX e urmărită cu ochi scrutători și severi de un judecător incoruptibil. E o istorie care se amuză și-i preschimbă uneori pe oameni în simple marionete, minuite după bunul lor plac de cei puternici; altele, ea își bate joc de popoare întregi și le aservește unor dictatori ca

Hitler, Mussolini, însetați să-și impună voința fără a ține cont de nimeni, sacrificînd fără scrupule pe cei care li se opun și încercînd să transforme colectivitatea umană într-o gloată care se supune fără crîcnire.

Privighetoarea de ziua este un roman despre dragoste, un roman despre prietenie, despre năzuința de a trăi curat și demn, într-un deplin respect al valorilor cele mai scumpe umanității, care însă sînt terfelite într-o vreme cînd temelile lumii sînt răvășite de ură, de spaimă, de domnia arbitrarului, de crimele monstruoase. Evocînd evenimente și personalități despre care oricînd poți afla răsfoind documentele sau presa din acea perioadă, Radu Tudoran „nu ne oferă conspecte conștiințioase ale acestora, relatări fastidioase și reci. Dimpotrivă, el ne înfățișează cu o mare vibrație sufletească întimplările din acei ani, așa cum s-au repercutat ele asupra oamenilor din epoca respectivă, și ca urmare nu mai au nimic din uscăciunea didactică a paginilor din cărțile de istorie. E adevărat, scriitorul e mai mult captivat să prezinte faptele eroilor săi, comportamentul lor în diverse situații, dintre care multe sînt veritabile încercări pentru ființa umană, și mai puțin se preocupă să le sondeze abisurile din suflete. Acțiunea romanului, desfășurată pe multiple planuri, atît la noi în țară cît și în alte părți din Europa sau de pe alte continente, se urmărește cu o mare curiozitate. Întotdeauna limpede, fără a căuta originalitatea cu orice preț, Radu Tudoran continuă să ne încinte cu narațiunile pe care ni le oferă fiindcă știe, așa cum puțini mai știu astăzi, să povestească fluent și atractiv.

GEORGE ARION ■

Cea de a doua carte pe anul 1986 a lui Mircea Anghelescu, „după *Ion Heliade Rădulescu*, apărută la Editura Cartea Românească, *Lectura operei*, cuprinde în jur de patruzeci de recenzii de ediții obișnuite și critice din diverși scriitori români, de la Dimitrie Cantemir pînă la Dinu Pillat și o eventuală ediție Mircea Eliade care ar fi într-adevăr de dorit. Cele mai multe observații sînt pertinente și bine venite, observații ale unui filolog avizat și sagace, excelent editor el însuși, de altfel, al operei lui N. Filimon. Este dificil totuși ca într-un spațiu de patru-cinci pagini să examinezi o ediție care numără unul pînă la zece volume și de aceea criticul se rezumă de obicei la cîteva semnalări: cuvîntul *zaman* la Cantemir înseamnă timp, Tache Ralet la Odobescu nu e Dimitrie Ralet, o persoană neidentificată căreia i se adresa Lovinescu e Adina Moscu, cuvîntul grecesc din textul lui Olănescu transcris de editor *to peipere* trebuia tradus *piparul*, danș popular, *videv-aș* la Burada e *vide-v-aș* etc. Editorii vor ține seama fără îndoială de îndreptările criticului, cititorii vor lua aminte, adevărul profită și ei însă dacă s-ar recurge la avizul lui Mircea Anghelescu în faza prezentării edițiilor în manuscris. Poate că în locul semnalărilor fugitive de neajunsuri la toate edițiile, mai bine ar fi să se cerceteze amănunțit o singură ediție efectuată sau în curs, cum este aceea a jurnalisticii lui Eminescu (în *Lectura operei* se are în vedere doar volumul al IX-lea din 1980, deși au mai fost publicate pînă în 1985 încă trei volume).

Nici o observație nu face Mircea Anghelescu în legătură cu modul cum a fost îngrijită cea de a doua ediție revăzută și adăugită din *Istoria literaturii române* de G. Călinescu. Se arată că ediția, apărută prin grija lui Al. Piru, restituie literaturii noastre un monument, dar că, la această „operație“, „o largă echipă a editurii Minerva a depus o competență și stăruitoare activitate“. Așa este. Eu n-am avut decît grija apariției, competența restituirii monumentului a avut-o Editura (după colofon, la primul tiraj, un colectiv redacțional compus din trei persoane, iar la al treilea tiraj, din 1985, identic, un colectiv redacțional de 22 de persoane). „Ediția ne oferă, scrie Mircea Anghelescu, poate, imaginea cea mai nimerită a autorului său, schimbător în amănunte și ne-schimbător în esență, mereu în ebuliție, mereu în căutarea perfecțiunii de care era, mai totdeauna aproape.“ Dar, intervine un dubiu: „Nu știu dacă

într-o ediție de *Opere*, pe care va trebui s-o avem odată, va intra mai nimerit ediția a doua, a acestei *Istории*, sau cea care a marcat cu apariția sa o întreagă generație, adică prima.“ Ce se spune în prima frază, se contrazice în a doua. Se pare că largă și competentă echipă a Editurii n-a știut pînă la urmă care era „imaginea cea mai nimerită“ a autorului *Istoriei*... Bine că n-a intrat în joc competența mea. După un amplu sondaj cu privire la adaosurile

Cronica literară de Al. Piru

Despre ediții

cărții sale aduse de G. Călinescu în ediția a doua, Mircea Anghelescu arată că cele mai multe sînt de natură documentară, deși „limitate doar superficial la domeniul meșteșugăresc al biografiei, completările dau perspectivă istorică, largesc un cadru social și cultural pe care metoda monografică a *Istoriei* îl diminuasă fără a-i disprețui virtuțile.“ Completările merg de la cîteva rinduri pînă la cîteva pagini. La Eliade, Negruzzi și Caragiale se adaugă cîte două pagini și jumătate, la Odobescu zece pagini (capitolul e triplu). Autorul a vrut să-și republice articolele în noua formă în prealabil în reviste, fără să izbutească întotdeauna. Capitolul despre Negruzzi a apărut în *Steaua* cu paginile intervenite, articolul despre Odobescu în *Studii și cercetări de istorie literară și folclor* (revista Institutului condus de G. Călinescu), articolul despre Caragiale a fost refuzat însă de revista *Viața românească*. Comunicarea ținută la sesiunea festivă organizată de Academie și Uniunea Scriitorilor cu prilejul comemorării lui I.L.

Caragiale în 1962 (*Caragiale. Omul și opera*), publicată în *Contemporanul* și în *Studii și cercetări de istorie literară* în același an, e altul decît capitolul din *Istoria literaturii române*, ediția a II-a.

„Nu este îndoială, mai scrie Mircea Anghelescu, că unele completări făcute (de G. Călinescu), sînt însă conjuncturale, impuse de dorința autorului de a-și vedea cartea retipărită.“ De pildă, în noua ediție, capitolul Negruzzi publicat întîi în revista *Steaua* (în iulie 1958) a făcut o completare de un „sociologism pueril“ care sună așa: „Norodul asuprit urăște pe boieri. Lăpușeanu îi urăște nu mai puțin, din punctul său de vedere, bănuindu-i în stare de a-l săpa ca domn. Înduplecîndu-se la strigările mulțimii, Lăpușeanu face un gest popular și totodată se descotorosește de un intrigant. Boier el însuși, domnul, departe de a înțelege cu adevărat drama gloatei.“ Acest comentariu i se pare lui Mircea Anghelescu atît de penibil, încît presupune că poate fi „rodul colaborării vreunui redactor al revistei în care textul a apărut“. În același capitol, după o frază cu referiri la Salvator Rosa, Monti și Manzoni, s-a făcut o completare care sună așa: „Printre hirtile sale se găsesc copii după teatrul de păpușari al lui Conachi“. „Asemenea accente, scrie Mircea Anghelescu, dovedesc că revizuirea *Istoriei*, completarea și îmbogățirea ei, operațiuni fără îndoială dorite de autor, urmărite și împlinite în măsura posibilităților de atunci, n-au fost încheiate și, cunoscînd maniera de lucru a autorului, nici nu puteau fi încheiate înainte ca el să fi văzut tot textul rescris, corectura, corecturile chiar, ceea ce destinul nu i-a mai îngăduit.“ Adevărul e că autorul a văzut capitolul Negruzzi publicat în întregime în *Steaua* și că a mai trăit aproape încă șapte ani fără să renege ce a scris. A colaborat la *Steaua* cu alte articole în continuare despre Bolintineanu și Pantazi Ghica.

Și în capitolul despre Caragiale, Mircea Anghelescu consideră că apar concesii de aceeași natură, fiindcă după diagnoza „Problema serioasă de psihopatie strecurată în comicul aparent al unui monolog“ lipsește completarea: „ceea ce nu exclude, firește, satira socială.“ Pentru noi completarea este, dacă nu neapărat necesară, inofensivă. Să nu uităm totuși încheierea articolului lui Mircea Anghelescu: „Este în afară de orice îndoială că această ediție trebuia să apară și că prezența ei pe masa noastră de lucru e un eveniment.“

Parcă am călări un pikamer. Totul se zguduie, făcăne, geme și drumul de munte e din ce în ce mai răsucit. Muntele se zbate să-și aperse crestele de nepofliți. Ac de păr, piept de găină, potcoavă și opți de anal-fabet se desenează pe neașteptate în fața camionului. Loți trage de covrig cu putere și taie curbile la mustață, mușcându-și buzele și dind mereu cite un bobirnac peste cozorocul răsucit al unei șepci tricotată și imbibată cu ulei și lubrifiant. Pe fundul văii nu e decît zăpadă murdară și gheață. Cam așa trebuie să arate intrarea în infern. Un miros de fier ars umple cabina și toți injură.

— Unul mi-o zis că mai bine face turul României pe tractor decît să urce o singură dată pe drumul ăsta. Șoni, încă o găleată!

Șoni este văcar. De primăvara pînă toamna poartă pe dealuri și pe munți toate vitele țărănilor din comună. Iarna se retrage la sobă, taie lemne pe la vecini, și, rar, mai pleacă în cursă cu prietenul său Loți. Loți e șofer de 20 de ani și, cînd se strică vremea, îl ia cu el pe drumurile forestiere. Se mai întimplă să derapeze, să scape într-o văiușă și atunci trec amîndoi la lopată. Scurmă în pămîntul pietros, îl pun sub roți și se chinuie să scoată mașina încărcată de pe marginea prăpastiei. Camionul e vechi, bătrîn ca un cal reformat și abia mai tușește pe drumurile de munte. Șoni ia două găleți din spatele cabinei și coboară spre pîrîul limpede, acoperit de gheață. Alunecă. Chiar cade. Pînă la urmă, pe turul pantalonilor își dă drumul pînă la marginea apei. Încearcă să spargă gheața cu bocanul. Nu izbutește. Caută un pietroi. Nu-l poate desprinde. De sus, Loți îi aruncă un ciocan. Face o copcă și umple găleata cu apă. Pune ciocanul în găleată și se întoarce pe brînci. Ca o gheretă de paznic, remorca închisă a tăietorilor de lemne. De o parte și de alta a drumului, trunchiuri de stejari și goruni, de ulmi și pâlîni, exemplare groase și lungi, altele subțiri și cocirjate ca niște miini bolnave, trunchiuri butucănoase de grășani și firele subțiri și înmărmurite de frig ale pădurii tinere privesc această înfrîngere a virfului de culme. Un pui de fum se ridică dintre buzele văii înghețate. La un foc sănătos, ca un comando pornit să cucerească înălțimile, tăietorii de lemne își iau masa de prînz. Stau pe trunchiuri rețezate scurt, niște fotolii groase semănînd cu gălețile. Au fetele roșii de la dogoarea căldurii și spatele rece ca gheața. De cum dă toamna, pînă primăvara tirziu, fundul văii e umed și rece ca un congelator. Un noroi lipicios frîmîntat de tractoare și trolii, n-apucă să se usuce la razele soarelui firav care trece grăbit peste creste. Dar și atunci discret, palid, amăgitor. Mereu își iau drijba în spinare, țapinele și insoțiți de taful răscracănat ca o caractiță, urcă spre virf, semănînd cu o companie într-un film de război, susținută de un blindat.

În preajma focului stă pădurarul. Se numește Florian Gavriș și nu pare sărit de treizeci de ani. A lucrat în fabrica de mobilă și s-a tras spre casă. A luat durda în spinare și la umbra pâlîriei verzi a început să colinde culmile, asta în vreme ce tatăl său, drijbist bătrîn, continua să culce pădurea străveche. Nu s-a lăsat nici atunci cînd un lemn scorburos și-a culcat crengile peste el și l-a strîns la pămînt, fracturîndu-i coloana, coastele și brațele. Era în asta o răzbunare a pădurii sau o stupidenie, oricum spre coaste la doborîtul copacilor. Nici un pas înainte nu poți să faci fără un strop de suferință. În jurul focului, pădurarii mestecă și înghit pe tăcute. Cite unul se mai întoarce cu spatele ca să-și încălzească salele înghețate. Din lăstărișul tînăr se aude un nechezat de cal. Calul tăietorului de lemne e o ființă scundă, cu picioare groase, cu un smoc de păr căzut pe frunte, cu genunchi zdrelîți de animal fugărit, cu urechi căzute și ochi nepăsători, de ființă tristă și resemnată. Buzele lui umede se chinuie să prindă cite un mugure, cite un fir uscat de iarbă cite o frunză de murar ascunsă sub zăpadă și rămasă încă verde. Amarnică e viața de cal în slujba tăietorului de lemne. În acest început

de martie, cînd toți se întorse- seră cu gîndul la căldura primăverii, iarna a mai avut o izbucnire de gheață. Mugurii s-au făcut de sticlă, nuielele înghețate se frîng iar salcia cu mișiorii speriați își plînge delicatețea. Parcă s-ar fi născut pentru un alt anotimp. Frunzele sînt tari, au sunet de alamă și zgîrie încălțămîntea. Copacii surzi și nemișcați așteaptă. Trebuie să vină odată dezghețul, trebuie să se rupă odată stăvilarele frigului ca viața pădurii să redevină aceeași, calmă, ametoare, muzicală și veselă. Stejarul îmbătrînit de frig mirie în vînt iar nuielele însetate se apleacă umil. E și-n codru o luptă pentru lumină și apă, pentru supraviețuire la fel de surdă ca și aiurea și, deasupra tuturor, cu crengile strimbe și innodate, cu ghinda picurînd a ceară, cu tîmple albite de viscol și rășini puturoase, stă stejarul bătrîn în care se opinesc toate vînturile.

— Ce glod se face cînd începe dezghețul și vin ploile de primăvară, zice pădurarul!

— Trebuie să vină dezghețul, zice un tăietor de lemne cu barbă.

— Tre' să mai întindem din urechi oleacă, îi zice pădurarul. Singurul om vesel dintre tăietorii de lemne e studentul, pe numele său adevărat Ioan Gug II, un bărbat solid, cu fața rotundă și roșie. El e ajutorul

Pădure, dragă pădure

șefului de brigadă și un fel de enciclopedie a tăietorilor. Vine vorba despre Guyana. Pe unde o fi? Să-l întrebăm pe studentul! Studentul își dă căciula pe ceață și spune ce-a citit despre Guyana. Are unul o problemă cu zilele de concediu. Să-l întrebăm pe studentul! Și studentul le spune ce prevede Codul muncii. Acasă are o bibliotecă enormă. Pe dealul Brusturilor din partea muntoasă a Bihorului, în nisipul uscat rămas dintr-un fund de mare, și-a săpat două pivnițe în care își ține vinul, cartofii, sfecla și butoaiele cu țuică. Grota tăiată în nisip are un fel de anticameră cu o sobă și un pat de fier. Acolo, de primăvara pînă toamna, în murmurul salcîmilor care umbresc intrarea, studentul citește în fiecare seară marile capodopere ale literaturii universale. Dealul de nisip fin, împregnat cu scoici și urme de viețuiri prinse în prefacerile geologice seamănă cu un porumbur.

Picuri de apă pocnesc în spuza focului ca alunele coapte. Studentul dă comanda de plecare. De pe butucii umezi, tăietorii de lemne se ridică și pornesc spre creastă. De pe valea Tarniței, a Fărcașei și de pe Piciorul Lung se aude scheunatul drijbelor mușcînd din trunchiurile copacilor. Nagy Balint, un bărbat de doi metri, urcă pe taf și încet, ca un melc poșnit pe peretele unui borcan, se cațără spre creastă. Gheorghe Pircălab și Teodor Côtuna poartă drijbele. Côtuna a avut două operații la picioare. N-a scăpat și fără o fractură la braț. Nici slovacul de pe taf n-o duce mai bine. Cînd i se sparge roata, se praponește de un copac mai gros și se ridică de fața. Cînd scoate copacii groși din cite un pîrîu sau dintr-o prăpastie, se propște de cite un lemn ca să nu pornească la vale. Cablurile de oțel se rup și cu un fluierat scurt lovesc năprasnic stejarii și se înfășoară ca șarpele în jurul lor. Lemnele mai subțiri le trag cu călûții. Primul și al doilea drum sînt mai grele. Pe urmă, caii învață potecile și se duc singuri. Cînd plouă, tăietorii de lemne nu se ascund sub copaci. Nu poți avea încredere în ei. Căi sînt mult mai ascultători, așa că se grămădesc sub burțile lor calde și stau acolo pînă trece potopul. Bărbatul de pe taf leagă citeva trunchiuri

groase cu un cablu metalic. Pe pămîntul înghețat, lemnele alunecă mai ușor. Unul se agață și cablul se rupe ca o coardă de arc. Grea viața de tăietor de lemne. Singurii care fac față ca niște specialiști sînt țaparii veniți din Maramureș. Oamenii aceștia sînt gata să-ți răstoarne o pădure în citeva zile. Vin în grupuri, cu țapinele lor strălucitoare, stau în cantoane forestiere, cite 10—15 într-o încăpere, își gătesc la ceaulul spinzurat de un proțap deasupra focului. Se aprovizionează de la un magazin forestier și cite unul pleacă după un rucsac cu piine, slănină și costiță afumată, și nu ies la luminile orașului decît o dată la lună, dar și atunci pentru a ajunge în gări spre a lua personalele de Baia Mare. Cînd se retrag definitiv spre casă, o dată pe an, au aceleași rucsacuri în spinare, ca niște saci de campanie, peste care stau dinții țapinelor înveliți în cirpe și legați cu ață. Ei sînt profesioniștii pădurii și jumătate din lemnul fabricilor de mobilă și din scindura birourilor pe care scriem și al meselor pe care mîncăm și al paturilor care ne îngăduie a trecut prin miinile lor mari și vinete.

Brigada maistrului Gug doboară în fiecare lună sute de metri cubi de lemn. N-are nici un moroșan în componență. Toți sînt din Brusturi, din Piclău sau din Tătăruș, sate răsfirate în vale, la 10—15 kilometri de parchet. Mai vin la lucru și pensionarii. Pentru o mină de ajutor se mai aleg cu cite un braț de crengi. Mai vin și zilierii. Pădurea îi primește pe toți, și pe destoinici și pe fugari, și pe singuratici și pe leneși. Le dă de muncă și pe nesimțite și-i alege. Se lasă tăiată, călcată în picioare, murdărită, sfirtecată, ca să-și pregătească triumful după ce trece dezghețul. Prinde viață, se ridică din genunchi, devine puternică și furioasă și crește iar ca un animal fără moarte, reîntors din agonia provocată de îngheț și de umbra copacului bătrîn.

Drijba, sculă zgomotoasă și blestemată, înjunghie ca un cuțit care face dreptate. Ea taie copacii bătrîni spre a croi nuielelor și puilor subțiri un drum spre lumină. Cînd Teodor Côtuna taie un stejar, întii își împătorește haina, o așază pe pămînt și se sprijină cu genunchiul de ea. Opinteste drijba în coajă și începe să apese. În citeva minute falnicul trunchi se inclină și se întinde peste vale. Un stejar bătrîn stă ca un moț pe culme și fasonatorul îngenunchează lîngă el. Parcă i-ar părea rău, parcă i-ar fi frică. Asta-i legea pădurii. Și scula cu dinții începe să biziie și să-și implinte coada în trunchiul stejarului bătrîn. Taful coboară cu o legătură de copaci iar călûții cuminți se întorc singuri pe marginea prăpastiei. Stejarul geme, e un fel de plîns, de iertare și crengile lui tremură, de parcă s-ar zbate să-și apere supremația sa de pe coamă, dar dinții mărunți ai fierăstrăului îi sfirtecă măruntăiele. De pe fruntea fasonatorului cad broboane de sudoare și umezeala i-a ajuns prin haină pînă la genunchiul bolnav, dar tot nu se lasă, se apasă cu toată greutatea pe minerul drijbei și aceasta rețeză fibrele încă verzi, trecînd prin inelele lui de noblețe. Mai are puțin și se desparte de munte. Crengile lui tremură de frică. Bătrînul stejar de pe culme se inclină ușor, ușor, ca un soldat lovit de glonț într-un film cu imagini la relanti. Aerul fierbe și brațele lui se agață disperate de copacii mai mici pe care-i doboară în cădere. Cu o bufnitură surdă se întinde peste vale și o acoperă, ecoul căderii învîluind pădurea într-un vaier prelung. Numai fasonatorul țipă de bucurie. Fără stejar, virful se vede chel și caraghios. Nu mai are cine opri vînturile. De acum chiar poate să vină dezghețul, să sosească primăvara. Lăstărișul va crește în voie, înecat de lumină. Ca o punte neagră peste vale, bătrînul stejar așteaptă taful și călûții care să-i ceară crengile. Pe mijlocul trunchiului gros se vede gaura neagră a unui început de scorbura. Caiete, penare, rigle, ziare, bănci, dulapuri, dormitoare, rumeguș.

Ceva mai jos, Biro și Szabo încarcă trolul. Loți strînge trunchiurile cu lanțuri groase și lungi și pregătește gălețile cu apă. Umplu burta motorului cu zăpadă și bucăți de gheață și încep marea aventură a coborîrii.

CORNEL NISTORESCU ■

PIETRARI D

Munca incepe, bineînțeles

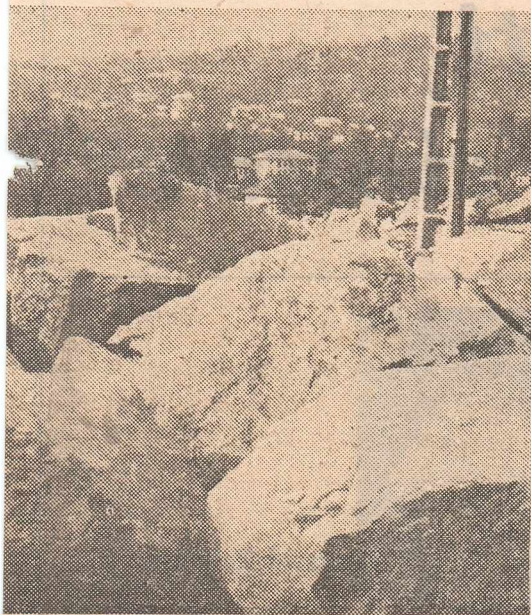
Monumentul Eroilor din Albești este făcut, bineînțeles, din piatră de Albești

Coloane pentru o glorie

Parcă și frumusețea unei ajută să urci cu pași

ALBEȘTI

Din piatra rece, rămâne inima ei caldă. Cum se produce această minune, hotărăște numai meșterul. El aduce, sub privirea lacomă de frumuseți a lumii, arc și linie, frunză, floare, pasăre și sarpe, ochi și stea, roată și val. Îl simți afectuos cu materia pe care degetele lui agere o preface într-o dantelă în piatră. Și piatra, ca prin farmec, pare catifelată, fragedă, plină de grație. Iar pentru că frumusețea nu poate fi despăciată de un acut sentiment al bucuriei de a-i fi martor, rămâne să înțelegem că tot cu bucurie, nu altfel, poate fi creată lumea atitor frumuseți. Munca grea a pietrarului nu exclude nicicum ci se înfrățește cu această bucurie. Altfel, îndeminarea strict tehnică a meșterului n-ar fi în stare să aducă la lumină, săpată în piatră, armonia cînd a unui cîntec de leagăn, cînd a unei doine, cînd a unui imn.

Nu degeaba satul se numește chiar așa, Albești. Piatra scoasă din carierele de lingă sat e albă, asta e culoarea care predomină, spune Octavian Bodea, cu toate că pietrarul, în funcție de comenzi pe care le primește, pot găsi și blocuri de piatră de nuanță alb-gălbuie sau roșiatică sau roz sau gri deschis. Octavian Bodea este muzeograf la Cimpulung și de fel este chiar din Albești. Prin urmare, el știe totul sau aproape totul despre pietrarul de aici. Cu piatră de Albești, zice el, a fost construit în parte și castrul roman aflat cu câțiva kilometri la miazăzi de Cimpulung Muscel. De fapt, adaugă el, se apreciază că aproximativ trei sferturi din numărul caselor ridicate în această zonă au fost construite cu piatră din carierele de la Albești de Muscel. Și nu numai case au făcut meșterii dar și linuri pentru stors strugurii și teascuri pentru facerea vinului, jghebururi pentru adăpat vite, știubeie, balustrade pentru poduri. Numai în Albești fiind 85 de linuri și cișmele construite cu piatră din carierele de lingă sat.

Cititorii voievozilor Țării Românești cuprind în ele și munca pietrarilor de la Albești de Muscel. La complexul feudal Negru Vodă din Cimpulung, la Cozia, la Curtea de Argeș, pietrarul de aici au lăsat urma în piatră, nemuritoare, a meșteșugului lor desăvîrșit. Cum spune Octavian Bodea: meșterul Manole a lucrat și cu pietrarul din Albești. Mai tirziu, palatele brâncovenesti au fost ridicate și prin truda lor, iar mai aproape de vremea noastră alte generații de meșteri au lucrat la edificiile prin care Bucureștiul s-a conturat ca un mare oraș european. Meșteri al căror nume e rostit cu venerație, ca Petre Gava, Ion și Gheorghe Bizon, Traian Dobrin, au lucrat prin anii '30 la Arcul de Triumf din

București. Arcul de Triumf fiind construit chiar din piatră de Albești, ni se spune. Tot din piatră de Albești sînt și coloanele Universității, bunăoară. Locurile unde au muncit pietrarii din Albești se numără cu zecile de mii.

Într-o zi de sfîrșit de iarnă, cînd peste zăpada care rămăsese pe alocuri se așternea praful alb al pietrei, i-am cunoscut pe Gheorghe Mitulescu, cel ce răspunde de utilajele de tăiat sau de șlefuit, și pe cioplitorii în piatră Dorel Bodea, Cornel Comănescu, Constantin Gava. Cel din urmă ne-a spus, intruciva neașteptat: puteți să-mi puneți orice întrebări fiindcă sînt că sînt acum mai vesel decît altădată. L-am întrebat și mi-a povestit despre lucrările lui sau despre uneltele lui între care numai dățile sînt de vreo 15 feluri. Dar ceea ce mi-a spus, pe urmă, s-a adevărit și din cuvintele unui meșter mai bătrîn, iesit de cîțva timp la pensie. Acela, pe nume Constantin Ștefan, este unul dintre cei mai cunoscuți meșteri din Albești și poate fi crezut pe cuvînt cînd spune că meseria asta „va rămîne în doliu” dacă nu se iau măsuri. Nu vroia să spună că meșterii n-ar avea comenzi. Comenzi există. Nu vroia să spună nici că lucrul n-ar fi plătit cum se cuvine. Munca asta grea e plătită foarte bine, ni s-a spus. Dar nu prea se încumetă mulți s-o ducă mai departe, asta era și este problema. Cei ce ar putea să fie urmașii, ucenicii, meșterii de mine, își aleg alte drumuri în viață. Cîțva timp, o jumătate de clasă la școala din Albești învăța ceva meserie de la șeful atelierului Nicolae Gheorghe. Apoi s-a renunțat la această idee bună și pietrarul nu înțeleg de ce. De ce?

În multe meserii pot să existe muște la arat. Dar nu și la cioplitul pietrei. Aici, cum zic meșterii, nici zilierii n-au ce să caute. Ar da bir cu fugiții chiar a doua zi. Hotărît lucru, nu e pentru oricine meseria aceasta grea și plină de secrete. Trebuie să vrei și trebuie să ajungi să știi s-o iubești. Și s-ar putea spune că, pînă acum, dragostea pentru această meserie s-a moștenit, la Albești. De aceea, în lucrul lor, se simte bucuria de-a lucra.

După ceea ce reușesc ei să facă, îi simți comunicativi și oameni buni, avînd darul conciziei, al exprimării esențiale. Si e limpede că pentru ei, în numele lor, vorbește chiar lucrul lor. Dar asta nu înseamnă că modestia lor n-ar trebui înțeleasă cum se cuvine. Ei știu perfect valoarea lucrului lor, convertibil nu doar în bani ci și în puțină glorie, meritată din plin.

D. CONSTANTINESCU ■
Fotografii de ELENA GHERA ■

Echinocțiu

Nu i-am văzut plecînd, dar s-ar putea să fie cei care se întorc acum, ca o lumină ce lasă șoaptă caldă în crengi și rădăcină și vindcă-așteptarea din suflet și cîmpie.

Vin vislă lingă vislă, cum știu doar ei să vină, perfectă prin văzduhul albastru geometrie, redeschizînd cu strigăt porți spre copilărie, deltă zidită-n singe ca anii în tulpină.

Deschide-ți țară, sinul, albă năframa florii ridice-o-n pomi pe mindrele-ți coline și te-nveștîmintă-n verde că se întorc cocorii.

Un dor fără opreliști de țărături dunărene din neștiutul zării mină către tine fragile escadrile de cîntece și pene.

DARIE NOVĂCEANU ■

Absurda
vînătoare

Iubito, tu porți numele-nîmplării în care mi-este bine și mă doare, ești ciută răcîcită-n stîncea mării și țîntă-ntr-o absurdă vînătoare.

Frumoasă întîlnire. Și ciudată. Rămînem în nisipuri, lingă ape statui în așteptare-nfiorată: cine de cine vine mai aproape?

Adulmecii țeva flintei ireale și glonte iubirilor sperate, mă simți ochind sub arcul frunții tale smaraldul din privirile curate.

Și parcă ne jucăm de-a căuțatul și mințile ni le sucute dorul — aproape nu mai știm cine-i vînatul și cine-i, pin' la urmă, vînatul...

...Închide ochii. Lasă-te vînată. Sau fugi în munți o ciuta mea, și zburdă. De dragul tău te știu țînta ratată în trista vînătoare. Și absurdă...

SANDU ȘTEFĂNESCU ■

1907: mărturii și documente

Procesul
„inutililor erori“

Noiembrie 1930. Clujul avea să fie, timp de aproape o lună, martorul unui proces care a ținut trează atenția întregii României.

La început, totul părea o ciudătenie: septuagenarul mareșal Alexandru Averescu îl chema în fața justiției pe studentul Bazil Gruia, în vîrstă de numai 21 de ani! Dar obiectul procesului anula prima impresie, acordînd acestui eveniment însemnătatea impusă de gravitatea cauzei ce urma să fie judecată — răspunderea în fața istoriei pentru „ororile inutile“ (cum le-a numit, cu dreptate, Constantin Mille) care au însoțit țara în primăvara lui 1907. Cine au fost adevărații vinovați pentru crimele făptuite atunci? Din ce „înalte rațiuni“ a trebuit să se ajungă la asasinarea a 11.000 de bătrîni, bărbați, femei și copii? Cine trebuia să-și plece, acoperit de rușine, privirea în fața viitorului? Acestea erau marile întrebări la care verdictul tribunalului din Cluj trebuia să dea răspunsuri.

Cum s-a ajuns la acest proces? Cum s-a desfășurat el? Ce argumente au fost așezate în talerele balanței dreptății? Ziarele vremii au vărsat multă cerneală, s-au rostit opinii tranșante, astfel încît numai din cercetarea lor ar putea fi întrevăzută, cu destulă amănunțime, desfășurarea întregului proces. Dar mai există un om ale cărui amintiri pot să ofere o imagine mult mai fidelă și mai nuanțată a evenimentelor din acel noiembrie 1930. Este chiar Bazil Gruia, astăzi poet bine cunoscut, în vîrstă de 78 de ani.

L-am căutat de curînd la Cluj-Napoca și, pe parcursul cîtorva zile, am reușit să recompunem atmosfera procesului, a zilelor care l-au precedat și i-au urmat. Sînt mărturii de mare interes istoric, mărturii ale unei conștiințe relevante pentru o anume stare de spirit care domnea, la momentul procesului, pe întreg cuprînsul țării. Sînt dovezi în slujba ideii că dosarul unui eveniment de proporții celui de la 1907 nu poate fi niciodată închis atîta vreme cît principalii vinovați nu sînt demascați și nu sînt suptși — dreapta pedeapsă — opprobriului public.

Pornim, așadar, în reconstituirea marelui proces, alături de acela care, acum aproape cîinci decenii, a avut curajul și dirzenia de a-l înfrunța, în numele dreptății, pe mareșalul Averescu.

I. Scandalosul articol „Între modestie și tupeu“

Străbatem, de cîteva ceasuri bune, străzile orașului Cluj-Napoca. Cînd și cînd, împinși de ger, intrăm în vreo cafenea, bem lichidul fierbinte fără a înceta să discutăm, și pornim mai departe. Bărbatul de lingă mine are o ținută sportivă, e înalt, volubil și se bucură de o invidiabilă memorie. A venit pe lume la 5 ianuarie 1909, într-un sat de pe valea Muresului — Cisteiul de Mureș. Acolo a făcut clasele primare, după care a plecat, pentru trei ani, la Turda, unde a fost coleg și prieten cu Pavel Dan. Merge în continuare la Aiud, unde termină liceul, avîndu-l ca profesor de română și director de școală pe Ovidiu Hulea, cumnatul lui Liviu Rebreanu. E pasionat de literatură, fapt pentru care este ales președinte al societății de lectură a elevilor. În ultimii doi ani de liceu este trimis, ca reprezentant al liceului din Aiud, la concursul național „Tinerimea română“ (asemănător olimpiadelor de azi), primind de fiecare dată, din mina lui Ion Petrovici, ministrul instrucțiunii publice, cite o distincție. La liceu scoate, trasă la șapirograf, pentru uzul elevilor, o revistă satirică și literară — „Ghionoaia“. În 1927 se înscrie la Facultatea de drept din Cluj și publică poezii în paginile literare ale ziarului „Patria“. Din 1929 devine prim-redactor la ziarul săptămînal „Chemarea“, un fel de supliment literar al „Patriei“.

Deși plină de privațiuni, viața de student era frumoasă. Cîteam și scriam mult. Devenisem bursier. Locuiam la căminul studentesc „Avram Iancu“, ceea ce, pentru mine, venit din județul Alba, însemna că stau acasă. Aveam trei colegi de cameră, trei oameni minunați, cu care m-am împrietenit pentru toată viața. Făceam publicistică din pasiune, ascultînd numai de glasul propriei mele conștiințe, pledînd constant pentru adevăr și dreptate. Din acest mod de a gîndi misiunea presei s-a născut și articolul care a declanșat procesul meu cu mareșalul Averescu.

Era într-o dimineață de ianuarie. Bazil Gruia merge la redacția „Chemării“, într-un imobil existent și azi pe strada Dr. Petru Groza, la numărul 36. Aici, răsfoind gazetele sosite din toată țara, descoperă, în ziarul „Îndreptarea“, ziar al Partidului Poporului condus de Alexandru Averescu, un text care, discutînd problemele țărănimii, susținea că „singurul tovarăș sincer al țărănilor români este Partidul Poporului“.

Afirmarea m-a indignat. Eu nici nu eram născut la 1907, dar știam, din citite, despre modul în care fuseseră suprimate, cu sălbăticie, mișcările țărănești, în vremea în care președintele Partidului Poporului, mareșalul Averescu, era ministrul de război. El a ordonat atunci ca tunurile, pe care poporul le socotea menite să apere fruntariile țării, să-și verse focul chiar

asupra acestui popor. Ce fel de prieten al țărănilor s-a dovedit mareșalul? Cu ce drept se autointitulează astfel Partidul Poporului?

Bazil Gruia se așază la masa de scris și așterne, în cîteva minute, dintr-o suflare, un scurt și violent articol intitulat „Între modestie și tupeu“, articolul în care se spunea:

Oficiosul Partidului Poporului — care numai al poporului nu este — se chinuie de o vreme încoace să ne demonstreze cît se muncеște în tabăra generalului Averescu pentru binele patriei (s-ar putea altfel?).

„Îndreptarea“ — care mai mult strică și se strică decît îndreaptă — încearcă să ne convingă prin titluri kilometrice de febrila activitate a Partidului Poporului pentru salvagardarea veșnicilor „interese superioare“...

„Singurul tovarăș sincer al țărănilor români, glăsuiește „Îndreptarea“, este Partidul Poporului“. (Ce greu și ironic se impacă această nomenclatură).

Și în consecință toate puterile acestui partid sînt închinare unei munci intensive pentru crearea unei situații mai bune pentru pătura noastră rurală. Numai că acestor bizare elucubrații stilistice ale confrăților averescani, mai au și alții un cuvînt de spus. Și în primul rînd tocmă țărănimia noastră, care din nenorocire, a avut prilejul să cunoască „tovărășia sinceră“ a averescanilor. Țărăniții noștri cunosc pe d. general Averescu din 1907 — cînd mii de bărbați, floarea satelor din Vechiul Regat, au fost împușcați în virtutea acestei „sincere tovarășii“. (Sau de ce, d-le general Averescu?).

Articolul a apărut chiar a doua zi, în numărul 2 din 12 ianuarie al „Chemării“ semnat cu inițialele B.G.

De ce doar cu inițiale și nu cu numele întreg? De teamă pentru eventualele urmări?

Nici vorbă. Eram și am rămas un partizan al îndelungatei elaborări stilistice. Or, articolul acesta, ale cărui fraze aveau ceva de pamflet, nu era rodul unei scriituri prea exigente cu ea însăși. Se dorea doar o intervenție promptă și energică. Astfel încît, din motive care țineau de înaltul meu respect pentru cuvînt, și nu doar pentru adevăr, am semnat B.G. Dar, cum aceste inițiale erau, la rîndu-le, bine știute, n-a fost deloc greu să se afle numele autorului.

Așa se face că, la puține zile de la tipărirea articolului, Bazil Gruia a primit o citație de la procuratură pentru primele cercetări.

— V-ați speriat?

— Nu mai avusesem de-a face cu procuratura. Dar, fiind student în anul al III-lea la Drept, știam să mă apăr și aveam încredere în puterea justiției de a decela adevărul.

Multe nopți n-a dormit Bazil Gruia gîndindu-se că avea să-l înfrunte pe cel care era socotit „mina de fier a coroanei“! Dar, pînă la procesul propriu-zis, aveau să se mai petreacă multe...

DAN MUCENIC ■

(va urma)

Anchetă Flacăra: Ce faceți ca legatari ai unui nobil și sfânt testament?

„Creșterea limbii românești și-a patriei cinstită”

Se vor implini 120 de ani de cînd, în mai 1867, la București, se convoca „Societatea Literară Română”, ale cărei lucrări aveau să pună bazele Academiei Române. Au trecut 120 de ani, în care cultura și știința românească s-au ridicat la rangul de instituție de stat, ani în care limba română a devenit instrumentul atîtor valori literare și de gândire filosofică.

Retrăind cu emoție evenimentul atît de important în cîtorirea culturii noastre naționale, ne amintim dintre atîtea fapte și idei de răsunset tulburătorul discurs de „recepțiune” pe care o personalitate a timpului, Ștefan Golescu, îl rostea în numele guvernului, punînd în evidență „misii” cu adîncă semnificație pentru ziua de atunci și pentru totdeauna: „nu poate fi dorință mai legitimă... pentru membrii aceleiași națiuni... decît aceea de a-și cultiva limba națională, tezaur pe care nu este putere omenească să-l iee de la un popor”. (...) „d-voastră primiți astăzi de la națiune un depozit de o valoare inestimabilă, limba sa. În această și în această zi, în care vorbesc inimile tuturor românilor, ce v-ar putea zice guvernămîntul României, ce nu ar fi deja în inimile

dumneavoastră? În aceste inimî cetim acea dorință ca „Societatea Literară să nu uite nici un minut că depozitul sacru primit de la străbuni, limba, trebuie să-l lăsăm posterității române... întreg și intact”.

Inspirați de această deviză patriotică, superbă în expresia și adevărul ei, am adresat mai multor oameni de cultură invitația de a fi părtași la dezbateră deschisă tuturor generațiilor despre „creșterea limbii românești”, propunîndu-le drept punct de pornire întrebările ce urmează:

- 1) În ce fel ați comenta dumneavoastră aprecierile făcute în urmă cu 120 de ani?
- 2) Cum vedeți actualitatea datoriei la care ele se referă?
- 3) Ce faceți prin truda, prin opera și viața dumneavoastră, pentru creșterea limbii române?

Au răspuns, în nr. 11, la ancheta noastră, Titus Popovici, Gabriel Dimisianu, Aurel Covaci, Dan Grigorescu, Ileana Vulpescu.

În continuare vă prezentăm alte opinii.

Ioanid Romanescu

Împotriva stricătorilor de limbă

Subiectul în discuție prezintă o deosebită importanță, e chiar unul din cele implicîndu-ne direct în seria preocupărilor de continuă actualitate. Mulțumind pentru invitație, declar de pe acum că voi urmări cu interes opiniile, îndeosebi cele din partea lingviștilor, esteticienilor, criticilor literari și editorilor.

În virtutea bunelor intenții ale revistei Flacăra, de la început îmi voi permite o mică observație. Chiar în motivația anchetei s-a strecurat o eroare. Nu: „(...) a rostit un discurs „de recepțiune”, unde a afirmat (...)”, ci: „(...) a rostit un discurs „de recepțiune”, în care a afirmat (...)”. Cuvîntul „discurs” nu determină locul oratorului; persoana care vorbește nu are cum „să încapă” în ceea ce exprimă, decît — cel mult — la figurat. Și, acum, răspunsurile.

1. Fragmentul selectat pentru o asemenea dezbateră constituie un argument incitant. În nestăvilitul entuziasm, autorul discursului a omis una din datele problemei. Anume: limba, ca fenomen în continuă evoluție. Dar, desigur, o cuprinzătoare privire de ansamblu nu trebuie să pretindem decît specialiștilor. Nu mă-ndulesc, nimeni dintre cei anchetați nu va înțelege ad literam expresia „întreg și intact”, ci îi va acorda sensul „mai mult decît întreg” („îmbogățit”).

Pe bună dreptate, acel „depozit sacru” a fost cercetat, însușit cu acribie de toți marii noștri scriitori, operele lor fiind superbe lectii de eternă reînnoire spre matca și rostul poporului. Exemplele sînt numeroase, începînd de la cronicari, oprindu-ne la Alecsandri, Creangă, Eminescu și Caragiale, apoi la Sadoveanu, Arghezi, Rebreanu, pînă la cei mai tineri clasici în viață Fănuș Neagu și Marin Sorescu. Un comentariu, fie și succint, al textului pus în discuție trebuie să sublinieze eforturile eroice ale multor lingviști, folcloriști, scriitori, esteticieni, critici și istorici literari care au trudit pentru limba română. Cum spațiul anchetei nu ar admite lungi înșiruri de nume și de fapte semnificative, să amintim doar vasta activitate a enciclopedistului Hasdeu, excepționala serie de articole prin care Maiorescu a făcut ordine între contemporani, precum și gestul de înaltă probitate prin care Alecsandri a reacționat față de exagerările etimologismului latinist, prezentîndu-și demisia — în 1871 — din Societatea Academică.

2. Pentru noi, care nu dănuim pe un teritoriu insular, unitatea limbii a constituit liantul hotărîtor — mai ales în perioadele cînd provinciile erau (din punct de vedere administrativ) separate. Influentele, asimilările au păstrat

an echilibru, în măsura sunului simț natural și a psihologiei aparte a românului. De altfel, aspectul e subliniat pregnant, e însăși concluzia discursului „de recepțiune” al lui Ștefan Golescu. Idealul exempliu de aplicare în extenso a acestui crez va rămîne — consider eu — întreaga operă a lui Sadoveanu.

Ce se întîmplă în actualitate? Se întîmplă ce știm cu toții. În primul rînd, poluarea folclorului (datorită unor activiști culturali obișnuiți să încropească). Pe locul al doilea al stricătorilor de limbă se situează majoritatea autorilor de texte pentru muzică ușoară, precum și compozitorii care admit bizdiziunile. Al treilea „canal” e oarecum scuzabil, pentru că lucrează cu „autoservire”; e vorba de autorii unor lucrări științifice. Ocupanții locului patru, deși „nu comit grav”, sînt principalii inovatori — pentru că ei dau tonul; ziarisții, scriitorii și editorii. Ne vom referi doar la aceștia din urmă. Fără maliciozitate. Numai cu tristețe că trebuie să ne permitem semnalarea unor erori (dacă nu flagrante, măcar mai puțin observabile) și cu speranța de a fi cuiva de folos.

Îi lăsăm la o parte pe ziarisții sportivi care nici în ruptul capului nu ar comenta un meci de fotbal sau de rugby fără a pronunța „mingie”, (sing.) „tuse”, „degajează terenul”, „Verba volant...”. Cel mult, pentru că scripta manent, să ne întrebăm dacă filologii care le verifică articolele sînt pregătiți, într-adevăr, în specialitatea limbii române, sau în comerțul de legume-fructe. Citim prin ziare, uneori în titluri cu litere de-o șchioapă: „Se schimbă fața țării”, „Situația însămintării în județele țării”, „Soluții de o excepțională importanță practică cu (sic!) privire la construcția societății (...)”. Strict autentice! În urmă cu un secol, Maiorescu numea țistiituri exprimările de acest fel. Astăzi, dacă nu vede cel care scrie (o fi lipsit de la „lectia aia”), nu vede nimeni (de la corector, pînă la redactorul șef)? În repetate rînduri am fost martor cînd asemenea „perle” constituiau deliciul tipografilor.

Autorul X își intitulează o lucrare „Ars poetica”, sau „Poetică”, dar primul vers începe: „Cînd (...)”. Criticul Y declară că X e un autor matur și „scrie ca un profesionist”. Într-adevăr, amîndoi sînt maturi, au cite patruzeci de ani! Un prozator și mai în vîrstă îi dă „în moalele capului” cu prima frază din al nu știu cîtelea volum, folosînd un cuvînt al cărui sens nu-l cunoaște. Nu-i pretinde nimeni să lucreze după sistemul lui Robbe-Grillet, să revadă-n dicționar lămuririle pentru fiecare cuvînt întrebuintat, însă nici așa! Poetul Z, la aproape șase

Eugen Barbu

„Scrișul frumos nu e numai o caligrafie artistică”

Limba este un cod, un mijloc de comunicare, nu spun nici o nouă, o zestre cu care te naști și pe care trebuie s-o ocrotești pentru că există paraziți care atențiază la puritatea ei, cum există snobismul de a o „îmbogăți” cu expresii exotice din alte limbi, denaturînd-o, transformînd-o prin exces într-o pasărească din care devine din ce în ce mai greu să-i extragi rădăcinile. Și așa cum sînt furate tezaurele se poate fura și o limbă prin împrumuturi, argotizare sau, pur și simplu, prin lipsa de respect. Dacă omenirea nu a avut șansa de a vorbi un singur grai, cel puțin să ne gîndim la conservarea limbii noastre, apărînd-o de influențe străine și mai ales nepermițînd schimonosiri în sunet și grafie. Imperialismele încep prin ocupări de teritorii, dar continuă cu atacuri, mai vizibile sau mai absconse, asupra acestui fond de bază asupra căruia, ca niște termite, tehnicienii exercită presiuni și șiretlicuri, nu lipsite de imaginație. Revendicări abia mascate stabilesc filiații care, prin cantitate, pot convinge spiritele naive și neavizate, dar poporul care a fost și a rămas depozitarul cel mai avizat al trunchiului lexical menține, conservă și apără de două mii de ani și mai bine integritatea graiului nostru. Sigur că de-a lungul anilor s-au ivit influențe, ba chiar perfecționări

care, într-un fel au îmbogățit fondul inițial de cuvinte, îmbogățindu-l, dar și primejdindu-l. Ca scriitor mă incită vasta noastră paletă a expresiilor, limba română are parfum, e ca o grădină bogată care emană cele mai subtile adieri, lucru care o face și dificilă la traduceri, dar și incitătoare la lecturi. Am avut mari mesteri ai cuvîntului de la Varlaam la Tudor Arghezi, de la Eminescu la Sadoveanu, de la literatura orală populară la cel mai elevat limbaj intelectual. Iată de ce inițiativa luată de dv. intru apărarea limbii noastre mi se pare bine venită pentru că bag de seamă am, cam început să rockizăm buna noastră românească ce începe să aducă cu frangiza de care vorbea de curînd și Titus Popovici. Dacă trebuie să veghem și la provincializarea graiului cit și la implantările fertile în unele cazuri, dar nocive în cele mai multe, nici un refuz al împrumuturilor nu trebuie refuzat pentru că cit fondul de cuvinte va crește, nu arbitrar, ci bine grădînit, limba noastră se va îmbogăți. Plivirea această trebuie exercitată cu grijă ca să nu ajungem la exagerările cunoscute ale fanaticului Timoleon Pisanu care mai mult a stricat decît a ajutat la această indeletnicire atît de delicată a apărării limbii române. Ajunși aici trebuie să spun cu mîhnire că din su-

marele informații pe care le am, tocmai acolo unde grija față de limbă ar trebui să se facă cel mai simțită, în școli adică, tocmai acolo zic, se fac cele mai neînsemnate eforturi de a o apăra. Limba nu este un instrument neglijabil și în ce privește generația mea, ea avea păzitori strașnici pe care-i înțeleg abia acum. La „Vlaicu”, un liceu foarte serios al timpului meu, preda la această catedră profesorul Gerota care nu se sfia să ne mai „ardă” cu trestia de mare pe degete sau la palmă cînd nu răspundeam înalțelor lui exigențe profesionale. Lui și altora, ca profesorului Arbore, de la Focșani, dacă nu mă înșel, autor de excelente manuale de „Limba română”, le datorez știința de a deslusi subtilitățile graiului nostru. Din lecturile acelor ani m-am ales cu pasiunea pentru cuvînt, cu sorbirea acelor „filtre” lingvistice ce mă incită și acum. A trebuit să descopăr după mulți ani, straturile acestui grai admirabil, subtilitățile lui, bogăția fără sfîrșit, cînd de bună voie și nesilit de nimeni am trecut prin „Cronici” unde mierea cea mai diafană domnește în cuvînt, înaintînd ca printr-o mirifică junglă, printre capcanele ei dulci, pentru a ajunge, după mulți ani la studierea de ani de zile a perioadei pașoptiste care mi se pare cea mai fertilă, cea mai incitătoare, un fel de răscură a lungii sale epopee lingvistice din care nu au lipsit atențele, schimonosirile pe care le cunoașteți și reveniri la fondul latin de bază ce a asimilat și el nuanțe noi, de o bogăție fără seamăn, pentru că asta trebuie spus înainte de toate: că avem una dintre cele mai bogate limbi în sinonime, ceea ce pentru literatură mi se pare o adevărată mană cercască, fiindcă există graiuri care s-au fosilizat spre nefericirea lor. Nu vreau să dau exemple pentru a nu ajunge să jignesc pe nimeni, dar afirmația mea are acoperire. Ce vreau să spun mai degrabă: că nici conservatorismul în acest domeniu, dar nici asimilările exagerate nu folosesc, deopotrivă și cînd afirm acest lucru mă bazez pe bunul simț al acestui popor care posedă măsura tuturor lucrurilor de cînd îl știm.

Aș mai dori să amintesc de unele schimonosiri de dată mai recentă, suferite de limba noastră. Că a existat un individ ce recomanda, lingvist fiind, întoarce-

rea la alfabetul kirilic, nu e o noutate, că un altul ne-a silit să scriem ani de zile Romînia în loc de România și sînt în loc de sunt, că spre durerea noastră încă, magazinele de desfacerea pâinii poartă pasăreasca firmă: piine, ceea ce a devenit intolerabil. Vina cea mare, o spun fără reticențe, o poartă alcătuitoarea de manuale, care ar trebui să întreprindă urgent ceva pentru a îndrepta situația. Vorbim și scriem peste tot, de la radio pînă la căștile tipărite despre latinitatea limbii noastre, dar nu o dovedim, pentru că, vorba lui Arghezi: una spunem, alta fumăm! O radicală cercetare a ortografiei din zilele noastre ar duce la rezultate neplăcute, pentru că în realitate favorizăm niște influențe ce nu mai pot fi tolerate.

Aici aș adăuga și numărul redus de ore dedicate limbii române ca și celor de istorie. A existat o vreme foarte scurtă cînd latina revenise la loc de cinste în programa analitică a școlii, dar, ciudat lucru, s-a renunțat parțial. Nu am nimic împotriva tehnificării pentru că trăim într-un secol al științei, dar nu vom vorbi și scrie niciodată numai în cifre și ecuații. Mai multe ore de învățămînt umanistic se recomandă cu stăruință. Avem nevoie de ingineri, de savanți, dar și de poeți și artiști ai cuvîntului. Harfa poate sta foarte bine lingă echer fără să dăuneze cuiva. Înțeleg să ajutăm prin munca fizică pe țărani și să dăm un aport acolo unde e mai greu, să construim cum am construit pînă acum lucruri mărețe ce vor dăinui veacuri întregi, dar și în domeniul abstract poate al îngrijirii limbii românești mai sînt încă multe de făcut! Gramatica se poate împăca foarte bine cu minuirea uneltelor mecanice fine. Să nu uităm vechea vorbă: „Mîntă sănătoasă într-un corp sănătos”, dar dacă pentru corpul sănătos e nevoie de stadioane, pentru mîntă sănătoasă e nevoie de Olimpiade gramaticale. Scrișul frumos nu e numai o caligrafie artistică, ci și rezultatul unui studiu adînc al limbii noastre, de la originii pînă în vremurile noastre pentru că limba se poate asemăna cu un copac care are o tinerețe a lui, o maturitate frumoasă și o bătrînețe mindră. Cum se știe, limbile și mai dispar în negura timpului, și atunci ce face „Grădinarul”?

decenii (experiență, nu glumă!), oferă o antologie (traduceri din lirica unor nume de referință în secolul nostru). Dincolo de faptul că pune în circulație aproximativ cincizeci de cacofonii și semicacofonii, plus alte aglomerări enervante la lectură, plus forme bizare de plural, vine prefatorul (anglist, cadru universitar!) și, după ce sporește numărul cacofoniilor, lasă — negru pe alb — „aport adus”. Te apucă mila de respectivul editor, care (probabil), coplesit de prestigiul autorilor, sfiindu-se, a tăcut mult. El avea în primul rând o asemenea datorie, să-i atenționeze (!) pe autori. Cu atât mai mult, în situația în care greseliile traductorului și ale prefatorului fuseseră comise nu din naivitate, ci din grabă.

În fine, astfel de cazuri sunt frecvente. Nu știu cum ar trebui să procedăm, care e formula delicată pentru a semnala și altele. A motiva la infinit cu dictonul *Errare humanum est* nu cred că e o tactică demnă de un scriitor. „Perle” de toată mina oferă și revistele literare (inclusiv cele din București, Cluj-Napoca, Iași, de la care pretențiile sunt mai mari). Consider că redactorii au obligația să-și impună exigențele, având în vedere atât profilul respectivelor publicații, cât și prestigiul literaturii române. Din perioada în care lucram la *Convorbiri literare*, îmi amintesc un fapt amuzant. Un tânăr începător (nu fără talent) îmi trimisese câteva poezii; într-o epistolă (cu destule greseli), în care își etala gusturile și preocupările pentru artă, scrisese de vreo două-trei ori: „Mikelangelo” (așa, cu „ajutorul” lui k de la kilogram). Dacă poeziile mi-ar fi revelat un spirit voltairian, le-aș fi publicat. Oricum, un pic de așteptare i-a prins bine omului. Acum e autorul unei cărți — și cred

că e mai atent la scriere. Îi doresc mult succes din cauza mea! Un proaspăt redactor de revistă îmi solicită colaborarea. Începe așa: „Stimate d-le Romanescu”, iar încheierea e următoarea: „Cu respect, X”. Păi, dacă un poet (absolvent de filologie) nu simte măcar în „virfurile degetelor miiini drepte” cuvintele, ce să-i răspund? E vorba de condei, nu de rozeve. Pot să cred că e necesară colaborarea mea la revista respectivă? Să mă mai gîndesc... Probabil, redactorul cu pricina va apela tot la omniprezentul critic-poet care în urmă cu doar zece luni i-a servit hilare ambuscade și pleonasmе „Dacă cunoști (...)”; „Dacă-ai mai putea pleca încă o dată...”; „Și încă o altă lumină” — s.n. Bravo! Dar cine-i „nimosul” asta, care jă un ton fals? — ar putea să-nrebe cineva de la Sportul. Ei, bine, atât de incântat de sine e chiar „mentorul” nostru, al poezilor, cel care a negat mai totul, de la Baconsky la Stănescu, Sorescu și ceilalți, apoi de la Mara Nicoară (acuzată de „necăsmănatism motorizat”) la — în sfârșit! — un poet „remarcabil”: Chițimbuș. Păstrăm tăcere asupra „otorității”, ne opunem oricărui transfer, ni-i teamă că vrei un dirijor la galeria Rapidului!

Nu voi încheia această parte a dezbaterii, fără a prezenta scuze față de cititori, pentru erorile de exprimare pe care și eu le voi fi comis în activitatea de scriitor.

3. Vor spune alții. Cînd vor vedea că majoritatea poezioilor mele au trecut prin cel puțin zece transcrieri iar unele au ajuns chiar pînă la a șaptezecoa varianta. Pentru „a nu expedia”, totuși, răspunsul, voi relata un fapt; cum am parcurs o mie de kilometri pentru două cuvinte. Era în 1978. Editura „Cartea Românească” dăduse în lucru

tipografiei din Bacău volumul meu *Trandafirul sălbatic*. Făcînd, la Iași, prima corectură, am observat că două cuvinte fuseseră înlăturate din manuscris. Mă urc în primul accelerat spre București. Mircea Ciobanu (redactorul de carte) — văzîndu-mă „c-o falcă-n cer și una-n pămînt” — a procedat înțelept, evitînd o altercație a celui „pus în priză” cu „Monșer” (Marin Freda). Cum eram „pornit” să retrag manuscrisul, problema s-a rezolvat în favoarea mea, fapt pentru care și eu am avut obraz: am acceptat, la rîndu-mi, *floricica* de pe copertă (că tare îi plăcuse lui „Monșer”). De la București, am ius corectura la Bacău, apoi m-am întors la Iași. Manifestasem un orgoliu peste limite? Nu! Pentru ambele poezii din care lipsea cite un cuvînt, poezii considerate acum reprezentative de către majoritatea criticilor, destul așteptasem (*Trandafirul sălbatic*, scrisă în 1959; *Mașina de tocat*, prin anii '60). Sintem dator să ne apărăm creațiile, inclusiv lucrările din perioada începutului. Cum aveam să trec indiferent pe lângă două cuvinte cărora le dădusem un rost anume? Cărțile noastre sînt copiii noștri. Muțaji Dumneavoastră, de la *Flacăra*, măcar o virgulă din ce am scris aici — și e gata scandalul!

Nota redacției

„Cînd...”, prudent, autorul articolului de mai sus își prezintă scuze pentru erorile de exprimare pe care le va fi comis, știa ce știa. Fiindcă, cincizeci este cincizeci doar, vorba dumnealui, la „legume și fructe”!

Fără a fi refractari la observații, îi reamintim distinsului nostru participant că propoziția atributivă poate fi introdusă și prin adverbul relativ *unde*.

Gheorghe Tomozei

Cum „vorbesc inimile românilor”

1—2. Cuvintele lui Ștefan Goleșcu (ce naște din Golești...) sînt scrise cu apăsătură participare la Idee, cu vibrație cronicărească, patos civic, fervoare de tribun și nu e de mirare că ne pot răscolii și azi.

El a fost o continuare firească a unor și mai vechi (străvechi) rostiri, o actualizare a „poetelor pohtite” de bătrîni incepturilor, cărturarii Dintii ce au adaos trudei cu sabia și plugul fierbîntea dorință de a păstra, vii, tezaurele mitice ale moștenirilor geto-lace, între care bucuria cîntecului, frumusețea graiului, datinele ce au dat unitate și „nedezruptă continuitate” pe moșia primordială, bunilor și străbunilor.

Datoriile noastre sînt la fel de mari ca în momentul discursului „de recepțiune” al vajnicului Goleșcu, datorii sfînte. Limba românilor, am mai spus-o, se apără singură cum singuri s-au apărât, la grele încercări, românii și „avocăția” noastră pare oricum un patid sunet dar nu se poate altcum. Limba română e un „pămînt” de stea ai cărci „bolovani” sînt, toți, „cloști” cu pui de aur”, ale cărei

apc sînt platină fluidă. E de necîntit, nimeni și nimic nu-i poate primejdiu întocmirile și totuși, vie fiind, știe, tot singură, să-și înnoiească tiparele, să se apere de vocabule intruse ce nu-i seamănă. În cuprinsul ei înțepe însă și rivna soldaților ce-o apără (nouă gardă civică am zis cîndva) și n-avem a ne știi să spunem că există unii ce-o sărăcesc de podoabe. Prea mulți locuitori ai limbii române o „simplifică” absurd refuzîndu-și rostirea colorată, lăsîndu-se cu imprecizie apăsăți pe cirja „ologismului” nu neapărat trebuit; prea mulți o „nivelează” renunțînd, stupid, la acele — citeva — „regionalisme” ce le-ar trăda obria, prea mulți abuzează de savorile cu gust sălcii ale exprimării argotice. Există în noi o îndreptățită dorință de a ne face traiul mai bun, mai bogat, ne „chivernisim”, ne împroprietărim cu „scule” și acareturi, cînd — care cum poate — cu o casă, cu un dulap fastuos, cu o mașină de umblat, ce drăcărie! cu un „video” și rivna

aceasta, firească atunci cînd se întemeiază pe bani muncii, poate fi pusă în cumpănă de o Lege a controlului averilor. Dar cine „controlează” (reacție în sens invers) cite cuvinte le avem în stăpînire, cine-i pedepsește pe „săraci”?

Scriitorii, jurnaliștii, dascăli de școală au misi de mare răsunset în salvagardarea destinului limbii dar, uneori, acea „sărăcie” de care pomeneam pornește și de la ei. Cum se face că, intervievați, și inginerul ci-bernetician și mușgătoarea de vaci se exprimă la fel, cu prețiozitate și rigiditate, cu grupuri de cuvinte repetate stereotip, cum se face că nimic nu-i particularizează omeneste. Fiindcă de omenie e vorba pînă la urmă.

Sigur, nu visez o reactualizare a unor arhaisme pe care ea, tot ea, singură, limba română le-a îngropat în cenușa de floare a cronicilor și hrisoavelor, îmi refuz o limbă română de nezuu, cu orice chip dulce-netaforică, totuși nu sînt le tot liniștit ascultîndu-mi „citindu-mi) frații și confrății.

3. Bindecuvînt de soartă de norocul de a trăi în România și de a gîndi românește, scriu cu semeață bucurie ascunsă în limba română, cit și cum mă pricep. Scriu. Nu știu să fac altceva. Trăiesc în limba română. Am iubit cu cuvintele limbii române. Chiar cînd tac, tac românește.

Nu știu dacă voi aparține capitolului de fală ale Istoriei literaturii române dar, e sigur că există în această istorie și firida ce va păstra măcar citeva „risipuri” din multele (cam prea multele) „șire” cite le-am scris.

Tar de murit voi muri în limba română...

Anchetă organizată de AURELIAN TITU DUMITRESCU ■

DOMINIC DEMBINSKI:

„Am descoperit nevoia de comunicare”

(Urmare din pag. 9)

țiile în care „cumpărători” se găsesc oricînd. Cred că trebuie tîns către altceva, către actorul-sfînt, dacă pot spune așa, către care spectatorul vine dintr-o nevoie superioară, nu în calitate de „plătitor”, ci de neofit. Se naște astfel o relație spirituală greu de definit, dar fundamentală pentru viața actualui teatral.

— Ceea ce-mi povestii înseamnă succes?

— Nu întotdeauna. Deși într-un teatru care nu lucrează pe sistemul abonamentelor, săliile pline înseamnă foarte mult. La Constanta teatrul cunoaște cuvîntul „concurență”. Toată vara, teatrele din țară susțin spectacole pentru litoral în spațiile noastre de joc. E un lucru care ani de zile a sufocat viața teatrului de aici și care, de cîțiva ani, a devenit doar un stimul. Am început să cred că publicul iubeste ceea ce facem. Am primit chiar ieri o scrisoare în care mi se răspunde la întrebarea formulată într-un articol publicat în *România literară* cu citeva luni în urmă, dacă nu e un curaj prea mare acela de a monta *Hamlet* la Constanta. Scrisoarea mă ceartă chiar și pentru umbra acestei îndoieli. Dar stau acum, și mă mir: oare eu sînt cel care vorbește acum?...

— De ce?

— Pentru că, uite, convorbirea aceasta mă face să mă întorc la anul venirii mele la Constanta cînd literalmente gîndeam altfel, în multe privințe, diametral opus.

— Nu vă temeți de afirmarea unor „revizurii” așa de tranșante?

— Cită vreme le simt fertilizatoare, n-am de ce să mă tem. Foarte probabil că peste zece ani de pildă n-o să mă mai grăbesc cu sincerități de felul ăsta. Deocamdată sînt pradă unei descoperiri foarte importante pentru mine: nevoia de comunicare.

— Se poate gîndi teatrul, regia de teatru și în afara ei?

— Da, se poate, dar în marginea artei. Cînd am absolvit Institutul...

— Cînd a fost asta?

— În 1981, în aceeași serie cu Tompa Gabor, Victor Ioan Frunză și Andrei Mihalache, la clasa profesorului Mihai Dimiu. Cînd am absolvit, credeam că lucrul principal e să fii original, șocant chiar. Credeam că arta e subiectivitate pură. Sînt tentat să spun acum tocmai contrariul. Artă adevărată este iesirea din subiectivității către lume, către umanitate. Am numit asta, în sinea mea, a face teatru fără cuvinte. Cuvintele s-au tocit foarte tare. Cînd spectacolul ajunge să reflecte doar gîndurile tale, ideile tale, să te restituie fie însuți, ca o oglindă, înseamnă că te afli într-un cerc vicios, sub un clopot de sticlă în care singur vorbești, singur te auzi. Cea mai mare satisfacție am avut-o cînd am descoperit deodată spectacolul sălii, pulsul reacțiilor ei adăugat ritmului spectacolului în sine, cînd am descoperit că risul gregar, exterior, fără obiect a făcut loc tăcerii ca semn al înțelegerii. Din acel moment publicul a început să existe pentru mine ca termen al unei relații în afara căreia nu mai pot înțelege teatrul.

— Ce este un spectacol pentru Dominic Dembinski, ce se ascunde în spatele obsesiei pentru viziunea rotundă, coerentă, întemeiată pe o idee centrală pe care critica de specialitate a remarcat-o în citeva din cele mai bune spectacole pe care le-ai montat?

— Mult mai mult decît traducerea ideii mele regizorale. Spectacolul cred că este suma unor energii spirituale pe care regizorul le focalizează cu o lupă uriasă către un punct. Acest zenit, acest punct trebuie să fie în afara ta ca regizor. Trebuie să tîntesti sus, deasupra frunții tale, altfel spus, cu o vîrbă care și ea s-a tocit, să te depășești. Oricum spectacolul nou începe cu o serie de pre-judecăți. Mă apuc și notez totul într-un caiet de regie, totul, pînă la amănunte ridicole, de care bineînțeles că nu se mai ține seama pe urmă. Această „buchiseală” se întîl-

nește însă cu subiectivitatea actorului, cu personalitatea lui, într-o ciocnire necesară. De aici se naște un conglomerat care va fi spectacolul. În acest moment, sînt întotdeauna că mă aflu la jumătatea drumului. De acum înainte mă pot aștepta să apară (sau să nu apară, dacă drumul e gresit!) acel ceva din personaj, care este numai al lui, nici al meu ca regizor, nici pur și simplu al actorului, o știință în care începe să trăiască teatrul. Cuvintele în sine par banale, le-am socotit și eu multă vreme așa, pînă cînd le-am descoperit... acoperirea în timpul minunat al repetițiilor.

— E o rețetă?

— Evident că nu. Nu poți vedea curcubeul astăzi, ci numai cînd se întîmplă, cînd condițiile atmosferice îl fac posibil. Slavă domnului, nu există rețete. Nici fiul clopotarului din Andrei Rubliov al lui Tarkovskî nu știa de fapt cum a turnat clopotul. Suma gesturilor artistice nu spune mai nimic despre artă.

— Care socotii că e cea mai importantă reușită a acestor ani de cînd sînti regizor?

— Dacă e vorba de spectacole, nu pot numi unul singur. Nimic din ce-am făcut nu mă mulțumește integral. Cel mai bun lucru pe care l-am făcut sînt vreo 15 minute din toate spectacolele mele. Minute, secunde poate, cînd teatrul a trăit cu adevărat. Uneori, „minunea” asta se întîmplă dincolo de cortină, numai pentru noi. Așa a fost la una din reprezentările cu *Acești ingeri triști*, de D. R. Popescu, cînd, la iesirea din scenă, am avut cu toții senzația continuării relației tată-fiu din piesă în extratext. Cei doi actori se găseau izolați împreună în personajele respective. Greu de povestit, dar minunat de simțit...

— Cît de important este actorul în ceea ce considerăți că este teatrul?

— Extrem de important, mai ales atunci cînd iese din... actorie.

— Adică?

— Repet în această perioadă la Teatrul Foarte Mic o piesă chineză de Xie-Min. Pentru ce am murit, lucrînd pentru prima dată cu Mariana Cerel și Mihai Dinvale. Din cînd în cînd le spun: asta e actorie! La început au fost contrariați. După un timp însă cred că m-au înțeles. Mă interesează actorul care nu mai este actor

(care deci a fost actor adevărat), care-și depășeste meseria pur și simplu și fuzionează cu personajul, cu fiecare personaj. N-am descoperit eu ideea personalității infinite a actorului, dar sînt totuși atîția mari actori în vremea noastră care sînt, cu fiecare spectacol, aceiași, de fapt, într-un tirzu numai ei înșiși. Mi se pare un pericol și o limitare care vine dintr-un sir de comodități. Pe de o parte, ale regizorilor, pe de altă parte, ale actorilor, care nu mai au curajul să-și riște box-office-ul în alte ipostaze și reeditează la infinit tipul de personaj care i-a consacrat. Lucrul e mai evident în teatrele din Capitală, unde marii actori au un cuvînt greu în privința distribuțiilor și mai puțin în provincie, unde regizorul, secretariatul literar, directorul detin oarecum suveranitatea.

— Bucureștiul este, poate fi o tentatie pentru un regizor tînar?

— Ba bine că nu, chiar și pentru mine. Glumesc. Nu e numai o tentatie, ci o probă de valoare și maturitate, tocmai pentru că în Capitală „condițiile” de a face teatru par infinite mai bune: actori de prima mîină, public numeros și deja educat pentru teatru etc. Și totuși, dintr-un punct de vedere, aici la București e locul unde nu se întîmplă nimic. Poate pare o obrăznicie ce spun, dar fiecare generație are dreptul să creadă că va lua totul de la capăt, că va schimba fața lumii, nu-i așa? Îmi amintesc cită vilvă și chiar rezistentă a întîmpinat opțiunea lui Liviu Ciulei pentru Victor Rebengiu în rolul lui Caliban din *Furtuna*. Și a fost un mare rol, și pentru Rebengiu, și pentru teatrul românesc. Respect, din aceleși motive, ideea lui Dan Micu de a-l distribui pe Mircea Diaconu în *Apostol Bologa (Ultimul bal)*, chiar dacă a reușit, chiar dacă nu. La urma urmei, prefer o experiență nereușită unei platitudini reușite.

— Deci Capitala este o tentatie reală?

— O treaptă. O treaptă la care ajungi după ce urci altele. Nu fac demagogie, ci relatez experiențe personale, cu toată sinceritatea. Ca școală pentru omul de teatru tînar, depărtarea le Capitală e extraordinar de bună. Ceea ce realizezi într-un teatru de provincie îți se datorează aproape în întregime, oricum într-o măsură mult mai

mare decît în București. Aș îndrăzni să argumentez și altfel. Veniți în București, fie și numai în calitate de colaboratori, regizorii tineri primesc oferte mult sub exigențele pe care și le permit acolo unde muncesc. Nu e vorba de ceea ce au semnat colegii de-ai mei de generație în București, sau chiar eu, ci de ceea ce am fi semnat dacă am fi acceptat tot ce ni s-a oferit. Ideea că „actorii trebuie să te cunoască” e și nu e valabilă. Sigur că trebuie. Și actorii și publicul. Dar trebuie să te cunoască așa cum ești, cu tot ce poți, la maximum de posibilități, dacă vrei să te adopte și nu pe texte de mina a șaptea. Or, știu toți, în teatrele care ne-au crescut, cele de provincie, lucrul acesta nu se întîmplă (dacă nu consintim la el din comoditate). Tînd să se formeze în țară citeva centre de artă teatrală tînară: la Piatra Neamț, la Oradea, la Ploiești etc., tocmai în jurul unor tineri regizori și actori. Așadar, nu vîd folosul de a refuza o astfel de șansă profesională pentru o ucenicie irelevantă în Capitală. Nu sînt fari-seu, teatrele bucureștene sînt ceea ce visăm cu toții, dar trebuie să le cucerim ca excelenți profesioniști.

— Ați montat în relativ puține teatre din țară, spre deosebire de alți colegi. E o întîmplare sau un principiu?

— Și una și alta. Din întîmplare am dedus principiul. Continuitatea e necesară. În cîțiva ani, ajunși să formezi o trupă conform cu intențiile tale. Montînd cînd aici, cînd dincolo, te lasi mai degrabă format de diverse trupe, sau, știu eu, deformat. Cu fiecare spectacol am avut sentimentul a ceva neîncheiat, care trebuie continuat, ca un fel de spectacol continuu, care-ți dă posibilitatea să-ți respecti miza.

— Pentru că v-am prilejuit un „bilant” destul de timpuriu, m-aș întoarce la întrebarea de la început: cu ce mergeți mai departe?

— Cu satisfacția că la Constanta am aflat un început de răspuns la întrebarea — și necesară, dar și chinuitoare — dacă e nevoie de mine. Probabil că da, este nevoie de mine, de vreme ce, după șase ani, la Constanta se vorbește mult mai mult de teatru decît înainte. Într-un aluat bun — publicul de acolo — am fost fermentul. E o sansă și un punct de sprijin pentru tot ceea ce am să mai fac.

„A te sprijini pe propriul tău pământ“

Pe parcursul câtorva zile bune am fost alături de Nichita Stănescu într-o „peregrinare“ prin Nordul aspru și mirific și fabulos al Transilvaniei: triunghi de foc de țară și de spiritualitate care avea

să-l încinte pe marele nostru poet. Nord satanic unghi, amintiri, avea să-și facă prietenii de surie. Cu acea prietenie s-au purtat discuții libere și fără prejudecăți acolo, cu cel mai însemnat poet al generației post-abiliene. O piedică de tineri scriitori sătmăreni și maramureșeni erau numai ochi și urechi la rostirea poetului. După cite imi aduc aminte — vezi și imaginile foto semnate de Martin Sarca —, îl însoțeau poezii Gheorghe Pitul, Ion Iuga, Petre Got, iar pictorul maramureșean Mihai Olos a fost nelipsit din preajma sa.

Zile și seri la rind ne-a delectat cu vorba sa, povestindu-ne emoționant despre Blaga și Bacovia, Arghezi și Barbu, Voiculescu și Vineu, Jebeleanu și Baconski, M.R. Paraschivescu și generația poetică '60 — care a însemnat un „reviriment“ în poezia noastră. În vorbe frumoase, dar și în calambururi denotând disponibilități orale imprevizibile, de nuanță caragialescă, ne-a ținut cu sufletul la gură, pur și simplu. Excelente „intimplări“ cu scriitori. Unele snoave inventate chiar de Nichita, căci aveam să le regăsim curind în paginile pline de umor ale revistei Urzica, sub semnătura sa.

Ne-a vorbit mult și cumpătat despre poezia care este „o pată de singe care vorbește“, sau într-o altă ipostază: „o ureche neinventată de ere“. Despre „patria scrisă cu colțul inimii“, ne-a vorbit. A pledat convins și frământat de-a lungul și de-a latul timpului, restrânsă ca întindere, e drept, dar imensă ca disponibilități spirituale. România a dăruit lumii nenumărate genii și talente.

Pe drept cuvânt Nichita Stănescu este covârșitor de către unele personalități marcante ale lumii literare — drept unul dintre „reformatorii“ liricii europene postbelice. Chiar și necuvintele sale — a inventat o adevărată sintaxă poetică — în locul rostirii poetice, cind noi și semenii noștri — „simplici spectatori la spectacolul fără de sfârșit al lumii“ — conviețuim într-această ființă cosmică, luminată de plăcerea cîntecului. Modern pînă la ultima vocabulă, poetul nu uită să se întoarcă la cele vechi și noi și eterne din ființa noastră „clătinată de zbor“. La ființa noastră de trescție legănătoare aflată mereu sub vremi și peste vremi, prin care ne „desăvirșim viețuind“. O poezie de cunoaștere, conceptuală, s-ar putea spune, dar și o poezie cu față spre om, spre „cocorul care zboară pe de dinlăuntru“. Căci a scrie cărți înseamnă „a comunica cu departele tău, pentru a deveni conștiința lui mai bună“, cum ar spune un mare gânditor de azi.

Cit de modern este Nichita Stănescu în litera și spiritul poeziei sale; spiritul său siredelitor și innoitor, se nutrește, din spiritualitatea poporului său, din care bucuros era că descinde: „Bat din aripi și dorm — / aici, / înăuntru desăvirșit, / care începe cu sine / și se slirșește cu sine, / nevestit de nici o aură, / neurmaț de nici o coadă / de cometă“. Din cind în cind doar briul poeziei este secerat de o rază de cocori și ael șir de bărbați ai neamului îi stăruie în veghea și somnul oarecum timpuriu predestinate: „Și nu dorm numai eu aici, / ci și întregul șir de bărbați / al căror nume-l port“.

Cu citeva zile înainte de a se săvirși din viață, îl văzusem ieșind din „Casa Științei“, urcînd apoi în mașina 331. Părul cînețu era rășirat în neorinduală, aproape căzînd pe umerii puternici. Mersul aducea a puțină schiopătare, ca al acelor trecuți prin lumea umbrelor precum Orpheu, Ochii spalăciți, „ca cicoarea“, pătrundeau undeva dincolo de mine. În momentul în care l-am salutat, a înginat ceva în sensul că „bine te revăd, bătrîne“, dar n-aveam să-i tulbur defel liniștea îngrijorată. Apoi am aflat de premoartea lui neașteptată. A trecut în neființă, am spus, cel mai destoinic plugar întru des-

țelenirea cuvintelor! În acest poet îndrăguit al muzelor avem, fără puțință de tăgadă, pe cel mai de seamă reprezentant din generația de după Nicolae Labiș.

La 31 martie 1987 Nichita Stănescu ar fi implinit 54 de ani. Cit de incitant și de frumos și de exact se exprimă în această superbă **Intrare în muncile de primăvară (A unsprezecea elegie)**, pe care vă rog în

noii înșine să azvirlim în altceva... / cu mult mai înalt, în altceva... / care poartă numele primăverii... / A fi înăuntru fenomenelor, / meru / înăuntru fenomenelor. / A fi sămintă și a te sprijini / de propriul tău pământ“.

Temerare porți de lumină și de pătrundere a noastră în universalitate.

DORIN SĂLAJAN

Evocări

...La Fălticeni, „oraș în care nu se întimpla nimic“, noutățile care l-au transformat într-o celulă vie a țării, sint în progresie geometrică. Pentru viața culturală, galeria fălticinenilor de seamă (Eugen Lovinescu, Ion Creangă, care a urmat în oraș Școala de catihetă, Grigore Vasiliu Birlic, Jules Cazaban, Matei Millo) s-a îmbogățit cu o casă și o livadă. Pe strada Rădășeni, la numărul 78 a locuit familia marelui Sadoveanu. Acum, prin deosebita grijă a factorilor de răspundere din Fălticeni, cine vrea să se pătrundă de atmosfera de creație a scriitorului împinge poarta și intră. Eu, fiind primăvară, deschid o fereastră, cu ajutorul scriitoarei Profira Sadoveanu. „Ferestrele, ca toate dinprejur, aveau un chip și un suflet aparte, fiecare. Așa, fereastra din sufragerie era ursuză, cu spatele întors spre tot ce era ploaie, ninsoare, soare ori yint, parc-ar fi spus: lăsați-mă în pace!“.

— Ca un veritabil cronicar al tatălui dumneavoastră, ați înregistrat în scris absolut tot ce ați considerat că prezintă interes. Și în ultima dumneavoastră carte, „Planeta părăsită“, gravitează Fălticeni, tatăl dumneavoastră, livada, casa...

— Am mult din temperamentul tatei, din firea lui, altfel nu s-ar fi legat o prietenie atât de strînsă între noi. Dacă tata voia, de pildă, patine și pulovere pentru toată casa, dintre toți cei zece frați, pe mine mă lua la cumpărături. Eu aveam grijă de biblioteca lui, eu i-am făcut toate corecturile, pînă după moartea mamei, cind s-a recăsătorit. Încă înainte de a ști să citească am fost... bibliotecarul tatei. Îmi cerea să-i dau Victor Hugo, îl luam din raft, știam unde se află Maupassant.

— Ați trăit în lumea fantastică și reală a lui Mihail Sadoveanu. V-ați ocupat cumva și de nemuritorarele sale unelte de pescuit?

— Tata spunea că-i pare rău că nu sint băiat, să-l însoțesc la vînătoare, la pescuit. Nici cu fratele meu, Miti, pictorul, care a murit la 53 de ani, nu mergea la vînare, ci juca numai șah. Îl găsiți pe Miti în cartea mea „Foc de artificii“, unde reinviu pe mulți din familie într-un mod, consider eu, original. Cartea e centrată pe un mister, pe care-l dezleagă Topiroeanu, bineînțeles cu tata în centru, eu fiind povestitorul...

— În ce colțuri ale țării v-ați petrecut viața?

— Fălticeni, unde m-am născut apoi perioada ieșeană. Din 1935 cind aveam 29 de ani, sint în aceeași casă în București. Aici a locuit între 1936—1942 și tatăl meu.

— În afară de dumneavoastră cine a mai moștenit puterea netrecătoare a scriitorului?

— Sora mea Teodora, care face versuri de la 14 ani numai pentru plăcerea ei. Acum ar

vrea să publice, dar e greu să mai deuteze... Despina, după ce a ieșit la pensie, a scris amintiri din copilărie și adolescență reunite în vol. „Căluții năzdrăvani“ și „Livezi în floare“. Fratele meu, care a murit în 1944, n-a apucat să scrie decit o singură carte, „Ca floarea cimpului“. El, însă, promitea să fie un mare scriitor. Sora mea Marioara, a încercat și ea să scrie pe la 15—16 ani, mi-a dat un eșantion, eu l-am citit, acum n-aș mai face la fel, dar atunci eram foarte crudă și am sfătuit-o să renunțe.

— Profira Sadoveanu, îndrăzneți să-i arătați maestrului ce scriați pe ascuns?

— Tata știa că lucrez, deși nu m-a întrebat niciodată. Cind a fost gata prima mea carte i-am citit-o. A ascultat, n-a corectat nici un cuvint. Iubindu-l pe Flaubert și pe Maupassant

PROFIRA SADOVEANU:

„Mă simt mereu în livadă la Fălticeni“

pentru stilul lor, unde nu se poate mișca un cuvint fără să se strice totul, am scris și eu cu aceeași dorință.

— Și ce v-a spus?

— „Eu n-am avut mediul, n-a avut cine să mă îndrume. Tu poate ai să ajungi mai departe!“ Dar n-aș vrea să publică acest lucru, să nu se interpreteze greșit...

— Am intrat în atmosfera sadoveniană de familie. Ce spuneți de ziarista Profira Sadoveanu?

— Venisem la București, cu soțul meu Costăchel, să fim de capul nostru. El era magistrat, dar nu-i plăcea această profesiune. M-am întilnit cu Mihail Sevastos, nu-mi mai aduc aminte cum a fost, i-am propus eu, mi-a propus el colaborarea! ? A rămas stabilit să scriu niște reportaje sau interviuri, săptămînal, doi ani, cu pseudonimul Valer Donea.

— Mai înțeciți minte cu cine ați deschis această lungă serie?

— Cu actorul G. Morțun.

— Și interviurile dumneavoastră semănau cu cel pe care vi-l iau eu astăzi?

— Nu! Eu nu mă serveam de casetofon, ca să înregistrez, mă bazam pe memoria mea

imediată. Dacă am ceva deosebit, am această memorie a senzațiilor, a observațiilor. Era foarte greu să predau un reportaj de 18—20 de pagini săptămînal, cu toate că-l scriam dintr-o suflare. Valer Donea primea scrisori chiar de dragoste. În timpul acela am terminat și o serie de nuvele care au apărut în „Ploi și ninsoari“, așa că ziaristica m-a ajutat să mă descătusez. Scriu ușor, ca și tatăl meu. Stau întinsă pe divan, mă gîndesc, mă duc la masă și... transcriu. Toate poeziile vin pe lume plimbîndu-mă, apoi acasă le... transcriu.

— Ziaristica n-a avut forță de atracție pentru dumneavoastră încit să-i rămîneți credincioasă întreaga viață?

— Nu mă exprima!

— Livada din Fălticeni, pentru mine este o altă... „Dumbravă minunată“ l...

— E ceva mai mică acum decit era cind locuim noi acolo, din 1909 pînă în 1918.

— Cine se îngrijea de livadă?

— Fratele tatei, Vasile Sadoveanu, era agronom, și harnicul gospodar înăscut Mihail Sadoveanu. Împreună altoiau, aduceau pomii, întocmeau planul de bătaie.

— „Livada liniștii“ cum ați numit-o, intră în circuitul valorilor sentimentale, care întregesc cunoașterea despre marele Mihail Sadoveanu.

— Casa și livada vor fi, cit se mai poate după atîția ani, aceleași. Teii sint la locul lor. Organizatorii fălticineni, cărora le mulțumim încă o dată și pe această cale, au venit să ne ceară cărți, fotografii, ar fi vrut și celebrul birou al tatei, cu postav verde. După 70 de ani, de unde? În camera tatei erau un pian, o dormeză, patru biblioteci și o turnantă. Tata, cind lucra, era ca posedat de toate dealurile, văile, cimpurile și pădurile ce învăseră din el. Cînta fără glas odată cu păsările, se legăna în vînt dimpreună cu florile și pomii, strălucia ca razele de soare și răpăia infundat ca ploile furtunoase. Nu se putea ca tata să nu semene,

atunci cind scria, cu eroii cărților lui, cu Ștefan cel Mare, cu Nicoară Potcoavă, cu Simion Jder, cu vînătorii și pescarii lui, cu umiliții acestui pământ pe care se născuse și-i era așa de drag. Se scula citeodată din somn ca să mai însemne ceva pe paginile lui, zăgrăvite așa de frumos cu scrisu-i mărunț și dantelat.

— La fel este și scrisul dumneavoastră, fără lupă nu-l poate citi un om chiar cu vederea bună.

— Noi copiii, făceam clacă și copiam întotdeauna cartea nouă a tatei, pentru că zefarii nu-i puteam descifra scrisul. Tata alegea titlurile cărților dinainte. Pe unele le-a purtat cu sine ani de zile, de pildă „Frații Jderi“. „Dumbrava minunată“ a scris-o stînd în pat, cu febră.

— Să mai insistăm și să ne

velist. „Creanga de aur“ și „Nopti de sinziene“ sint cu totul deosebite. Cind eram mică plingeam la unele pagini din „Soimii“.

— Dintre marii scriitori care l-au înconjurat și au venit la dumneavoastră în casă...

— Vă înterup. Nu intrau mulți la noi în casă pentru că tata, în afara obligațiilor sociale, era un singuratic. Nu făcea vizite deloc. Era numai al nostru și al colaboratorilor de la „Viața românească“. Ibrăileanu a venit o singură dată în casa noastră, ceea ce nu înseamnă că tata sau noi nu-l vedeam, dar la redacție. Topiroeanu se juca cu noi, era prietenul tatei și al casei.

— Parc-am deschis o carte de povești și intrăm tot mai adinc în istoria literară trăită de dumneavoastră...

— Cu Demostene Botez jucam volei, își ținea echipamentul de sport în hall. Păstori și cu Philippide erau printre intimii noștri.

— Trece o zi fără să-l evocați pe tatăl dumneavoastră?

— Sint atât de vii toate încit sint mereu în livadă la Fălticeni, la Iași. „Masa umbrelor“ a lui Ionel Teodoreanu e prezentă. Acum mă „plimb“ prin planete și univers, stau mai puțin la odihnă în livada care mă mîngîia duioasă, mă legăna în brațele-i de vînt, și-mi cînta dulce la ureche, cu glas de păsărele.

— Din această „plimbare“ ce va ieși pentru tipar?

— Am predat Editurii Eminescu un volum de 111 sonete, între timp am adunat un alt volum tot de... 111.

— Pentru ușurință ați pus ca titlu 111 sau ascunde un tilc?

— Așa mi-a plăcut mie. Aș vrea să scriu și niște cărți polițiste, nu în genul Agathe Christie, dar deși am trăit fără spaima și apăsarea calendarului, nu uit că împlinesc 81 de ani. Fantasmele mele, cum numesc eu galeria de portrete la care lucrez acum, sint străbătute de o notă de senzațional. Am o listă întreagă dar îmi vine greu să găsesc poanta pentru fiecare personalitate pe care am cunoscut-o. La unid o am dar nu știu dacă se cade s-o dezvălui.

— Fiorul liric este incontestabil structura de rezistență a scrisului dumneavoastră...

— Constantin Ciopraga mă crede un memorialist. Dacă-l cred și-i dau dreptate, atunci cine poate fi memorialist? bun dacă nu cel ce simte atât de mult încit totul i se imprimă, pentru cit trăiește, ca o ghiară? N-am scris decit despre intimplări care m-au izbit sau pe care le-am cunoscut foarte bine și am intrat profund în mediul lor. Mai zac în mine petice de viață și vreau să le aduc la lumina tiparului...

CARMEN DUMITRESCU

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

După cum precizăm și intr-unul dintre numerele anterioare ale revistei, nu este ciuși de puțin în intenția noastră să minimalizăm în nici un fel activitatea unor instituții sau foruri competente în soluționarea sesizărilor și propunerilor adresate nouă de către cetățeni, dar, din păcate, ne vedem nevoiți să amintim încă odată că răspunsurile pe care le așteptăm din partea acestora, de fapt, sînt așteptate de oameni, de ne fiind în nici un caz facultative. Conform Legii nr. 1/1978, termenul de rezolvare stabilit, de 30 de zile, rămîne — după cite știu — valabil în continuare, iar prevederile legii nu pot fi eludate de nimeni sub nici un motiv, sub nici un fals pretext. Ne determină să facem aceste precizări, absența răspunsurilor, pe care le așteptăm de mai multă vreme din partea Uniunii județene a Cooperativelor agricole de producție Caraș-Severin, din partea Consiliilor populare ale secțiilor 3, 4 și 5 ale Capitalei, a Direcțiilor județene Iași și Vrancea pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale, Consiliului popular județean Mureș, precum și indiferența unor întreprinderi ca I.C.A.B., I.T.H.R. Constanța, I.T.B., „Nufărul” și I.C.R.A.L. „Pajura” din Capitală, care nici în urma unor note publicate în cuprinsul acestei pagini nu s-au hotărît să comunice nici pînă în prezent măsurile stabilite în vederea eliminării neajunsurilor semnalate. Menționăm că ori de cite ori va fi cazul vom reveni, reamintindu-le în acest mod acelor care încă mai cred că „tăcerea e de aur”, obligațiile legale ce le revin.

■ „In comuna Topircea, din județul Sibiu, unde locuiește părinții mei, comuna frumoasă cu oameni frumoși și ei la suflet, pricepuți și buni gospodari, aprovizionarea cu apă a constituit dintotdeauna o problemă. Apa de băut, mai ales, se aducea cu dificultate tocmai de la un izvor numit Șipot, situat la o distanță de mai bine de 4 kilometri — ne scrie Ana Grevuț Cirlig din București, str. Făurei nr. 5, bl. C 9. Vă relatez despre acest neajuns la timpul trecut, pentru că nu demult, prin efortul unor oameni inimoși — Ion Vecerde și Nicolae Părăian, fii ai comunei, apa izvorului a... „poposit” în această localitate, spre bucuria tuturor. Nu îmi rămîne decît să le mulțumesc acestor oameni, gîndindu-mă la binele pe care l-au făcut în acest fel și bătrînilor și bunilor mei părinți”.

■ Pentru Mirocea Viorel Jac din Reșița, str. Herculane, bl. 14, sc. 4, apart. 5, județul Caraș-Severin, care solicita sprijin în vederea stabilirii unui diagnostic exact în privința sănătății sale, un răspuns primit din partea Ministerului Sănătății prin Direcția asistenței medicale: „Scrisoarea dumneavoastră a constituit obiectul unor consultări cu Direcția Sanitară a județului Caraș-Severin, în urma cărora s-a stabilit că suferiți de sechele importante datorate poliomielitei contractate în copilărie. S-a dispus internarea dumneavoastră — dacă sinteți de acord — într-o clinică de specialitate din Timișoara în vederea precizării unui bilanț complex și stabilirea unui plan terapeutic de recuperare coresponsator”.

■ „Dialog” la Oficiul P.T.T.R. București nr. 17, situat pe Calea Giulești:

— Aș dori să ridic un colet sosit pe numele soției. Poftiți și actul ei de identitate!

— Ce mă bați la cap dom'le? Ce, ea n-are picioare să vină pin-aici? Ce, vă credeți în Patagonia?

— ...Vedeți... ea este acasă cu cel mic... eu sînt soțul. Poftiți și buletinul meu...

— Nu mă interesează cine ești! Ne-am obișnuit cu d'ăstia, așa că reclamă-mă unde vrei, că oricum pierzi timpul de pomână!

Autoarea replicilor — Elena Mircescu... chiar dirigintele oficiului!

N.R. — Dincolo de faptul că un colet a fost, sau nu, ridicat la timp, rămîne cert și stupefiantă atitudinea de neînțeles, irreverențioasă și ostilă, pe care însuși coordonatorul activității unui oficiu poștal o manifestă în relațiile cu cetățenii. Pentru că — după cum am putut constata la fața locului — situația intolerantă semnalată la Oficiul 17 nu este singulară aici, așteptăm grabnic, din partea Direcției de Poștă a municipiului București, măsurile cele mai ferme ce se impun în vederea in-

lăturării unor asemenea grave abateri de la disciplina muncii.

■ În legătură cu problemele cuprinse în scrisoarea semnată de Bucur Ionescu din satul Buești, comuna Albești, care își exprima dorința de a fi încadrat pe un post ce nu presupune eforturi fizice deosebite, dată fiind starea precară a sănătății sale, ne răspunde cu promptitudine Consiliul popular al județului Ialomița: „Petițiunea a fost luată în cadrul C.A.P. Buești din anul 1953 pînă în luna august 1985, cînd s-a internat în spital cu diagnosticul de colelitiază. În ianuarie 1986 și în noiembrie, același an, a fost din nou supus unor intervenții chirurgicale, avînd diagnosticul de

dețul Hunedoara, o scrisoare semnată de Alexandru Curetean, str. Minerului, bl. 30, sc. 2, apart. 35, lucrător al întreprinderii județene de transport local Deva, care „ne roagă sufletește să îl ajutăm, să îl sprijinim” să scape de toate necazurile pricinuite dumnealui și familiei sale de către insuportabila familie Pop, care locuiește deasupra apartamentului său. Argumentele, exprimate pe un ton patetic, curg în valuri, ne conving, și în aceeași zi trimitem spre cercetare scrisoarea către forurile competente, în vederea soluționării acestei sesizări. Se constituie o comisie alcătuită din reprezentanți ai Procuraturii Militare din Timișoara, ai miliției municipiu-

lînd” complet că în afara aceleia pe care îl deține, mai are o locuință proprietate personală în satul Hondol, din apropiere.

...O mulțime de oameni și-au irosit timpul (inclusiv noi) pentru a dezlega ițele încurcate ale unor minciuni... Poate acest caz îi va îndemna la meditație pe toți aceia care confundă dreptul democratic de a reclama, de a sesiza autorităților aspecte reale aflate în discordanță cu etica și echitatea noastră, cu „dreptul” de a improșa obrazul altora cu noroi...

■ Ministerul de Interne; U.M. 0878: „Analizînd aspectele semnalate de un grup de 4 profesori de la Școala specială de muncă și reeducare pentru minori din comuna Tichilești, județul Brăila, subordonată Ministerului de Interne, vă aducem la cunoștință următoarele: dată fiind situația deosebită pe care profesorii respectivi o prezentau cu privire la modul în care li s-au desfășurat contractele de muncă de către școlile unde au fost încadrați anterior, prin adresa nr. 135781 am solicitat Ministerului Educației și Învățămîntului relațiile necesare în legătură cu retribuirea acestora. Prin adresa nr. 51774/1987, Ministerul Educației și Învățămîntului ne-a precizat că retribuirea profesorilor respectivi să se facă în conformitate cu prevederile art. 200 din Legea 57/1974 — republicată în 1980 — dacă motivele desfacerii contractelor de muncă se încadrează în prevederile alin. 2 sau 3, lit. „a” de la articolul susmenționat. Acest răspuns a fost transmis organului tutelar al școlii respective din Ministerul de Interne, pentru a se lua măsurile ce se impun, în vederea repunerii în drepturile avute anterior de semnatari”.

■ „Mă numesc Ana Tudor, sînt profesoară și am domiciliul flotant în satul Mioveni, județul Argeș. În dimineața zilei de 15 mai 1986, în jurul orei 7,30, coborînd din autobuzul liniei 15, cu ruta Mioveni — Pitești, am constatat, cu amărăciune, dispariția din geanta pe care o aveam asupra mea a unui libret C.E.C. în valoare de 5.000 lei, cu cîștiguri în autoturism. În mod firesc, am anunțat unitatea C.E.C. locală, precum și Sucursala din Pitești, dar în puținul timp care s-a scurs de la dispariția libretului ce pînă la sesizarea mea, cel ce mi-l „subtilizase”, în mod cu totul surprinzător, reușise deja să retragă suma de 2.000 lei. Desigur, nu înțeleg să pun întreaga vinovăție pe seama altora, dar nici nu îmi explic, totuși, cum oficianța unui ghișeu s-a lăsat îndusă în eroare să elibereze banii, atîta vreme cît persoana care i-a ridicat — aveam să aflui ulterior — nu completase pe foaia de restituire nici măcar... adresa mea exactă! În plus, știu că la restituirea unei sume de pe astfel de librete ar fi trebuit anunțată în primul rînd unitatea C.E.C. la care a fost depusă inițial suma, pentru ca libretul respectiv să nu mai participe la tragere. Ori, cum, cert este faptul că după toate insistențele mele (care durează de aproape un an), Sucursala C.E.C. Argeș îmi trimite prin poștă un răspuns din care reiese că, de fapt... chiar eu aș fi retras cei 2.000 lei! Situația rămîne cu atît mai de neînțeles, cu cît mi s-au luat și probe grafologice, constatîndu-se veridicitatea afirmațiilor mele, după care a urmat asigurarea că problema va fi rezolvată în cel mai scurt timp. Mă întreb, oare recunoașterea neglijenței comise de oficianța nu ar fi calea cea mai dreaptă a rezolvării?”

■ Aflăm cu satisfacție — de la un grup de locatari ai blocului A 7, situat pe strada Covasna la numărul 27, din cartierul bucureștean Bereeni-Sud II — despre realizările salutare ale Asociației de locatari de aici, în strînsă colaborare cu toți cetățenii domiciliati în acest bloc. Astfel, printr-o muncă susținută, printr-o atenție majoră acordată sporirii gradului de civilizație și confort, au fost înlăturate aproape toate dezideratele la care pot aspira bunii gospodari: în jurul blocului au fost plantați arbori ornamentali, s-au sădit tufe detrandafiri, au fost create mici „loturi legumicole”. De aseme-

nea, s-a procedat la salubritatea întregului subsol, la înlocuirea becurilor incandescente cu lămpi fluorescente, s-au amenajat spații tehnice.

Este plăcut să primim asemenea scrisori trimise de oameni harnici, care prin acțiunile lor grabesc parcă sosirea... primăverii!

Pagină realizată de
CONSTANTIN BALACIU ■

Poșta redacției

Suteșteanu Niță — Drăgășani: Dacă altfel nu vă înțelegeți, susțineți-vă în fața instanței, pe bază de probe, contribuția personală la ridicarea și amenajarea imobilului. ● Georgescu Marin — Uricani: Am trimis la rîndul nostru scrisoarea revistei „Agricultura socialistă” de unde sperăm să primim răspunsuri competente. ● Dudău Ion — Călimănești: Cartea de muncă și documentele se află la noi. Cînd doriți, le puteți ridica (nr. 3810). ● Ghelțu Aneta — Birlad: Pentru a primi pensie de la C.A.P. trebuia să fi realizat volumul de norme pe o perioadă de cel puțin 10 ani. Dar oricum, nu aveți dreptul decît la o pensie. ● Negoescu Nicolae — Craiova: Nu se poate decît după schimbarea domiciliului stabil. ● Sava Gh. Ion — satul Armășoia, com. Pungești (Vaslui): Nu poate beneficia. ● Milea C. Ion — satul Slatina, com. Nucșoara (Argeș): După verificările ce se vor întreprinde la C.A.P. Domnești, cauza dv. va fi reexaminată de Comisia Centrală de Pensii. ● Ștefan Sarita Laura — Brăila: Pentru a urma învățămîntul liceal curs seral trebuie să susțineți examen în sesiunea august 1987. ● Iancu Elena — Constanța: La adunarea generală din 22 februarie s-a hotărît ca efectuarea lucrărilor de hidroizolații la terasa blocului să înceapă la 15 aprilie. ● Dumitru Nicolae — satul Bănești, com. Sălcioara (Dimbovița): Dacă nu ați lucrat în C.A.P. nici înainte, nici după pensionare, nu aveți dreptul la lot în foliosină. ● Dușu Gh. Constantin — com. Predeal — Sărari (Prahova): Nu este vorba despre o lege nouă, ci de statutul cooperativelor de credit. ● Farcaș Tiberiu — com. Vințul de Jos (Alba): Reținerile de 20 la sută se vor primi de la I.A.S. Orba, după recepționarea lucrărilor. ● Kisfaludi Nicolae — Cristuru Secuiesc (Harghita): Trimiteți-ne o scrisoare în care să ne relațiți ce s-a întimplat. ● Virian Alexandra — București: Știu că nu, dar trebuie să consultați publicațiile de specialitate. Ne permitem să vă dăm un sfat: trebuie să semnați orice adresare în scris. ● Pienescu Valeria — satul Orăștii, com. Brusturi — Drăgășani (Neamț): Am primit asigurarea că problema dv. va fi rezolvată în trimestrul II. ● Marc Eugen — satul Săcel, com. Băicoara (Cluj): Ați fost invitat de două ori la D.P.M.O.S. pentru emiterea dispoziției de repartizare pentru Exploatarea minieră Băicoara. ● Răduceanu Constantin — Găești: Vă recomandăm să consultați volumul „Bioterapie” de Virgil T. Geiculescu, apărut în 1986 la Editura Științifică și Enciclopedică. ● Dobrea Viorel — stația C.F.R. Baia Dobrei (Timiș): Pretențiile bănești urmează să vi le valorificați pe calea acțiunii civile. ● Purcel Avram — satul Băicoara, com. Jidvei (Alba): În baza prevederilor art. 41 al. 3 din Legea 4/1977 și art. 63 din Legea 3/1977, cuantumul celor două pensii nu poate fi mai mare decît nivelul pensiei ce s-ar fi convenit dacă întreaga activitate ar fi fost prestată într-o unitate de stat. ● Gheorghică P. Marinela — com. Slătioara (Vilcea): Gheorghică Emil locuiește în com. Fundeni, jud. Călărași și este încadrat la Uzina „23 August”, secția Turndărie, București.

REGHINA VARVICI ■

Iubiți-vă copiii, oameni!

Deși s-ar putea spune că nu face parte din profilul strict al acestei pagini, vom consemna succint, poate prea succint totuși, un caz cu totul neobișnuit, supus de curînd atenției opiniei publice de către unul dintre colegii noștri giurgiuveni — Ion Gaghii, în coloanele ziarului „Steagul roșu”. Din păcate, relatarea faptelor, așa cum s-au înălțat în neomezenia lor derulare, nu reușește să schițeze decît parțial profilul moral al unor indivizi iresponsabili, ale căror inimi de tinichea bat cinic ritmul egoismului, fățarniciei și cruzimii, departe de a fi în măsură să cuprindă totalitatea resurselor răului cuișărit în adîncurile ființei lor. Așadar...

Afroda Udrea, cu ultimul domiciliu în comuna Crevedia Mare, era mama unui băiețel, copil rezultat dintr-o căsătorie eșuată. Din dorința de a-i reface căminul, dar mai ales pentru că Nicușor-Daniel să aibă un tată, Rada Burada, mama vitregă a lui Dumitru Negoii din satul Malu Spart, comuna Bolintin Vale, încearcă în mai multe rînduri să-l convingă pe acest tînăr, fără ocupație, să se însoare cu Afroda „că poate așa s-o stringe și el de pe drumuri și se va apuca să muncească”. În cele din urmă, după ce la început Dumitru refuză, pretextînd că femeia are deja un copil, acesta se hotărăște totuși să o aducă la el acasă pe Afroda.

La început, toate sînt bune și la locul lor, numai că băiețelul, care abia împlinise un an, nu își află încă locul pentru că deocamdată, fiind internat pentru niște afecțiuni minore în Spitalul de copii din Bolintin Vale statutul lui rămîne incert. Cu atît mai incert cu cît mama „il uită” acolo în continuare pentru cîteva luni, gestul ei făcînd ca acest caz să devină deja o „problemă socială” pentru personalul spitalului. Într-un tirziu, totuși, Nicușor-Daniel este adus „acasă”. Neștiind că plînsul lui naiv s-ar putea să-l supere cumva pe „tăticu”, se manifestă firesc, ori de cite ori îl copleșește foamea sau setea. Pentru a-l aduce „la ordine”, Dumitru Negoii, însă, găsește de cuviință să îl lovească minios oriunde apucă, fără să-i pese de nimeni și de nimic. Privirile nevinovate ale copilului caută, parcă ocrotirea mamei. Dar mama se teme la rîndu-i să nu-l piardă pe Dumitru. Așa că se simte pe deplin îndreptățită să recurgă, ca „mamă bună” a copilului, la metodele concubinului ei. Ba mai mult, într-una din zile, enervată peste măsură de plîsetele micuțului, îl ridică de pe podea, cuprînzîndu-l cu ambele mîini, și îl izbește violent cu picioarele de marginea de lemn a patului. Fracturata fiind, piciorușele se umflă, se invinețesc, fapt ce îl determină pe „părinți” să se adreseze medicilor... după abia două zile! Starea sănătății copilului se agravează. Este dus de urgență la Spitalul „Grigore Alexandrescu” din Capitală, unde lui Nicușor-Daniel i se aplică aparatul ghipsat la ambele picioare. Urmează pentru el peste 80 de zile și nopți de grea suferință...

Dar toate trec și în sfîrșit este din nou adus „acasă”. Din nou, încep maltratarea... Într-o zi, Afroda pleacă dis-de-dimineață la o consăteancă, pentru a o ajuta la culesul tutunului. Pe la ora prînzului, cînd cele două femei se pregăteau de masă, îl văd pe Dumitru intrînd pe poartă cu copilul în brațe. Băiețelul plîngea. Nicușor este lăsat mamei, iar Dumitru pleacă „la o țuică” la niște amici. Abia după cîteva ore încețoază plînsul copilului, care în tot acest interval de timp refuză să mănînce ceva. Într-un tirziu este adus acasă și culcat, rămînd în continuare în grija lui Dumitru. După un timp, băiațul se trezește și — spre enervarea „tăticului” — începe să plîngă. Lovit zdrăvăn cu palmele, se pune și mai tare pe plîns. De data aceasta, scos parcă din minți, Dumitru Negoii îl apucă pe Nicușor cu ambele mîini și ridicîndu-l, îl izbește de două ori cu capul de perete. Il aruncă apoi în pat, unde, pentru a fi și mai sigur că micuțul va înceta să mai plîngă, îi aplică o puternică lovitură de pumn în abdomen. Copilul încetează plîsetele și țipetele, începe să răsuflă din ce în ce mai greu și după cîteva minute micul trup rămîne inert. Nicușor tocmai împlinise un an și zece luni...

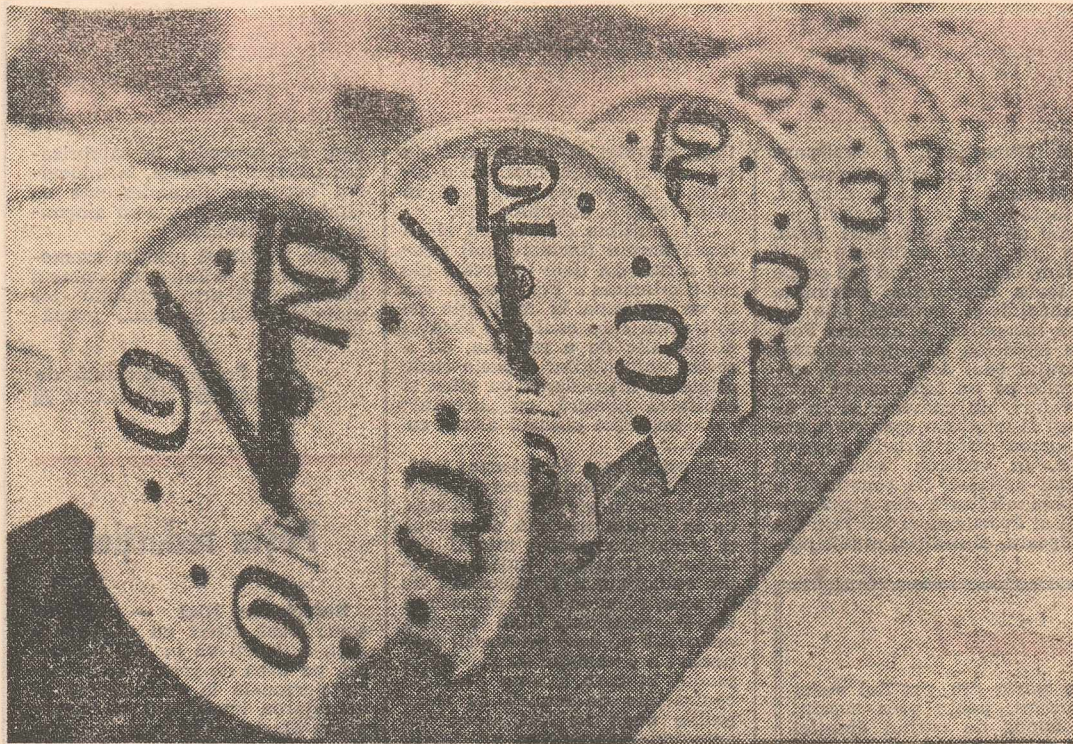
Puși în fața unor argumente incontestabile, Afroda Udrea și concubinul ei recunosc adevărul. Sînt judecați și condamnați la închisoare: Afroda Udrea va ispăși o pedeapsă de 6 ani, iar Dumitru Negoii 16 ani de detenție. Comentariile sînt de prisos...

lter mecanic. Drept urmare, B.I. în perioada august 1985 — februarie 1987 nu a mai putut lucra în Cooperativa agricolă de producție. În prezent, discutîndu-se cu acesta, i s-a oferit un loc de muncă la sera C.A.P., ca paznic, post pentru care i s-au întocmit formele de încadrare.”

■ Din păcate, se întîmplă ureori ca dreptul, consfințit prin lege, al fiecărui cetățean de a adresa organelor locale și centrale ale puterii de stat propuneri, sesizări și reclamații, să fie interpretat de către unii, în chip eronat, ca modalitate de a-și denigra semenii, de a-i gîcana în fel și chip, de a le face viața amară. Și nu de puține ori, în asemenea cazuri, intrîndu-se în intimitatea amănuntelor se constată că de fapt reclamantul ar fi trebuit... reclamat, că argumentele sale sofisticate sînt false, ireale, în spatele lor stînd la pîndă interese personale meschine, pentru rezolvarea cărora reclamagiul știe prea bine că nu poate aspira decît pornind pe căile obscure ale inducerii în eroare, ale minciunii. Iată un caz tipic: în luna ianuarie a acestui an primim din Deva, ju-

lui Deva, al unității militare în care Pop Ionel — locatarul reclamat — își desfășoară activitatea ca subofițer M.A.N., ai I.J.T.L.-ului, etc., se discută cu locatarii blocului în care locuiesc familiile Curetean și Pop, iar nouă dintre aceștia formulează chiar declarații scrise. Dar... surpriză: se constată că toate neajunsurile și necazurile incriminate se potrivește „ca o mănăușă”, nu familiei Pop, ci chiar... reclamantului, care, deși aflat într-o situație penibilă în urma stabilirii adevărului, continuă să jignească și să amenințe... De fapt, sub pretextul neînțelegerilor cu vecinul de deasupra apartamentului său, Alexandru Curetean spera să obțină un alt apartament mai bun, situat în centrul municipiului Deva, „ui-

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

Ora exactă la Arad

— Tovarășe director, dacă reușim să fim punctuali în momentele esențiale ale unei zile, faptul se datorcă nu doar constiinței noastre, ci și deșteptătoarelor fabricate la „Victoria” Arad. Mari sau mici, cu sau fără cuc, plantate într-o ligaie sau într-o farfurie, ceasurile produse aici fac și ele parte din familie. Și, mai în glumă, mai în serios, le pomenim de câte ori ne scoală eu noaptea în cap. Dv. cind ați pomenit pentru prima oară un ceas fabricat la „Victoria”?

— Imediat după ce l-am fabricat: în 1955. Atunci s-au realizat la Arad, de fapt, în țară, primele ceasuri românești.

— Cu ele începe istoria ceasurilor arădene?

— Nu, mai devreme: în 1950. Pe atunci fabrica de azi era numai o cooperativă. Se numea „Precizia”. Fabricam în jur de o sută de produse, printre ele și lacăte, fermoare, și reparam ceasuri. Deșteptătoarele, mă rog, toate tipurile de ceasuri existente pe atunci erau importate.

— Chiar și ceasurile „C.F.R.”?

— Sigur că da. Erau nemțești, comandă pentru noi, cum facem și noi astăzi pentru alții.

— Care au fost primii meșteri?

— Tatăl tuturor a fost maeștrul ceasornicar Petru Șimolan. Motorul producției de ceasuri. Stia tot. Avea o minte și o răbdare... Și la ceasuri și la oameni. Eram ceasornicar aici, sub mina lui.

— Cum au fost primele două sute de ceasuri?

— Bune. Foarte bune. Un mecanism propriu, gândit de noi, fiindcă stiam atita ceasornicarie, încît ne miram că n-am început să le facem mai devreme. Un alt meșter foarte bun era și Alexandru Holoși. Matrițer de excepție. Fără un matrițer foarte bun, fără matrițe perfecte nu poți să faci performanță. La fel ca strungarii și frezorii, meseriași foarte importanți pentru o producție de ceasuri.

— Cum arătau acele prime ceasornice?

— Aici era hiba. Mari, grele, metal mult. Dar erau românești. Știți cum era? Noi, la „Precizia”, ne pricepeam și la fermoare, și la ceasuri, și la alte câteva zeci de produse. Dar ceasul ni se părea cel mai nobil. Un ceas are personalitate, are viață, depinzi de el. Ni s-a părut cel mai sigur produs al nostru și am rămas la el.

— Firma „Victoria” cind a apărut?

— În 1961, la 1 ianuarie. Sistemul cooperatist era prea strimț pentru noi. Atunci au început și primele investiții. Producția era de aproximativ 150.000 de ceasuri anual, în 12 modele, concepție proprie. De altfel, avem și un atelier de cercetare.

— Se poate vorbi de modă în fabricarea ceasurilor?

— Un ceas trebuie să fie util, dar și să placă. Fiecare timp a avut ceasul lui. Mulți căutau un ceas după numărul de rubine. Apoi au venit cele electrice, electronice. Se schimbă dotările, tehnologiile de fabricație. Ceasurile noastre din 1961, făceau parte din prima generație. Consum mare de

— interviu cu Iosif Berenz, directorul întreprinderii de ceasuri „Victoria” —

metal, precizie de 5 minute la 24 de ore. Azi am ajuns la 200 de modele, ceasurile deșteptătoare fiind din generația a patra. Precizia lor este de 1,5 minute la 24 de ore. Lor li s-au adăugat ceasurile de perete, mecanice și electrice. În acest moment pregătim mecanismul cu cuarț. Producem acum peste un milion de ceasuri.

— Și cumpărăm noi atitea ceasuri?

— Cumpărăm, dar o parte din această producție o exportăm. Primele ceasuri au fost exportate în 1969. De atunci și pînă azi am vîndut în peste 30 de țări, în condițiile unei concurențe serioase. Mai ales în Europa. Mulți fac deșteptătoare și vor să vîndă. În 17 ani am exportat două milioane și jumătate de ceasuri. Tot atitea familii din lume se trezesc după ceasurile fabricate la „Victoria”. Am ajuns și pe piața S.U.A., unde se răzbată greu. Pentru anul acesta, vom mări producția de export cu 50 la sută, avînd asigurate și contracte și comenzi.

— Revin la întrebarea de mai sus: cumpărăm atitea ceasuri în fiecare an?

— Să facem o socoteală simplă. Dacă fiecare familie, să spunem de trei persoane, își ia un ceas la zece ani, veți vedea că ceasornicele noastre nu stau, ci se vînd. Și nu avem reclamații.

— Știți ce vor cumpărătorii? Ce fel de ceasuri își doresc?

— Știm. Ne consultăm frecvent cu comerțul. Se caută și mari si mici.

— Au căutare și pendulele?

— Da. Sînt practice, nu este vorba doar de o modă retro. Nu fac zgomot pentru că nu bat, iar precizia este mare. În plus, se întorc o dată la două săptămîni, cele mecanice, și la circa șase luni, cele electrice.

— Ceasurile cu cuc se mai vînd?

— Au avut un timp al lor. Eu nu le-as putea suporta. Iar la bloc, nici nu stii la ce etaj cîntă, cîntă pentru tot blocul.

— Mai fabricați și ceasuri mai speciale: în tîgaie, în ceramică, în lemn. Aveți designeri?

— Am spus, avem un atelier propriu de cercetare. Acolo sînt și ingineri, și tehnicieni, și designeri. Știu ce vrei să spunei, că sînt kitsch-uri. Nu este adevărat. Nu sînt de prost gust. Le adaptăm mediului: bucătăril, camere pentru copii, pentru tineret, săli de așteptare etc. Așa este peste tot în lume. Am văzut la firme serioase ceasuri montate în ceainice, pe scînduri de tocat, în curea, mari, de perete. Dacă vorbim de kitsch, acesta există peste tot în lume cînd e vorba de un produs de serie sau unicat. Poate pentru că, vrînd, nevrînd, printr-un obiect sau altul, de o anumită utilitate, kitsch-ul face parte și din viața noastră. Dar vreau să vă spun că am văzut unicate la magazine ale fondului plastic din țară de un gust mult mai indoielnic decît al unui ceas fixat într-o tîgaie. De pildă, un ceas de-al nostru era montat într-un suport de porțelan, discutabil în privința esteticii, la preț de 3.000 lei bucată. El face unicat, eu serie, eu zic că al nostru este mai frumos, iar al lui inacceptabil. De prețuri nu mai vorbim.

Ni se poate reproșa uneori calitatea lucrurilor pe care le folosim, pentru că nu sînt întodeauna la fel, dar asta e altă problemă.

— Ce exportați și cui?

— Ceasuri deșteptătoare cu doi clopotei. În S.U.A., Anglia, R.F.G., Israel, Iran etc.

— Cum se iese pe piață?

— Greu. Dar și mai greu rămii. Unii n-au rămas. Noi, da. De ce? Pentru că din 1969 și pînă azi n-am avut nici un refuz cauzat de calitate.

— Azi, după atîția ani de meserie, vă mai spune ceva un ceas, altceva decît ora?

— Ceasurile, mai puțin problemele legate de ele, însă foarte mult. Diferența seamănă cu aceea dintre un zbirniit de ceas și unul de telefon.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Pînă cînd, Godot...?

Hipertensivii, ca și cei ce suferă de inimă, nu fac parte, se-ntelege, dintre răsfațații soartei; își duc și ei crucea cum pot, mai cu medicamentele în servietă, mai amăgindu-se cu iluzia că vor fi în stare să trateze cu indiferență necazurile și greutățile, că se vor putea da la o parte din calea efortului mare și a stresului, mai trăgînd dimineața cu urechea la „sfatul medicului”. Și medicii, atît la radio, cit și cu alte prilejuri, nu sînt deloc zgîrciți cu sfaturile: asta nu, asta nu, cealaltă tot nu, o pădure de nu de jur-impjur, care-i ia omului orice putință și orice speranță de a se bucura de ce-i bun pe lume. Un nu hotărît al medicilor vizează și clorura de natriu, mult huli-ta sare de bucătărie. Cel care a avut ghinionul să intre în tabăra hipertensivilor pierde ipso facto dreptul la sare pentru tot restul zilelor lui. La fel de categoric ii este interzis și piperul, cu atît mai mult cu cit adesea, din cauza regimului alimentar și a doctoriilor pe care trebuie să le îngurgiteze, hipertensivul suferă și de stomac. O viață fără sare și piper... Grea po-vară!

Unii s-au resomnat și o duc așa, cu fierțuri fără nici un dram de clorură de sodiu și, desigur, fără nici un gust. Al-tora însă un astfel de trai li s-a părut și li se pare prea de tot insipid. Și la un moment dat, oameni de... inimă s-au gîndit și la necazurile hipertensivilor, ale cardiicilor și au inventat sarea fără sodiu. Nu e ea chiar ca cealaltă, dar, ori-cum, îi faci treaba cu ea. Decit nimic, bună este și o sare de potasiu amestecată cu tipirig. Ai în ce să întinzi o bu-căciță de pine (dietică și ea, firește), după obiceiul nostru din bătrîni. În plus, după cum susțin specialiștii, sarea fără sodiu este și medicament, în-trucit kalliul are în organism efect hipotensiv.

Pe la începutul lui noiembrie 1986, cînd ultimul meu tub de sare fără sodiu era pe jumă-tate, m-am dus să mai cum-păr. N-am găsit. Am încercat cîteva zile la rînd — același rezultat. Am fost apoi la alte farmacii, întii la cele de pe aproape de casă, pe urmă la cele de pe lîngă slujbă și, în sfîrșit, la cele din centru. Nu

aveau nicăieri sare fără sodiu. Am aflat însă în timpul acestor peregrinări că în jur de 20 ale fiecărei luni farmaciile primesc celele de medicamente pe care le-au comandat. În consecință, după data respectivă mi-am relut turneul; ați ghicit, tot fără succes. Pe aceeași itinerarii am mai um-blăt — evident, tot în zadar — și în decembrie anul trecut, în ianuarie și februarie anul acesta. Tocmai mă organizam să aștept voinicește și eu răb-dare și ultima decadă a lui martie, cînd deodată mi-a apărut în minte o întrebare: dar dacă, în realitate, îl așteptam pe Godot? Și-am început să bănuiesc atunci — i-adevărât, cu destulă întîrziere — că ceva nu-i în regulă și am căutat să aflu ce se-întîmplă.

În acest scop, m-am adresat Oficiului Farmaceutic nr. 1 din Capitală, unde am aflat cele de mai jos. Sarea fără sodiu a fost produsă de Întreprinderea de Medicamente București pînă la jumătatea lui 1986, cînd fabricarea ei a fost preluată de Întreprinderea „Terapia” din Cluj-Napoca. Ultima livrare pentru București, un lot de 3.000 de flacoane, s-a făcut de către unitatea clujeană la 6 octombrie 1986. La sfîrșitul anului trecut, restanța pentru Capitală era de 35.500 de flacoane. La acestea se adaugă alte 12.000 de flacoane, comanda pentru trimestrul I 1987. Cînd se va „primi” ceva, nu se mai știe. Să așteptăm.

Ce-a spus Clujul? Că sînt dificultăți în aprovizionarea cu unele materii prime. Din a-ceastă cauză, în ultimele luni nu s-a mai produs nici un flac-on de sare fără sodiu. Cînd se vor primi materiile respective? Nu se știe. Trebuie să aștep-tăm.

Și iată cum, învîrtindu-ne în cerc, am ajuns tot la Godot. De ce nu vine odată? Explicații se pot da multe de către toți cei care au un rol în aducerea în farmacia a sării fără sodiu, însă hipertensivii și cardiicii nu de explicații au nevoie, n-au ce face cu ele. Nu ne rămîne decit să întrebăm, în dulcele stil, al unui brav strășos de-al nostru: pînă cînd, Godot, ai să ne pui răbdarea la încercare și ai să te lași așteptat? Iată ce am dori tare mult să știm.

ION D. GOIA ■

Un fel de aritmetică

Rămîn un om cu sufletul la mere, oricîte soiuri de fructe s-ar afla prin preajmă. Mă nă-pustesc asupra lor și oricînd sînt gata să cumpăr pînă-mi umplu sacosa și buzunarele, să mai iau și în mîini și să tin cîteva și la subsuoră. Aflat pe aiurea, într-o piață halucinantă în care nu cunoșteam nici ju-mătate din fructele de pe tarabe, am preferat să dau a-proape două sute de lei pe un măr ca să-mi astimpăr o por-nire aproape inexplicabilă. Așa că într-o bună zi, cînd în Piața Crîngăși am văzut două căru-țoare încărcate cu superbe mere Golden, m-am emoționat mai tare decît în fata unui ciorchin-de de banane. Am stat la rînd să cumpăr trei kilograme. Mi s-a părut că sînt puține si am mai luat trei. Un adolescent de 14 ani, îmbrăcat în costum de elev, punea cu mîgălă fiecare fruct în cosul cîntarului și, după ce potrivise instrumental la gramaj, îmi lua un măr înapoi. O clipă am avut sentimentul că învătă să înșele. Și i-am rete-zat-o scurt, încă înainte de a cumpăra. M-a privit de parcă mi-ar fi dat două palme. În ochii lui nu era nici o umbră de vinovăție. Dimpotrivă, parcă îl jigneam cîerindu-i să fie corect. Și drept răsplată pentru aceas-tă atitudine, mi-a plătit-o. Cînd mi-a desertat merete în sacosă a făcut-o în așa fel încît trei sau patru să ajungă pe jos. În primul moment am fost gata să-l suspectez de o nepoliticoasă lipsă de atenție. Dar la urmă-toarele trei kilograme a procedat la fel. Cu o grabă nedisi-mulată a mimat o neatenție și mi-a mai pus cîteva mere pe lîngă sacosă. M-am aplecat, le-am numărat și m-am servit liniștit cu 7 mere. Am plătit 48 de lei și am plecat în grabă pentru că tramvaiul se apropia amenințător. Am și fugit puțin și, cînd mai aveam cîteva metri, am lăsat-o ușor. Atunci m-am trezit prins de haină. În spatele meu era elevul vînzător de mere. Tinea întinsă mina cu banii pe care-i dădusem pe cele șase kilograme. M-ai păcălit, zicea el acuzator. Mi-ai dat mai

puțin! Cum adică, zic eu? Des-face palma și numărăm. Două-zeci și cinci, treizeci și cinci, patruzeci și cinci, plus trei, patruzeci și opt, nu? Da, dar șase ori opt fac 56, zice el. Îmi mai datoriti opt lei! Socoteala lui m-a paralizat. În preajma noastră, un fel de opinie publi-că improvizată de cei care-l văzuseră fugind după mine as-țepă deznodămîntul. Pînă să mă dumiresc, tramvaiul a ple-cat și am rămas doar noi doi pe refugiul pustiu. Pustiul mă ținea cu o mină de haină, cu cealaltă îmi arăta banii, dovada incontestabilă a micii înșelătorii pe care as fi comis-o. Cei care așteptau lîngă tonetă au înce-put să-mi strige, plătete, bre că n-avem timp de pierdut! Îngrozit de gîndul că printre ei s-ar putea afla unii care mă cu-nosc și m-ar putea acuza de cine știe ce intenție, m-am în-tors să le explic. Nu departe, la cîteva zeci de metri, era o altă tonetă, dar cu mere mai zbir-cite, parcă mai mici și murdare. Omul nu avea nici un client. Stătea cu brațele încrucisate și privea piața. A observat neîn-telegerea și nemulțumirile celor de la rînd și discuțiile mele cu pustiul. S-a apropiat și l-a în-trebat, ce s-a întîmplat, mă? Nimic, a răspuns acesta, dînsul mi-a plătit mai puțin! Cum adică? a întrebat el cu autori-tate. Păi i-am dat șase kile. Șase ori opt, Cincizeci și șase si el nu mi-a dat decît patru-zeci și opt! Omul, probabil ta-făl sau unchiul copilului, a zim-bit și-a zis, mă, da' prost mai esti! șase ori opt fac patru! doi! Dă-i șase lei și ai grijă că mă bagă la necaz! Pustiul, roșu ca racul, mi-a întins șase lei. Să-i iau ca să-l invins șase proștia se plătete sau să plec? Atunci am descoperit meretele căzute printre picioarele oame-nilor. Cu grijă, am început să le adun și să le pun înapoi în cosul tonetei. Cu gîndul la o anume matematică am plecat spre stația de tramvai unde ar fi trebuit să sosească vehicolul următor.

CORNEL NISTORESCU ■

AUZIM pe cite cineva: „Aș fi avut planuri mari, dar m-am căsătorit!“ lăsând limpede să se înțeleagă că familia a rupt un destin, a oprit un vis. Dar și: „Norocul meu a fost că m-am căsătorit, altfel n-aș fi făcut nimic“.

Familia se constituie din două personalități. Ele vin din sfere diferite, cu un trecut diferit, fiecare cu aspirațiile, cu năzuințele sale, cu frământări dintre cele mai intime. Și iată-le, deodată, pornind alături, formind o comunitate nouă, în care încep să acționeze legi proprii: legile familiei. Are el, momentul o importanță fundamentală și în ce fel? Cere el renunțarea la ceea ce a fost sau nu-i vorba de nici o clausură? Poate fi familia un sprijin pentru a ieși dintr-un impas, un climat pentru refacerea forțelor, pentru stimularea capacităților și afirmarea lor?

Pașionat de discuție, administratorul blocului în care locuiește, Constantin Stoescu, face mai întâi o remarcă: în familie se unesc, desigur, doi oameni diferiți, dar ei sunt totuși apropiați prin numeroase trăsături, pe baza cărora se și realizează, de fapt, atracția reciprocă. Să numim numai eternul țel al familiei — căutarea fericirii — și să ne dăm de îndată seama de atribuțiile celor doi: tinerete, încredere în viață, sete de afirmare, dorința de a fi stimat, apreciat de colectivitate. Administratorul îmi dă exemple dintre cele mai simple și, totodată, convingătoare, atît noul bloc, cit și blocurile în care a locuit mai înainte fiind, de fapt, locuite de familii, cei mai mulți devenindu-i buni prieteni. Unul dintre fostii săi vecini, de pildă, s-a visat de mic copil profesor, dar facultatea a făcut-o după ce s-a căsătorit. O bună perioadă de timp soția lui și-a luat asupra-i aproape toate grijile casei, numai că el și-a fi atins țelul care era și-al ei! Ea lucra ca funcționară la un serviciu de contabilitate și nu-și dorea mai mult decît ca bărbatul să fi ajuns ceea ce și-a propus. Desigur că și soția — imi spune administratorul — își avea propriul ei vis: ar fi voit să fi fost doctoriță, dar a renunțat în numele familiei. Într-o căsătorie, deci, oamenii nu stau în niște bănci — mă gindeam ascultîndu-l — străini ca la un concurs: care pe care? Există și renunțări aproape neștiute și necomentate, din partea unuia sau altuia (uneori chiar a amindurora în folosul copiilor), dar toate acestea sînt renunțări de un fel deosebit, prin care, mai degrabă, omul se împlinește.

ASCULT APOI povestea unui constructor de la trustul în cadrul căruia lucrează împreună și care locuiește în căminele pentru burlaci. De ani de zile el trece de la un șantier la altul, lăsîndu-și în toată această vreme familia acolo, în satul depărtat. Cum se desfășoară o asemenea viață de familie? Cum rezistă? Nu se latină de la o clipă la alta? I-a rugat să-i spună administratorul, dar constructorul

nu s-a lăsat deloc impresionat de întrebarea sa cam alarmistă. Iată pe scurt relatarea: omul și-a îndrăgit meseria ca pe o înzestrare a lui. Cînd i s-a propus să fie scos din producție pentru o muncă de birou, el a adus argumentul cel mai convingător: „Eu dacă nu văd schelele și nu aud uruiul macaralei nu pot dormi noaptea. Și-atunci ce-o să faceți cu mine ziua?“. A fost pe mai multe șantiere dar n-a trecut niciodată mai mult de o lună de zile fără ca el să nu-și fi văzut familia. În vacanțe, copiii fac de fiecare dată o excursie pe șantier, încît toate compunerile lor pe tema: „Unde v-ați petrecut vacanța?“ au drept titlu: „Pe șantierul cutare“. Cînd administratorul l-a întrebat dacă nu a avut vreodată sentimente de neîncredere, dacă nu l-a sîcîit gelozia, constructorul i-a spus că așa ceva nu le-a trecut prin gînd nici lui, nici soției. S-au căsătorit dinainte de a fi făcut armata, sînd despărții aproape doi ani, cînd erau și unul și celălalt foarte tineri, și nici atunci nu le-au tre-

nu-l dorește. Și dacă i-aș cere să facă un lucru la care ea singură nu se gîndește aș crea, cu siguranță motive de neîncredere“. Chiar cu siguranță? am reflectat. Are el, inginerul, dreptate? Sigur, pe măsură ce trec anii, familia se întărește, soții se leagă mai puternic prin o multime de fire nevăzute, dar așa cum își propune el evoluția familiei sale, abia crează, aproape din toate punctele de vedere, cadrul unei posibile dezamăgiri. La el schimbarea, lărgirea orizontului se produce neîncetat. Pe cînd la ea, sînd mereu numai acasă, închisă, dezinteresată de tot ce face el esențial, ce se poate petrece? Omul din ea trăiește nevăzut, ca într-o cutie. Cu anii se întimplă ca tensiunea sentimentului de dragoste să scadă, și el va simți nevoia unei prietene, a unui om apropiat, în fața căruia să-și aprindă mereu ideile. Și se va lavi de zidul frunții ei blinde, ca un cer senin, cum se zice într-un cîntec de muzică ușoară, dar fără fulgerele pe care și le-ar fi dorit. Uluită, soția nu-și

UNII acordă unor probleme minore o importanță atît de mare, încît din rivna de a le judeca adinc, se și ceartă între ei. Alții pur și simplu adoptă în viața de familie o atitudine senorială, nu admit nimic fără consimțămîntul lor, nici măcar o părere oarecare. Am avut un vecin — imi spune administratorul — destul de apreciat în viața „de dinafară“, galant și respectuos, dar despre care se auzea că uneori, atunci cînd „se înfierbîntă“ își lovea soția. Pînă la urmă scandalurile au izbucnit în văzul întregului palier. „De ce-o bați, omule?“, l-a întrebat administratorul. O vreme, rușinat, a făcut, dar mai apoi a dat cu o înverșunare neașteptată, detaliile: „Pentru că eu spun una, ea alta! Nu ne înțelegem!“ „Bine, a încercat administratorul să-l facă să priceapă absurditatea metodei, dar dacă în legătură cu un fapt nu sînteți de aceeași opinie, ce faci? O bați?“ O întrebare dintre cele mai cuvenite — reflectam eu, ascultînd relatarea acestui caz — fiindcă toată ziua te întîlnești și discuți în contradictoriu: la serviciu, pe stradă, într-o ședință, cu un prieten. Unul spune una, altul alta, se confruntă păreri, se adună judecăți. Asta înseamnă că nu te înțelegi cu oamenii? A discuta în contradictoriu înseamnă ceartă? Într-o dispută, pe oricare temă ar fi ea, și oricît ar fi ea de aprinsă, se operează cu argumente, cu forța logicii. Omul nu poate abdică de la rațiune, el vrea să desprindă un adevăr, dar acolo nu ajungi cu pumnul! Gîndindu-mă la caz, făceam o paralelă între personajul din viața și bietul Filibaș, eroul nuvelei lui Reboreanu cu același titlu, cel care își schimbă dispoziția în familie după cum îi mergeau lui treburile în vreo împrejurare a zilei. Femeia se pomenea, deodată, la ușă cu un om de-o veselie molipsitoare, ca numai peste o zi abia să poată îndrăzni să-și ridice privirea, fiindcă nu știa la ce s-o fi gîndind, ce-o fi ascunzînd muțenia lui: un buchet de flori sau un par?

SE ÎNTIMPLĂ în viața celor mai felurite lucruri, dar cei mai mulți nu urmează neapărat un drum contorsionat de stări sufletești și nici unul plin de durități. Cînd își spun supărările, nu își analizează faptele cu lecții moralizatoare și nici nu ajung la scandal: de cele mai multe ori e de ajuns un gest simplu: „Lasă că rezolvăm noi!“ Sînt astfel de atitudini calme, înțelepte, de o mare importanță în viața familiei și care țin, de asemenea, de capacitatea de a înțelege.

Așadar, familia: o comunitate restrînsă, sau cum s-a mai spus, două aripi într-un singur zbor. Obligația de bază este crearea aceluia climat în care personalitatea fiecăruia, a soților și copiilor, să se dezvolte firesc!

Întreaga societate este formată din familii. Telurile tuturor se întîlnesc ca liniile dintr-un vast plan arhitectural al împlinirilor personale și sociale.

VASILE BĂRAN

Maxi-taxi cu program de restaurant

Maxi-taxi 524, după ce se lasă așteptat, sosește la capătul de linie Șteinta. Cei 14—16 călători, citi sîntem, zgribuliți, ne uităm deodată la ceas. Au trecut 35 de minute de așteptare, dar bine că a venit! Bate un vînt tăios, astăzi, 21 martie, prima zi de primăvară după calendarul astronomic, încît minutele trec și mai greu. Ne căutăm banii, ne pregătăm să urcăm dar soferul de pe 37-B-5418 ne lasă perplexi. Trage mașina pe dreapta și fără să o incuie traversează strada. Încep presupunerile: „dacă ușile au rămas neînchinate se întoarce repede... poate vrea omul să se dezmorească și să ia o gură de aer proaspăt... Într-adevăr, ia o gură, dar de friptură, sau așa ceva, vis-à-vis, la restaurant. Cronometrăm timpul ca la o cursă de atletism, iar numărul călătorilor care așteaptă se dublează.

După 17 minute, soferul nostru revine și fără nici o explicație, sau o scuză, ne poartă să urcăm. Îndrăznesc să-l „tulbur“.

— Luați masa la restaurant în orele de serviciu?

— Ce, n-am voie să mîncîm? E trecut și-n lege! Dacă n-am cantină, mîncîm la restaurant... V-ați supărat?

Ne-a supărat chiar și tonul, tovarășe sofer de pe maxi-taxi 524, 37-B-5418, ne-a supărat că în timp ce noi constatam lipsa de disciplină și de încălcarea regulamentului, dumneavoastră, liniștit, la orele 11.40 vă savurați masa... „Jegală“. Ne-a supărat și comparația cu alte mijloace de transport în comun, care cu seriozitate își făceau datoria. N-am văzut nici un 331, sau 334, sau 178 în pauză pentru... masă.

— Și dacă vă lua cineva mașina?

— Să mi-o fure! Nu erați dumneavoastră acolo!?

„Ingeniosul și descurcărețul“ sofer ne-a găsit și o întrebuintare cit stăm în stație, paznici ai vehicului incredintat dînsului pentru 8 ore de lucru. Îi mulțumim pentru... încredere, dar nu sîntem de acord cu metoda sa. „Poftă bună“ îi dorim la mesele din familie, nu pe tra-seul I.T.B.

CARMEN DUMITRESCU

Familia: două aripi — un singur zbor

cut prin minte gînduri dintr-astea, care te pot chină din nimic. Satisfacția lui? Nu-și irosește timpul dat o singură dată în viață, timpul anilor tineri cînd poate lăsa în urma lui ceva de preț. Și pentru dorința aceasta a găsit sprijin în familie. Și soția și copilul i-au dat întotdeauna încredere și curaj în propriile-i forțe. „Si, uite-așa — suride administratorul — „se latină“ familia tovarășului meu de muncă!“ Iar eu mă gindeam, ascultîndu-l, că nu întotdeauna trăinicia familiei ține de durata conviețuirii zilnice. Asta o demonstrează viața însăși. Unii nu s-au despărțit niciodată, dar sufletește sînt de mult instrăinați. Ei se întîlnesc seară de seară, dar nu-și împărtășesc nici un gînd, nici o frământare. Fiecare s-a închis în sine.

AM CUNOSCUT un inginer a cărui soție, întrebînd-o despre planurile lui mai importante, mi-a răspuns fără nici o exagerare, simplu, ca și cum aș fi întrebat-o dacă ninge la munte: „Dacă vrei să știți adevărul, trebuie să vă spun că nici nu mă interesează!“ Am cunoscut un alt inginer care s-a căsătorit pe cînd soția lui abia terminase liceul. O ținea în casă necerîndu-i nimic, decît să-l aștepte liniștită. Cînd prietenul l-au întrebat de ce n-o ajută să învețe mai departe, să-și facă o meserie, să intre într-o muncă utilă și pentru ea și pentru societate, inginerul le-a argumentat astfel: „Ne înțelegem foarte bine. Dacă aș îndemna-o, ar însemna s-o forțez la un lucru pe care

va da seama ce dorește de la ea: i-a făcut totul, i-a gătit ani de zile, i-a spălat rufe, l-a îngrijit! Și acum, iată, el vine cu niste pretenții absurde! Cine va fi vinovat? Vinovat va fi el, pentru că el are acum un orizont mai larg asupra vieții. Prietenul pe care și-o va dori cîndva o are acum lingă el, dar pentru asta i se cere s-o dirijeze cu înțelepciune, cu tact, chiar împotriva firii celei pe care ar trebui să-și propună s-o facă învingătoare! În familie soții nu pot fi străini de mersul, de ideile, de scopul muncii celuilalt!

Îi spun interlocutorului meu aceste concluzii ale mele și dîndu-mi dreptate, vine, la rîndu-i cu următoarea observație: „Unele familii se recunosc chiar după identitatea opiniilor“. Și-mi aduce exemple: ideile soților se grupează, merg, cu timpul, în aceeași direcție, se întîlnesc pe același plan. Faptul este dintre cele mai firești. Acasă soții discută între ei. Își formează puncte de vedere comune asupra a ceea ce este fundamental în viață, în societate. Se întimplă însă să vezi și bărbai care abia la o petrecere, își descoperă soțiile și invers. Rămîn uluiți: „Ia uite, frate, ce-i mai trece prin cap soției mele!“ sau: „Habar n-aveam că am un bărbat cu-asemenea idei scilicitoare!“ Sigur că așa se întimplă cu cei care își obligă familia să respire într-un univers mic, izolat și artificial, dîndu-i drept rațiune conviețuirii de pe o zi pe alta, de la un anotimp la celălalt, precum păsările.

fusta mamei. Nu pricepeau ele prea bine despre ce-i vorba, dar totuși înțelegeau că ceva se întimplă cu frăiorul lor, care se abținea cu greu să nu izbucnească în plîns. Au trecut apoi anii în goană. Îmi amintesc momentul solemn al înmînării diplomelor de mecanizatori. Ce mîndri eram! „Mamă, i-am spus eu, după ce ea a admirat îndelung foaia lucioasă de hirtie cu litere aurite, de acum înainte nu mai ești singura care muncești pentru familia noastră.

Cronica șoselei

tră. Voi fi alături de tine. Bieteți mame i-au dat lacrimile. M-a sărutat în tăcere pe amîndoi obrazii. Se vedea că-i doborâtă de emoție. Pe tine, Dragoș, care ai fost mereu primul printre noi, te-au trimis la facultate. Meritai pe deplin. Acum ești inginer, șef de secție. Mă mindresc cu tine. Alături de alții oameni de seamă pe care i-a dat comuna noastră transilvăneană, academicieni, generali, profesori, ziaristi, scriitori, doctori, din acest palmares deosebit faci parte și tu, cel mai tînăr intelectual, inginer specializat în mecanizare. Bravo! Mi-ai cerut părerea dacă e bine să pleci acum la viitorii tăi socri. Sînt bucuros și onorat, în primul rînd că îmi ceri părerea. Față de tine, deși sîntem de

aceiași vîrstă, eu sînt mic, un tractorist oarecare. Am vrut să-ți spun de mult că te admir pentru modul cum conduci această unitate, una dintre cele mai mari, pe acest profil, din județ. Nu te pierzi cu firea în momentele grele, nu intri în panică, ești calm, echilibrat, te sfătuești cu oamenii... Părerea mea poate n-o să-ți fie pe plac. Nu, nu e bine să pleci. Înțeleg, vrei să duci tururile de uși, ferestre și alte lucruri la casa unde vei locui tu cu viitoarea ta

N-a avut putere să renunțe

neastă. Părinții fetei nu știu prea bine regulile de pe la noi. Cred, se pare, că zecele de tractor din unitate sînt un fel de feudă a ta. Nu te băga în chestia asta. Transportă-le cu căruța lui nea Ilie. N-o să te refuze. Mai încet, dar mai sigur și, mai ales, fără dureri de cap. În primul rînd, e vorba de mers în alt județ. Deși de la „graniță“ și pînă la gospodăria viitorului tău socru nu-s decît zece kilometri, totuși depășești limita teritorială. Dar nu asta e cel mai mare rău, ci faptul că deplasearea ta e, cum se zice, un fel de cursă în interes personal. În plus, nu uita că în unitate sînt și unii lipsiți de caracter care abia așteaptă ocazia să te vadă compromis. Mă uit la tractorul ce ți l-au pregătit. Un fel de

bătaie de joc. Nici n-are lanțuri de siguranță. Iar cupla improvizată te va lăsa după nici doi, trei kilometri. Subinginerul, venit recent, un om invidios, fătarnic, care te perie de cite ori are ocazia, nu pierde însă prilejul de a te birfi, a te denigra. „Aici nu e nevoie neapărat de inginer, zice el. Dacă e așa capabil, să-l ia la județ. Aici ajunge și un subinginer. În plus, nici nu e bine să conduci o unitate în localitatea unde are toate neamurile“. Amină, dragă prie-

tene, cursa asta. Mai gîndește-te“.

Dragoș tăcu încrunțat. Se vede că e pus în dificultate. Nu știe ce hotărîre să ia. „Ai dăptate, Virgile. Tu întotdeauna mi-ai vrut binele. Dar... știi cum e cu socrii. Vor interpreta că nu vreau să urgentez terminarea casei și, implicit, să tărăgănez căsătoria. Îți dai seama în ce situație sînt?“ „Te înțeleg perfect, dragă Dragoș, dar în cazul că pleci, riscurile pot fi și mai mari. E vorba de prestigiul, de autoritatea ta. Ce va spune lumea, uite șeful secției, folosește tractoare după bunul lui plac, transportă clandestin timplăria pentru socru-său etc.“ „Apa, vîntul și gura lumii nu le poți opri“, răspunde Dragoș. „Adevărat, dar ce nevoie ai tu

de faimă proastă? Ca să nu mai vorbim că se poate întimpla și o nenorocire cu remorca asta care oricînd se poate desprinde de tractor“.

Inginerul totuși a plecat. La cîțiva kilometri după intrarea în județul vecin, remorca s-a desfăcut și, în virtutea inerteției, a pornit-o în legea ei, pe o traiectorie paralelă, mai întîi cu tractorul, apoi, după ce a trecut peste niște denivelări, a început un slalom halucinant, pentru ca în final să încalce șanțul. Ghinionul a fost că în acel loc drumul devenea înclinat. Viteza vehiculului lipsit de control a început să crească. Dragoș, neputincios, a oprit tractorul și a coborît. Nu mai putea interveni cu nimic. A fost doar spectator în clipa cînd remorca a lovit din spate bărbatul care mergea alături de altul pe poteca paralelă cu șanțul șoselei. L-a doborît exact ca o bilă care, expedită cu o îndemnare, lovește cu precizie ultimul popic. Pătru, un om de 45 de ani, ținea sub braț pachetul cu cele două paltonase cumpărate în ziua aceea pentru copiii săi.

„Totmai îmi vorbeai, povestește Anton, colegul lui Pătru de la combinat, despre cei doi băiețai gemeni pe care îi adora. «Ce bucurie pentru Petruț și Vlad cînd își vor îmbrăca paltonasele îmblînite. Cit de mîndri vor fi!». Acestea au fost ultimele lui cuvinte înainte de a fi doborît de remorca.“

VICTOR BEDA

Prieteni în viață...

COSTEL CERNAT

Născut la 2 aprilie 1953, la Galați
● Incepe să joace baschet la Școala sportivă Constanța, în 1966 ● Debutază în divizia A în 1970, în echipa I.E.F.S. București ● Absolvent al I.E.F.S. în 1978 ● Din 1973 este component al echipei Steaua București ● Mastru al sportului ● De 7 ori campion național la seniori ● Printre recordmenii prezentelor în prima divizie de baschet a țării ● Peste 250 de selecții în echipa națională

„Simțul coșului cere multă muncă”

...rivali în sport

DAN NICULESCU

Născut la 14 martie 1953 ● Incepe să joace baschet la Liceul sportiv nr. 35 din Capitală ● Din 1972 este component al echipei Dinamo București ● De 4 ori campion național la juniori și de 9 ori la seniori ● Mastru al sportului ● Peste 240 de selecții în echipa națională ● Asemenea lui Costel Cernat (față de care este mai în vîrstă cu aproape trei săptămîni...), este printre jucătorii cu cele mai multe prezențe în prima divizie de baschet a țării.

„Numai pasiunea poate susține efortul”

— Felicitări, Costel Cernat, pentru noul titlu de campion național. Cum a fost această ediție a campionatului, față de alți ani?

— Mult mai echilibrată. Nu numai pentru că titlul s-a decis abia în al 9-lea meci cu Dinamo, dar și pentru că celelalte echipe din serie au progresat mult, punându-ne probleme înecombi în meciurile lor de acasă.

— A fost primul an al noii formule competiționale la baschet. Ce implicații a avut ea asupra pregătirii echipelor?

— Măsura luată de federație — cu împărțirea în grupe valorice — s-a dovedit deosebit de stimulativă pentru toate echipele: pentru cele fruntașe, de a evolua constant bine, întilnind mereu adversari apropiați valoric; pentru celelalte, de a intra în etalonul frunții. Crescînd nivelul disputelor, s-au putut evidenția mai bine jucătorii apti de a fi selecționați în lotul național.

— Care au fost atîturile Stelei în acest campionat — al patrulea consecutiv pe care-l câștigă?

— Buna pregătire — fizică și tehnică a fiecărui jucător, tactică a întregii echipe. Am jucat mai bine faza de finalizare, înscriind în medie cîte 90 de puncte fiecărei echipe. A crescut aportul tinerilor din echipă — îndeosebi al lui Cristescu și Reisenbühler, care nu de puține ori au marcat coșuri decisive în finaluri de meci.

Totodată, campionatul ne-a arătat că trebuie să ne preocupăm mai mult faza de apărare, care a devenit principalul atîu al marilor echipe.

— Slăbiciunile apărării s-au putut vedea și în jocul de la Focșani, cînd Dinamo a fost la o grosime de inel de câștigarea titlului.

— Dinamo a condus majoritatea timpului, avînd chiar 14 puncte avans la vreo cinci minute după pauză. Ne-am întrebuintat serios pentru a recupera handicapul și a lua conducerea.

Faza aceea de final, cînd mingea aruncată de Uglai s-a rostogolit de pe inel în exterior, se datorează unui moment de derută a lui Brănișteanu, care a pierdut mingea cu ușurință, după ce, în numai vreo 30 de secunde, marcase cinci puncte consecutive. Însă, promitem suporterilor mai puține emoții în astfel de partide decisive!

— Ce impresie și-a făcut Dinamo în cele 9 jocuri?

— Dinamo este o echipă mult întinerită de antrenorul Novac și, deci, care are frumoase perspective de evoluție. Este o formație redutabilă, căreia îi putea reveni la fel de bine titlul de campioană. Principala lor forță de atac o re-

prezintă Dan Niculescu, jucător de la care încep toate acțiunile echipei. Dan a prins și un sezon foarte bun, în ciuda vîrstei pe care i-o doresc cît mai lungă pe terenul de sport.

— În ce relații te afli cu liderul echipei dinamoviste?

— În relații foarte bune. Noi, de fapt, am fost colegi la lotul de juniori, după care, în '73, drumurile noastre s-au despărțit. Mă gîndesc ce era să fi jucat în aceeași echipă de club!

— Acea echipă n-ar fi avut mulți ani adversari. Spune-mi, îndeminarea și precizia prin care execulezi sînt educabile?

— Cred că e vorba și de un simț nativ al coșului — al distanței și al forței de aruncare, dar acest simț trebuie perfecționat continuu, prin pregătire generală și specifică.

— Adică?

— Adică vreo 300 de aruncări de la semidistanță în fiecare antrenament. Și astea, în dinamica procesului de pregătire, din situații cît mai apropiate de condițiile de joc. Apropo, mulțumesc pentru nota aceea din „Flacăra” despre coșul din ultima secundă a meciului cu Dinamo. „Secunda unei definiții” se chema, nu?

— Da, de fapt era definiția unui sentiment față de o fază extrem de rar întilnită pe terenurile de baschet. Spune-mi ceva despre națională, pentru că, deși campionatul s-a încheiat, competiția continuă...

— Continuă cu pregătirile naționale pentru participarea la campionatele europene. După pregătirea fizică generală, la Timiș, lotul național se va pregăti la Oradea, cu accent pe tehnică și tactică, în vederea „Cupei Federației” — întrecere internațională ce va avea loc tot la Oradea.

— Cum anticipezi evoluția echipei noastre la europene?

— Sîntem într-o grupă extrem de grea: cu U.R.S.S., Iugoslavia, Spania, Franța și Grecia. Ne-ar fi avantajat mai mult o altă grupă, dar asta e situația. Cert este că mergem să ne luptăm, neconsiderîndu-ne învinși dinainte. Trebuie să ne pregătim cît mai bine, astfel încît, fiecare pe postul lui, să dea la europene randamentul maxim. Experiența mea și-a lui Dan Niculescu, forța de pătrundere a lui Ermurache, aportul celor „mari” — Sandu Vînerău și Sorin Ardeleanu, calitățile celorlalți jucători din lot îndreptătesc speranța că vom constitui o formație redutabilă, care să facă rezultate cît mai bune la aceste europene.

— Ce știi de Opșitaru?

— Opșitaru a fost operat de menisc în toamnă. A revenit, dar mai are de recuperat pînă la un nivel care să-l recomande cerințelor de acum ale naționalei. Sperăm și-i dorim o refacere grabnică.

— Felicitări, Dan Niculescu, pentru titlul de coșgeter al campionatului recent încheiat. Ai înscris 1270 p, aproape un sfert din totalul echipei. Te consolează asta pentru necîștigarea campionatului?

— Oarecum. Am pierdut campionatul în meciul decisiv — și e al patrulea an cînd se întîmplă așa.

— Ai vreo explicație?

— Steliștii au finalul mai bun, sînt mai bine pregătiți sau mai rezistenți din punct de vedere psihologic. Oricum Steaua și Dinamo sînt echipe apropiate valoric, și chiar dacă acum victoria a fost iar de partea lor, noi nu renunțăm la ideea de a ne pregăti și mai bine, pentru a obține din nou titlul de campioană. Faptul că nu pot să spun că ei au o echipă mai bună ca a noastră nu mă împiedică, însă, să am cele mai frumoase cuvinte de apreciere pentru Steaua, care este o formație robustă, solidă și valoroasă.

— Care sînt explicațiile deosebitei eficacități pe care ai avut-o în campionat?

— Finalizarea, în baschet, depinde de foarte mulți factori. În ceea ce mă privește, atîtu principal a fost capacitatea de concentrare. Adică să ai forța să te detașezi de atmosfera unui meci sau de gîndul la miza lui. Hipermotivitatea este nefastă, mai ales în momentele decisive, în finalurile de meci. E suficient să-ți tremure puțin mîna, și ai „pus-o alături”, cum se spune. Am 23 de ani de baschet, și-am avut și eu astfel de ezitări. Stăpînirea de sine vine cu timpul, pe măsură ce acumulezi experiență.

— În general, însă, echipa noastră a dat dovadă de o bună pregătire pentru atac, înscriind cele mai multe puncte în campionat.

— ...Pe care l-ați încheiat cu o ratare antologică!

— Nimic nu i se poate reproșa lui Uglai, mingea s-a rostogolit de pe inel, în loc să intre într-un coș care ne aducea trei puncte, victoria în meci și în campionat. Chestie de neșansă, dar, e adevărat, nici noi nu trebuia să ajungem să depîndem de o astfel de fază.

— E greu să te menții în frunte, în elita baschetaliștilor?

— Totul depinde de pregătire, iar aceasta — de pasiunea cu care o faci. Mie mi-a plăcut enorm acest sport, pentru care am muncit extraordinar de mult în toți acești ani. Efortul mi-a fost susținut de pasiunea cu care am lucrat. Nu mi-au plăcut niciodată jumătățile de măsură — o trăsătură moștenită —, și de aceea am tras pentru baschet pînă la limita rezistenței. Cam acesta ar fi secretul menținerii în frunte.

— Costel Cernat spunea același lucru — și nu cred că e o simplă coincidență.

— Am o deosebită stimă față de Costel, mai ales că am pornit împreună spre baschetul de performanță, fiind colegi la juniori. Este un jucător de excepție, cu toate calitățile de rigoare, inclusiv cu o „mîna de aur” pentru aruncările de la semidistanță și distanță. În plus, este sociabil și prietenos — lucruri foarte importante pentru un jucător de valoarea lui.

— Vă veți revedea la lotul național. Te întreb și pe tine: cum vezi participarea la campionatul european?

— Am avut neșansa unei trageri la sorți mai puțin favorabilă, dar nu ne socotim învinși aprioric. Avem meciuri extrem de grele, chiar și cu echipa țării gazdă, dar ne vom strădui să ne clasăm pe un loc superior celui de la precedentele europene. „Cupa Federației” care se va desfășura la Oradea e un bun prilej de verificare, mai ales că vor participa și cîteva redutabile echipe de peste hotare.

— Cum se poate pregăti mai bine, în baschetul actual participarea la o astfel de competiție cum este campionatul european?

— Pregătirea de bază o dau antrenamentele, specifice fiecărei perioade. Din acest punct de vedere, volumul de pregătire al echipelor noastre este comparabil cu cel de la nivelul internațional. Mai contează, e adevărat, și cum privești munca, pasiunea pentru ceea ce faci — dar asta e o altă poveste.

Barometrul cel mai sensibil al valorii și al pregătirii îl reprezintă, totuși, întilnirile internaționale. Particip la activitatea diferitelor loturi de 17 ani — și m-am putut convinge cît de mult contează aceste contacte internaționale. Acum, peste tot în Europa se joacă baschet de calitate — și dacă vrem să ținem pasul cu dezvoltarea acestui sport, trebuie să ne aliniem la ritmul în care alte echipe, de club sau reprezentative, își concep și realizează programele de jocuri internaționale.

— Cum se vede din teren publicul de baschet?

— Există, într-adevăr, un public pentru baschet, sau al baschetului. Un public exigent, bun cunoscător și, ca urmare, dornic de spectacole de calitate. Ne-am dat seama încă o dată de asta chiar în recentul campionat: la primele meciuri, mai slabe calitativ, publicul a fost mai puțin numeros; cum cobori stacheta, cum te părăsește. Apoi, crescînd nivelul spectacolului, „vestea” s-a dus rapid și din nou am avut aflus de spectatori.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

La box, continuă numărătoarea inversă în vederea campionatelor europene din Italia. Asemenea situației din alte sporturi, această importantă competiție este prefațată de un adevărat circuit de turnee, menite să selecteze și verifice sportivii ce vor fi desemnați să lupte pentru titlurile continentale. Astfel de gale internaționale, „minicampionate europene” în toată regula, au fost organizate pînă acum în Bulgaria (Stranjada), Italia (Mestre), R.D.G. (Halle), Cehoslovacia (Usti na Laben). Este rîndul țării noastre să se integreze acestui circuit, prin tradiționala competiție „Centura de aur”, ajunsă în acest an la a XVI-a ediție. După cum ne informează Gabriel Danciu, arbitru internațional, pînă în prezent și-au anunțat participarea sportivi din 12 țări: Bulgaria, Nigeria și Cuba — cu echipe complete, apoi U.R.S.S., Turcia, Japonia, R.P.D. Coreeană, Egipt, Iugoslavia, Cehoslovacia, Siria și, bineînțeles, România. Intrecerea se va desfășura în săptămîna 13—19 aprilie, pe un ring ame-

BOXUL ÎȘI PUNE „CENTURA DE AUR”

nașat în pavilionul central al Complexului Expozițional din Piața Ștefiei.

Dincolo de semnificațiile sale tradiționale, „Centura de aur” reprezintă pentru boxul nostru un moment deosebit de important, prin verdictul pe care urmează să-l dea asupra valorilor pe care le (mai) avem în acest sport. Vor fi înscrisi atît cîștigătorii turneului pe categorii, desfășurat nu de mult la Iași și Timișoara cît și sportivii selecționați în ultima vreme pentru a ne reprezenta la diferite concursuri internaționale. Se speră că filtrul sever al acestei competiții va edifica pe deplin colectivul de antrenori (condus de Calistrat Cuțov) ce se ocupă de pregătirea lotului pentru europene.

Reamintim că de la ediția din 1975 (Katowice) boxul nostru n-a mai obținut nici un titlu european, palmaresul în medalii fiind, de atunci, într-o îngrijorătoare descădere.

Federația de specialitate a încercat în ultima vreme să aducă un suflu nou, impropiind loturile, colective de tehnicieni, chiar și metodele și stilul de selecție și pregătire. Campionatele europene de la Torino vor fi primul test cu adevărat relevant pentru eficiența acestor măsuri, pentru valoarea și perspectivele de progres ale noi generații de boxeri. (O. Ș.).

LUCIAN OPREA ■

● Excepțional performanțe sportive — dar mai ales umane — ale lui Nicolae Popov, descrise în numărul precedent al revistei noastre, ne-au reamintit și de alte astfel de exemple de extraordinară voință, cînd oameni atinși de boli sau infirmități grave au reușit să-și depășească, printr-un efort deosebit, condiția de handicapati, reușind performanțe sportive deloc neglijabile. ● Primul caz care ne vine în minte este cel — notoriu — al românului Gheorghe Bănculescu, primul om din lume care a pilotat un avion cu proteze la ambele picioare. ● În urmă cu doi ani, televiziunea belgiană a prezentat un

film — premiat apoi la festivalul de la Lausanne —, avînd drept erou un bărbat de 42 de ani, tată a patru copii, care vîdește o tehnică peste medie în 15 discipline total diferite, între care parașutism, alpinism, judo, călărie, schi nautic, patină, plansă cu vele, mars, înot, schi, gimnastică. Willy Mercier, acest polisportiv neobișnuit, este orb din naștere. La întrebarea unui reporter privind opinia comună potrivit căreia nevăzătorii au celelalte simțuri mai dezvoltate, Mercier a răspuns: „Se spune adesea acest lucru, dar după părerea mea este inexact. De fapt, celelalte simțuri nu se dezvoltă mai mult, ci noi ne

servim mai bine de ele”. ● Aflat la Roma pentru a-și sărbători aniversarea primei victorii pentru titlul de campion mondial la categoria mijlocie,

Toată lumea face sport

pugilistul argentinian Carlos Monzon, care și-a apărut centura de 14 ori — record în boxul profesionist — a declarat că noua stea a tuturor categoriilor, americanul Mike Tyson, are o valoare învidioasă, fiind de fapt marioneta unui uriaș tam-tam publicitar, un campion fa-

bricat, nu născut! Referindu-se la cel mai mari boxer de categorie mijlocie din istoria pugilismului — Monzon a devenit campion mondial în 1970 —, argentinianul a dovedit destulă modestie: „Iată ordinea mea, care este o ordine valerică: Robinson, Monzon, La Motta, Hagler și Benvenuti”. ● Rămînd în box, vom semnala prezența în Europa a unei puternice echipe cubaneze, cuprinzînd printre alții pe campionii mondiali Juan Torres Odolin, Angel Espinosa și Felix Savon. Pugilistii cubanezi și-au anunțat deocamdată, prezența (nominal) la două turnee, de la Berlin și în Cehoslovacia. Cum urmează

„Centura de Aur” (13—19 aprilie, la Pavilionul expozițional din Piața Ștefiei), iar Cuba și-a confirmat participarea (cu echipă completă), ne putem aștepta la o prezentă valoroasă la tradiționalul turneu bucureștean. ● Se anunță o interesantă rocadă în „calcio”: Diego Maradona a declarat recent că ar fi posibil să se transfere din sezonul următor la Juventus (alături de galezul lui Liverpool, Ian Rush), în locul lui la Napoli urmînd să apară... frățiul Hugo Maradona. Știrea a fost publicată de „Il Messaggero” din Roma.

Campionă mare într-o școală mică

Gabriela Coman este campioană națională la tenis de masă. Sigur, încă n-ai auzit despre ea, așa cum este aproape sigur că în anii următori se va vorbi despre această fată cu pistrii, modestă și cuminte, ca despre unul din sportivii de frunte ai țării. Am descoperit-o noi sau ea a știut în față ca să ne facă o bucurie?

Veți spune că aceste rânduri sînt scrise prea devreme, Gabriela are doar 14 ani neîmpliniți. La 15 martie, în finala disputată la Craiova a obținut „Cupa pionierului” și titlul de campioană națională la categoria fete 13-14 ani. A câștigat într-o manieră detașată, absolută, la „zero”, ceea ce ne îndreptățește să credem în posibilitățile ei de afirmare. Este elevă în clasa a VII-a A la Școala nr. 133 din București, o școală obișnuită, cu copii

obișnuții, cu profesori dăruți muncii de învățare și îndrumare, acei oameni: Lucia Patache, Niculina Grigorescu, Constantin Videanu și Carmelita Voina, profesoară a Gabrielei Coman, care știu să privească spre ceea ce ar putea fi miine elevii lor.

Iată cum, la această școală, munca profesorilor este răsplătită; adunarea de unitate cu ceremonialul pentru evidențierea pionierilor frunțiși la concursul pe obiecte, la Festivalul național „Cîntarea României”, la Daciadă, a fost prilej de sărbătoare. Au primit felicitări Petrică Barbu, Laurențiu Mares, grupul de orientare turistică și, desigur, Gabriela Coman, campioană a țării la tenis de masă pe 1987, la categoria ei de vîrstă.

PAUL AGARICI

O umbră a Salatierei?

La un deceniu și jumătate de la momentele sale de apogeu (prezența în finalele „Cupei Davis”), tenisul nostru își caută echipele drumul spre performanțe similare. În pofida exploziei de popularitate și a emulației create atunci, perspectiva timpului arată, cum se sublinia și în recenta planară a federației de specialitate, că startul spre performanțe constante și sistematice, pe deplin posibil atunci, a fost ratat. Succesele izolate, cite au mai fost în acest răstimp, n-au putut estompa regresul evident al sportului alb, de la acea culme a jocurilor cu „Salatierea” pe masă, la anonimul tentativeilor de a reveni în grupa mondială. Se înțelege că, în orice sport, este foarte greu să deții supremația ani în șir; chiar la tenis, recent, Paraguayul (citeva mii de jucători legitimați) învingea S.U.A. (40 milioane de jucători „în scripte”), iar Israelul — echipa Cehoslovaciei. Dar nu permanenta reasezare a valorilor ne deranjează, ci faptul că în acest proces echipa noastră nu se înscrie de multă vreme pe o tendință ascendentă.

După cum se știe, nici anul trecut n-am reușit promovarea în grupa mondială — deci în „cimpul magnetic” al „Salatierei”. S-ar putea spune că, într-o oarecare privință, „Cupa Davis” a lăsat o umbră apăsătoare asupra tenisului nostru, obiectivul de a ajunge iarăși „acolo” inhibind și precipitând, după unele opinii, o muncă sistematică, de clădire cu multă răbdare și temeinicie a unor performanțe similare. Sustinind această idee, antrenorul federal Alexe Bardan sugera chiar în plenara amintită, ca cel puțin o vreme să renunțăm la acest obiectiv (apropierea de „Cupa Davis”), pentru a lucra în liniște la perspectivă. Dintr-o direcție oarecum opusă, antrenorul lotului național, Ștefan Georgescu, aprecia că „numai un element cu totul excepțional ne poate reintroduce în circuitul internațional”, fiind nevoie „de o strategie și o tactică pentru găsirea și formarea acestui element”.

Desigur, nu se poate renunța la obiectivul calificării în grupa mondială, o astfel de performanță constituind nu numai un stimul, ci și însăși rațiunea de a fi a unei mișcări sportive care se respectă și care are tradiția pe care o are. După cum este și un truism că performanțe deosebite se pot obține cu și de sportivi deosebiți. Revenim, astfel, la două întrebări fundamentale, ce se pot contopi în una singură, relativ la perspectivele tenisului nostru: cum ne putem califica în grupa mondială? și cum putem descoperi și forma acele „elemente excepționale” de care depind viitoarele performanțe?

Dacă e să localizăm la federație sursa unor posibile răspunsuri, se poate spune că aici

există mult realism și luciditate în legătură cu toate aspectele pe care le implică situația actuală a tenisului. Măsurile stabilite de plenara comitetului federal sînt datătoare de speranțe — și le amintim aici avînd convingerea că ele vor fi aduse și la îndeplinire: definirea precisă a ariei de performanță (secții, terenuri, antrenori, necesar de materiale) — lucru care este bine că e făcut mai tîrziu decît niciodată, pentru a ști, în sfîrșit, „pe ce ne bazăm”; analiza fiecărei secții și a fiecărui antrenor — pentru a stabili drepturi și obligații în fiecare caz în parte; controlul aplicării normelor metodice de instruire; departajarea, începînd cu acest an, a sportivilor și competițiilor în două categorii, A și B, în funcție de stadiul și calitatea pregătirii; întărirea discernămintului în aprecierea calităților fiecărui sportiv desemnat să beneficieze de condiții superioare de pregătire; obligativitatea componentelor loturilor naționale de a participa la minimum 6-8 turnee interne (măsură salutară, revendicată, de pildă, de delegatul județului Cluj, unde „Florin Segăreanu n-a evoluat niciodată, deși prezența lui ar avea efecte stimulatoare asupra copiilor și juniorilor”; s-ar putea astfel repeta „in mic” experiența cunoscută pe vremea lui Ilie Năstase); înființarea unui Centru național Olimpic, care să pregătească ritmic și dirijat jucătorii competițivi, cu aptitudini și calități psihice și morale indispensabile mării performanțe; consolidarea participărilor la turneele internaționale, singura cale de făturie a unei „identități sportive”, prin implicările clasamente de specialitate în tenisul actual. (În cursul anului trecut, primele trei jucătoare ale țării — Moise Daniela, Teodora Tache și Diane Samungă — au participat — prima, la trei concursuri punctate, ultimele două — la nici unul).

Redobîndirea poziției pe care tenisul nostru l-a avut în ierarhia mondială este un proces ce se cere conștient și atenție și fermitate. Este o axiomă că jucătorii valoroși, de excepție nu pot apărea din senin. Formarea lor nu se poate produce dintr-o dată, ci presupune — ca în cazul gimnasticii și, mai recent, al natației — efort sistematic și anonim, în primă instanță. Cu acele cuvinte ale antrenorului Tamare Costache, pe care le-am mai citat în această pagină, am spune că în loc să ne tînguim („că echipa națională e printre cele mai bătîrîne din lume”, că „Segăreanu și Dirzu, de pildă, nu mai au „nebulina” de altădată” etc. etc), mai bine ne-am apuca de treabă. Este „piatra filozofală” a tenisului nostru la ora actuală:

OCTAV IONAȘC

● **Revansă, dar pentru cine?** Campionul lumii, Garri Kasparov, a susținut în luna februarie un simțan contra cronometru împotriva a opt jucători din campionatul vest-german. Comentatori de presă au numit reprezentanța publicitară: „revansă”. La sfîrșitul anului trecut primul simțan s-a încheiat cu 4,5 : 3,5 puncte, scor care, deși favorabil, l-a nemulțumit pe tînarul mare maestru sovietic. „Revansă” a fost dată, Kasparov a învins cu 7 : 1! Iată rezultatele conținute de acest scor record : masa I-a : Kasparov — Bernd Stein (IM, Elo, 2385, 32 ani, șahist profesionist) 1. d4 Cf6 2. c4 d6 3. Cc3 Cbd7 4. e4 e5 5. Cf3 c6 6. Ne2 Ne7 7. 00 00 8. d5 a6 9. Ne3 c : d5 10. c : d5 b5 11. Cd2 C : e4 12. Ce : e4 f5 13. a4! b : a4 14. D : a4 f : e5 15. C : e4 Cf6 16. C : f6 T : f6 17. b4 Tf8 18. Dc2 Ng5 19. Nd3 h6 20. b5 Nb7 21. b : a6 N : e3 22. f : e3 T : f1 23. N : f1 N : d5 24. Td1! Nf7 25. De4, l : O, masa a II-a : Mathias Wahls (2440, 19 ani, elev) — Kasparov 0—1 (50 mutări), masa a III-a : Kasparov — Oliver Schulte (2370, 18 ani, elev) remiză, masa a IV-a : Hannu Wegner (2345, 19 ani, elev) — K. 0—1 (23), masa a V-a : dr. Helmut Reefschläger (2365, 43 ani, matematician, semiprofesionist) — K. 0 : 1 (40), masa a VI-a : K. — Frank Behrhost (2335, 29 ani, profesor) remiză (52), masa a VII-a : Rainer Grünberg (2285, 32 ani, ziarist) — K. 0 : 1 (22), masa a VIII-a : K. — dr. Hans-Jörg Cordes (2385, 28 ani, medic) 1—0 (34). ● **Date statistice.** Câștigătoarea turneului zonal al grupei a treia europene, Eliška Klimova, nu a propus, la acest turneu, niciodată remiză! Totuși a încheiat la egalitate cinci partide. Jucînd numai pentru victorie, a fost înfrîntă doar o

Recorduri

dată, de marea maestră maghiară Zs. Verőci și a înscris 10 victorii! Cele mai multe înfrîngeri le-au suferit cehoslovaca Hanna Kubikowa și maghiara Mária Grosch : cite 9! Recordul remizelor a fost înregistrat de Margareta Mureșan : 12 egaluri, urmată de Margarita Voiska (Bulgaria) — 10 remize. Cele mai controversate întîlniri au avut loc între reprezentantele Bulgariei : Voiska — Anghelova și Ungariei : Ivánka — Porubszky, încheiate cu victoria primelor jucătoare, deși se aflau în situație dezavantajoasă. Seria înfrîngerilor consecutive s-a extins la patru, autoare : M. Grosch, H. Kubikowa și G. Baumstark. Crizele de timp cele mai tensionate apăreau zi de zi și la fiecare control al ceasului la M. Ivánka și S. Savova. ● **După multă vreme.** Este prima oară în ultimele două decenii cînd șahiștii vest-germani vor avea doi reprezentanți la „interzonale” : R. Hübner și J. Hickl. Cel de-al doilea jucător s-a clasat la egalitate de puncte (10,5 din 14 posibile) cu J. Grünfeld (Israel) în fruntea clasamentului turneului zonal al grupei a 2-a. ● **Unul din doi.** Reprezentantul nostru în turneele interzonale, Mihai Marin, poate avea ca adversar în gru-

pă pe unul dintre câștigătorii „zonului mediteranean”, marii maestri iugoslavi P. Popovici și D. Barlov autori a 7 puncte din 9 posibile. ● **Un nou meci Kasparov — Karpov?** La 24 februarie a început în localitatea spaniolă Linares super-finala meciurilor candidaților la titlul mondial dintre ex-campionul lumii, Anatoli Karpov, și Andrei Sokolov. Calculele pronosticau victoria lui A. Karpov 53 : 47. Suporterii așteptau un nou șalanger, mai ales că A. Sokolov trecuse în palmaresul său numai victorii. Se considera că numai factorul psihologic poate răsturna pronosticul Elo, evoluția meciului între alte limite decît cele ale valorii matematice. Tocmai de aceea, din rațiuni psihologice, nici unul dintre finaliști nu și-a permis să propună primul remiză în prima lor confruntare. Partida s-a jucat pînă la ultima șansă : Sokolov — Karpov 1. e4 c4 2. c4 d5 3. e : d5 c : d5 4. c : d5 Cf6 5. Cc3 C : d5 6. d4 e6 7. Cf3 Cc6 8. Nc4 Ne7 9. 00 00 10. Te1 a6 11. Nb3 C : c3 12. b : c3 b5 13. Dd3 Ta7 14. Nc2 g6 15. Nh6 Te8 16. h4 Td7 17. De3 Nf6 18. Ng5 Nb7 19. Df4 N : g5 20. C : g5 Dc7 21. Df6 C : d4 22. N : g6 h : g6 23. c : d4 Td5 24. Tacl Dd7 25. Tc5 De7 26. T : e6 D : f6 27. T : f6 Td7 28. a3 Te2 29. Tc3 Rg7 30. Tb6 Ted2 31. Cf3N : f3 32. T : f3 T2d4 33. T : a6 T : h4 34. g3 Th5 35. Rg2 Thd5 și remiză. Karpov a preluat inițiativa în meci cu 2 : 1, distanțîndu-se după 9 partide la 5,5 : 3,5. Deși e dovedit că Sokolov este capabil de finisuri formidabile, Karpov nu poate scăpa victoriei. Un nou meci al celor doi „K” se conturează. Lupta va fi cu atît mai interesantă cu cît adversarii se cunosc prea bine. Recordul întîlnirilor dintre cei doi mari maestri sovietici va fi greu de egalat în lupta pentru titlul mondial, el atîngînd în momentul de față incredibila cifră de 100 partide.

MARGARETA MUREȘAN

Civilizația sportului

„Cine nu are bătrîni...”

A făcut sport de la vîrsta de 15 ani. A împlinit acum 75! A jucat rugby, baschet, volei, handbal. A făcut atletism, bob, schi și inot. Toate de performanță. A jucat în echipa națională de rugby. Din 1947 este antrenor de handbal. A ajuns antrenor emerit, fiindcă a câștigat două titluri mondiale de națională de fete, dar cînd anonima formație masculină Tractorul Brșaoav a promovat, sub mîna lui, în divizia A, a declarat : „Pentru mine, ca antrenor, este un succes mai mare decît orice titlu mondial”. Timp de 20 de ani (!!) cu echipe de juniori, de școlari sau cu reprezentative naționale, la toate competițiile la care a luat parte s-a situat „pe podium”, cum se spune, adică pe unul din primele trei locuri, indiferent dacă a fost handbal în 11 sau în 7! Cîți antrenori din țară și chiar din lume se pot lăuda cu o asemenea performanță? 28 dintre fetele cărora le-a pus mîna în mîna au ajuns jucătoare internaționale. A așezat pietrele de temelie ale handbalului feminin la Buhuși și la Vaslui. Echipela pregătite de el au acumulat cele mai puține sancțiuni disciplinare, nu s-a plîns niciodată de arbitraj (noblețea în sport de aici începe!), elevele și elevii lui au învățat să considere sportul ca un adevărat act de cultură, adică exact ceea ce trebuie să fie. Toți arbitrii au fost încîntați să arbitreze echipele sale, fiind antrenorul care i-a ajutat cel mai mult să-și ducă la îndeplinire misiunile.

Acum este unul din cei cîțiva înțelepți de autoritate ai sportului nostru. A ținut cursuri de specialitate în Portugalia. Antrenează și azi echipa masculină a tractoriștilor brașoveni dar rămîne, după părerea a numeroși specialiști din țară și străinătate, cel mai bun antrenor de fete din lume.

Nu se poate spune în cîteva rânduri totul despre viața și activitatea sportivă ale unui om. Dar, numai din cele spuse, nu sîntefi de părere că o astfel de carieră merită — dacă nu un trofeu fair play — măcar o diplomă de onoare? Ar fi un urias gest de etică sportivă, de recunoaștere binemeritată a unei vieți dedicate sportului! Ce ar mai putea face un om de sport, un singur om, într-o viață sportivă, într-o singură viață, pentru a i se acorda o astfel de distincție? Este ea frumoasă și demnă gloria sportivă postumă, dar mai stimulatîvă (și mai educativă pentru tineret, pentru campioni de azi — antrenorii de miine) este cea recunoscută în timpul vieții.

Aceasta e problema. Iar omul se numește, ca numeroși cetațeni demni ai patriei noastre, Popescu, Popescu-Colibași, dar toată lumea, de o eternitate, îi zice „tata Pîk”, sau și mai scurt „Tata” (nu tată!), ceea ce — vorba lui Radu Cosașu — în sport nu se prea aude, iar dacă se aude înseamnă totul.

CRISTIAN ȚOPESCU

În sfîrșit, publicului atras de sportul cu balonul oval i s-a oferit satisfacția unui cuplaj de înalt nivel în Capitală. Stadionul grivițean din Parcul Copilului a fost plin de spectatori în trecuta duminică, programîndu-se două derbiuri autentice, la virful celor două serii divizionare A, cu participarea liderilor respectivi (Steaua și Dinamo), a echipelor situate pe locul secund (R.C. Grivița Roșie și Farul).

Pe lîngă miza întîietății în serie și a situații în clasamentul turneului final pentru locurile 1-4, jocurile respective ne-au prilejuit și aprecieri valorice asupra multor internaționali, urmăriți în cadrul lotului lărgit, care în curînd se va restringe pînă la cel reprezentativ în Cupa F.I.R.A. și Cupa Mondială.

Prima întîlnire din cuplaj, disputată între R.C. Grivița Roșie — Steaua, s-a încheiat cu un scor echitabil : 18—18 (9—6), deși către mijlocul reprizei a doua grivițenii au condus chiar cu 18—9! De fapt, evoluția scorului e în directă legătură cu numărul greșelilor regulamentare comise și în consecință cu duelul celor două uverturi Tudor (Gr. Roșie) și Alexandru (Steaua), care au marcat, prin lovituri de picior, majoritatea punctelor. Astfel, toate punctele grivițene s-au datorat eficacității lui Tudor, printr-un drop-gol și cinci lovituri de picior reușite, iar punctele steleștilor au rezultat din cele patru lovituri de pedeapsă și o transformare, prin Alexandru, marcîndu-se un singur eseu prin Hodorcă.

Jocul grivițenilor a fost mai

bine încheiat pe înaintare, cu aportul deosebit al lui Stroe, Iică, Poneratz și Dinescu, beneficiind de o deschidere foarte bună, atît prin Neaga cit și prin Anton (repriza a doua), cit și de un bun fundas — Marin. Înaintarea steliștă s-a remarcat prin Munteanu, Murariu, Laurențiu și Florea, dar treișferturile au compromis multe transmiteri

Rugby

Două derbiuri

prin David, marcîndu-se totuși, abia înspre final, Ignat, Hodorcă și Boldor, precum și Vărzaru, în mod deosebit.

În general, steliștii au arătat o nervozitate care le-a anihilat preocupările tactice, dezlîntînd atacuri sporadice și refuzînd jocul deschis!

În cel de-al doilea meci, Dinamo a învins Farul cu 22—9 (16—0), într-o manieră categorică, printr-un bun joc tactic, de ansamblu, cu o deschidere Paraschiv—Podărășcu în excelentă dispoziție de joc, cu luciditate și execuții impecabile în multe faze de atac (Lungu—Tofan—Aldca) și cu excelente intercalări ale fundasului Toader. Înaintarea s-a impus, de asemenea, atît la grămădă cit și în jocul la margine, în pofida faptului că i-a lipsit superjucătorul Caragea.

Revirimentul spectaculos al lui Borș, împreună cu evoluția mai tînerilor Doja, Răducanu și Zafiescu, au adus multe baloane dinamoviștilor la tușe, iar Bucan, Pașcu și Vereș s-au dovedit superiori unor Oprîș, Grigore și Prisăcaru de la Farul. De altfel, echipa constănțeană s-a prezentat fără aplombul cărții sale de vizită — finalista în „Masters” — cu o înaintare „bătută” încă din prima repriză (0—16), cînd dinamoviștii au și înscris două esouri, prin Lung și Tofan, pe greșelile elementare ale treișferturilor fariste. S-au remarcat, totuși, două incursiuni constante prelungește prin Necula și Plochi, nerezolvate însă. În repriza a doua, Farul se regrepează mai prompt, gresînd însă prin dispeceperatul abuziv „controlat” de Dumitru, aflat în linia a treia, prin faze stereotipe. Totuși, reușește către final un eseu prin Plochi, transformat de Bică, același care mai marcase și o lovitură de pedeapsă, raînd, în schimb, multe altele. Dinamoviștii au inițiat numeroase șarje spectaculoase, din păcate realizînd un singur eseu prin mijlocul Paraschiv. Lui Podărășcu i se atribuie două transformări și două lovituri de pedeapsă înscrise. Dinamo a dovedit o desul de rapidă circulație a balonului și luciditatea treișferturilor, iar Farul a fost prea puțin timp o echipă demnă de vigoarea și prestigiul creat.

Cele două derbiuri au lăsat impresia unor împliniri parțiale, iar jucătorii propuși pentru lot n-au strălucit.

TUDOR GEORGE

Am arătat altă dată că în ciuda unor minisuri și neîmpliniri, în ciuda continuării cursei înarmărilor, în ciuda faptului că situația în lume se menține încordată, că pe planetă au loc în prezent circa 20 de conflicte armate și că un număr imens de locuitori ai globului trăiesc în sărăcie, activitatea Organizației Națiunilor Unite a fost și a rămas deosebit de importantă și de valoroasă.

Dar tot atât de adevărat este și că eficiența organizației mondiale a fost, mai ales în anii din urmă, mult mai redusă decât era necesar și decât era de dorit. A contribuit la aceasta, în bună măsură, jocul de interese, practica ocularii ONU în abordarea unor chestiuni și în luarea unor hotărâri care privesc toate popoarele de pe glob. Or, după cum a subliniat președintele Nicolae Ceaușescu, astăzi nici una dintre problemele care interesează toate națiunile nu poate fi soluționată cu adevărat doar de câteva state sau de un grup de state, ci de comunitatea internațională în ansamblul ei, iar ONU reprezintă singurul for recunoscut de aproape toate țările lumii ca loc pentru căutarea în comun a soluțiilor celor mai bune, în conformitate cu interesele tuturor popoarelor, reprezintă tribuna de cea mai înaltă autoritate, de la care fiecare națiune își poate expune și susține pozițiile,

reprezintă locul în care se pot realiza înțelegeri valabile, prin contribuția și participarea activă a tuturor membrilor comunității internaționale, indiferent de mărime, de potențial economic și militar, de grad de dezvoltare și de situație geografică.

În același timp, trebuie ținut seama că de la crearea ONU au trecut aproape 42 de ani. În

Comentariul săptămânii Potrivit cerințelor

această perioadă pe mapamond s-au produs mutații și transformări — de tot felul, dar în primul rând politice și economice — care schimbă substanțial datele problemei cu privire la Națiunile Unite. Firește, pacea a rămas țelul de bază al acțiunilor organizației, însă în condiții cu totul diferite. Dacă în 1945 statele care s-au considerat învingătoare în cel de-al doilea război mondial au conceput ONU ca pe un mijloc de a se păzi de eventualele tentative de revanșă ale puterilor învinse, astăzi pericolul la adresa păcii vine din alte direcții, iar măsurile ce se cer luate (sint cunoscute, în acest

sens, propunerile românești privind dezarmarea, cu tot ce ține de ea, lichidarea conflictelor armate, a focarelor de încordare de pe glob, rezolvarea tuturor diferendelor fără folosirea forței, prin tratative, ș.a.m.d.) au în vedere situația de acum. De-a lungul anilor, au dobândit o importanță tot mai mare, aflându-se acum în prim plan, alături de pace și securitate, problemele economice mondiale, în primul rând cele ale dezvoltării. De fapt, astăzi cele două categorii de probleme sînt într-o strînsă interdependență.

Din toate aceste considerente, se impune perfecționarea ONU, democratizarea formelor sale de funcționare, adaptarea structurilor și procedurilor organizației la schimbările profunde petrecute în lume timp de mai bine de patru decenii. În viziunea țării noastre, adaptarea mecanismelor și a funcționării ONU la noile cerințe, ridicarea întregii activități a organizației mondiale pe o treaptă superioară constituie unul din principalele imperative ale prezentului. În acest sens, România, președintele ei militază ferm pentru îmbunătățirea activității și ridicarea rolului ONU, pentru creșterea contribuției sale la promovarea cursului destinării, la instaurarea unui climat de pace și colaborare pe planeta noastră.

ION DUMBRAVĂ ■

Adjudecat!

Bătăia de ciocan care aruncă încheierea unei licitații provoacă, de obicei, reverberații mai mult sau mai puțin ferice în inimile cumpărătorilor, proprietarilor și conducătorilor sălilor de vânzare. Ultimul sunet emis de nemuzicalul obiect (în decembrie 1986) a adus zimbetul pe buzele șefilor caselor de licitație londoneze care și-au frecat fericiții mișcările — sezonul de toamnă-iarnă a bătut toate recordurile de încasări. La jocul „Cine dă mai mult” Sotheby's și Christie's au depășit previziunile experților și toate așteptările vânzătorilor. Concurența frenetică între bogații clienți europeni, americani, arabi și japonezi nu a influențat numai prețurile pinzelor marilor maestri, ci a provocat o inflație galopantă a obiectelor de artă, fie că este vorba de bijuterii, sculpturi, jucării vechi sau bibelouri. După ce s-au încheiat strigările în sălile de vânzare lambrisate unde s-au înfruntat cele mai mari averi, Sotheby's a afișat o creștere a cifrei sale de afaceri cu 77 la sută față de anul precedent. Mai modestă, firma Christie's a anunțat doar 23 de procente. În fața explozivei creșteri a prețurilor declanșată la New York experții oferă o explicație simplă: fenomenul actual este rezultatul apariției simultane pe piață a multor adevărate capodopere în momentul în care investitorii bogați abundă. Rezultatul — licitațiile au culminat cu sume fără precedent. O scenă impresionantă de Edouard Manet a fost adjudecată pentru 11 milioane dolari. Afacerea a durat mai puțin de trei minute, timp în care un colecționar japonez s-a măsurat în putere monetară cu un misterios achizitor european la strigări de 235 000 dolari fiecare. Singura pictură care s-a apropiat de această sumă a fost „Adorația magilor” de Mantegna, vândută în 1985 pentru 8,1 milioane lire sterline. Sotheby's, casă mai mult decât tricentenară, cumpărătoare cu doi ani în urmă de omul de afaceri american Alfred Taubman, este recordmena vânzătorilor cu 40 de milioane lire sterline realizate într-o singură seară. Ciocanul implacabil a bătut la 9,5 milioane dolari pentru „Femeie citind”, un Braque din 1911. Niciodată un tablou din secolul XX n-a atins un asemenea preț. Explicabil, pentru colecționarii americani îmbogățiți la operațiunile de bursă de pe Wall Street care îi privesc cu dispreț pe marii maestri clasici și consideră că arta a apărut după 1870, comenta, nu fără maliție, criticul de artă al cotidianului „The Times”. Și totuși, o săptămână mai târziu Sotheby's scoate la licitație un Rembrandt care n-a mai fost expus de 20 de ani, estimat la 2 milioane lire. Portretul oval al unei tinere necunoscute executat în 1632 a fost adjudecat pentru 7,36 milioane lire sterline! Valsul prețurilor a dus la creșterea valorii de vânzare a altor pinze, nu prea bine cotate până acum. Un Monnet și un Leger au luat drumul Japoniei pentru 1,7 și, respectiv, 1,1 milioane

lire sterline. Modigliani a depășit bariera a 3 milioane, iar Toulouse Lautrec a trecut cu mare ușurință de 5 milioane lire sterline. Nu există pictori, oricât de puțin cunoscuți ar fi, care să nu profite de această spirală ascendentă. Într-o mică sală din Dorset, sudul Angliei, s-au obținut 105 925 lire pentru un tablou al pictorului neozelandez Nicholas Chevalier de la finele secolului XIX. Pinza a fost cumpărată în 1954 pentru... 6 lire! Alte obiecte, același destin. Un pandativ din aur din evul mediu s-a vândut cu 1,43 milioane lire. Un pion de șah din fildele de elefant de mare lucrat în secolul XII a obținut 88 000 lire. Un amator din Ohio a cumpărat un urs de jucărie din blană zmotocită cu 28 000 de lire pentru a-l oferi copiilor de Anul Nou. Un ait original a plătit 7 200 de lire pentru o mașină Mercedes în miniatură!

Averea vărsată pentru pictura de Manet de care aminteam la începutul articolului reprezintă de trei ori bugetul anual al celebrei National Gallery din Londra pentru achiziționarea de piese noi. El corespunde, de asemenea, costului noii aripi de la Tate Gallery unde va fi expusă în curând o impresionantă colecție Turner. Se poate afirma fără a greși că marile muzee naționale sînt scoase din luptă în fața bogaților amatori individuali sau a fundațiilor de tipul Getty. Aceasta din urmă chețuiește lunar echivalentul bugetului anual al multor state în curs de dezvoltare, preciza cotidianul „The Guardian”.

IOAN ROȘCA ■

Planeta vie?

„Planeta noastră albastră este un organism viu, care respiră, uneori oftează sau geme și este atent la temperatura corpului. Marea este pulsul său, apa riurilor și oceanelor circuitul său sanguin. El posedă inteligență și voință. Numele acestei hiperființe este Gaia — Mama Planeta”. Cele de mai sus nu sînt o metaforă izvoită din imaginația unui poet, ci teoria foarte serioasă sau, în orice caz, cu pretenții de seriozitate a unui om de știință: James Lovelock, profesor invitat la Universitatea britanică Reading. Geochimistul Lovelock a fost dispus să își apere tezele și în fața reputatei Asociații britanice pentru progresul științei, din Bristol. „Ideea că Pământul care constă aproape numai din rocă ar fi viu nu mai este atât de absurdă dacă privesti un copac mamut — afirmă Lovelock. Deși este viu, el constă în proporție de 99 la sută din lemn mort. Ca și Pământul, el nu are decât un strat subțire de țesut viu”.

În sprijinul teoriei sale, Lovelock aduce o serie de argumente științifice, majoritatea descoperite de el de pe vremea cînd lucra pentru Agenția spațială americană N.A.S.A., ocupându-se de cercetări asupra atmosferei planetei Marte. Spre deosebire de această planetă evident moartă, pe Pământ există o serie de fenomene uimitoare care nu pot fi explicate decât prin faptul că

Terra este o planetă vie, care este preocupată activ de asigurarea pe mai departe a existenței sale. Lovelock consideră că mediul înconjurător în care trăim, în pofida unei radiații solare ce a devenit tot mai puternică de-a lungul ultimelor miliarde de ani, este în continuare viabil, iar temperatura medie a planetei noastre a rămas aproape constantă. El apreciază că și faptul că mai putem respira este un miracol deoarece, potrivit legilor chimice, atmosfera ar fi trebuit să fie suprasaturată demult cu bioxid de carbon. Chiar și faptul că oceanele nu au secat încă și hidrogenul nu s-a risipit în Cosmos este considerat de el drept inexplicabil prin altă ipoteză decât presupunerea că în spatele acestei situații se ascunde forța și rațiunea unei ființe uriașe!

Inițial, Lovelock dorea să numească descoperirea sa cu o sintagmă cu iz foarte științific — „ființă cibernetică cu autoreglare” — dar prietenul și vecinul său, cunoscutul scriitor William Golding, laureat al premiului Nobel, l-a convins să adopte un nume imprumutat din mitologia greacă: Gaia. Lovelock avertizează că în prezent omul, care nu prea conta în comparație cu uriașele circuite vitale ale Gaiei, a început să-și pună în pericol mediul său de viață. Tăierea fără măsură a pădurilor tropicale ar putea să ducă la „perturbări serioase ale sănătății” gigantice ființe. Geochimistul britanic este de părere că Mama Planeta a reacționat deja cu mare sensibilitate la această situație prin creșterea temperaturii sale. Ca un fel de febră!

Firește, tezele lui Lovelock, unul dintre cei mai reputați specialiști în chimia atmosferei, au fost întimpinate cu scepticism de lumea științei, deși el afirmă că numărul adeptilor săi este în continuă creștere. Dar chiar și ca literatură, ipoteza lui este frumoasă și simbolică. Mama Terra are grijă de noi, dar și noi trebuie să fim atenți cum ne comportăm cu ea, pare să fie mesajul omului de știință britanic. O concluzie cu care nu putem să nu fim de acord. Oare nu lumea Emilie Zola Pământul „mamă obștească, unicul izvor de viață”, vesnic, nemuritor, în care se rotește sufletul lumii, avea să se răzbată până în pietre și proscimbă copacii în înalți frați ai noștri? ■

ION VIRGIL ■

Fumul care ucide

Acțiunile vizînd limitarea sau chiar interzicerea fumatului, fie că-i vorba de propagandă antitabacică, fie de măsuri administrative, de constringere, au în vedere, firește, și sănătatea fumătorilor înșiși, dar și pe aceea a persoanelor care nu fumează, a așa-numiților fumători pasivi, nevoiți să respire aerul viciat de alții cu fum de tutun. În numeroase țări chestiunea a început să fie tratată cu toată seriozitatea, la nivel guvernamental. După cum am arătat cu alte prilejuri, în unele țări se iau măsuri severe împotriva fuma-

tului la locul de muncă, precum și în toate încăperile cu destinație publică sau chiar pe stradă. Mai greu este însă cu fumatul acasă. Aici, deocamdată nu se poate recurge la interdicții prin lege și trebuie să se acționeze prin metoda convingerii, prin argumente. Este ceea ce face și un recent raport al Academiei de Științe din SUA.

În acest document se arată că fumatul în casă de către părinți sau de alte persoane constituie o gravă amenințare pentru sănătatea copiilor. „La copiii ai căror părinți fumează, se arată în raport, funcțiile plămînilor se dezvoltă, în raport cu vîrsta, mult mai lent iar îmbolnăvirile căilor respiratorii sînt mult mai frecvente decât la copiii de nefumători”. O cercetare făcută în acest sens asupra a 10 672 de copii sub un an a arătat că, în comparație cu copiii de nefumători, copiii ai căror mame fumează între 1 și 10 țigări pe zi au un risc de îmbolnăvire de bronșită și de pneumonie cu 14 la sută mai mare, cei ale căror mame fumează între 11 și 20 de țigări zilnic — un risc cu 71 la sută mai mare, iar cînd țigările fumate de mamă depășesc un pachet pe zi, riscul de îmbolnăvire a copilului este cu 234 la sută mai ridicat. Se înțelege de la sine că morbiditatea și, legat de ea, și mortalitatea în rândul copiilor este și mai mare, în cazul în care fumează amîndoi părinții. Raportul amintit cheamă pe părinți să renunțe la fu-

mat ori cel puțin să se abțină de la fumat în încăperile în care se află copii, cu scopul de a-i proteja pe aceștia de efectele nefaste ale inspirării fumului de tutun.

Ce se întîmplă, de fapt, în încăperile cu fumători, cu alte cuvinte, care ar fi mecanismul „consumului” de țigări, adică de tutun, definit, în glumă, ca fiind produsul agricol care în proporție de 90 la sută se arde și în proporție de 10 la sută se aruncă? Din clipa în care aprinde țigara și pînă o stinge, fumătorul trage în piept mai puțin de jumătate din fumul produs. Peste 55 la sută din acest fum se răspîndește în mediul ambiant, în timpul cînd fumătorul ține țigara în mină sau o lasă în scrumieră. Acesta este așa-numitul fum indirect, mult mai periculos decât cel inhalat direct, întrucît nu mai trece prin nici un filtru. În afară de îmbolnăvirile copiilor, la care ne-am referit mai sus, fumul de tutun provoacă și îmbolnăvirea tinerilor și a adulților, mai ales de cancer la plămîni. Potrivit datelor oficiale publicate în Statele Unite, în 1986 diagnosticul de cancer la plămîni a fost pus unui număr de 150 000 de americani, și tot în acest an în SUA au murit de boala respectivă 130 000 de oameni. 90 la sută din aceste cazuri de îmbolnăviri și de decese s-au datorat nemijlocit fumului de tutun.

ION CODRU ■

Lovitura a executat-o portarul

Schumacher, copilul unor oameni modesti, a cunoscut, datorită fotbalului, dar mai ales muncii și talentului său, consacrarea internațională. El, care a fost atât de hult în urma incidentului de la Sevilla, a avut curajul să ridice vîlul ce ascundea o serie de dedesubturi ale fotbalului profesionist scriind o carte intitulată „Anpfiff” (Fluier de început). De fapt cartea a fost scrisă de ziaristul francez (de ce nu vest-german?) Michel Meyer pe baza materialului dictat de Schumacher pe casete.

Cartea este un fel de răzburare a portarului care nu a avut voie să scrie în timpul campionatului mondial din Mexic pentru ziarul „Express” din Köln. Parcă presimțind ceva Franz Beckenbauer, antrenorul naționalei R.F.G., i-a spus: „N-ai vrea să vorbim despre cartea ta, Toni?”. Răspunsul a fost: „Bineînțeles, Franz, după ce apare!”.

Schumacher descrie pe larg modul cum s-au desfășurat „ostilitățile” în cantonamentul echipei R.F.G. înainte și pe parcursul campaniei mexicane. Arată îngrijirea medicală deosebită de care s-au bucurat jucătorii, cărora li s-a dat să ia o mulțime de vitamine, săruri minerale, ba li s-au făcut și vreo 3 000 de injecții. Plin de umor el ne dezvăluie că lîngă masa unde „a mîncat era un palmier care va face șuruburi de la mineralele turnate la răcăcina lui.

Și cum fără intrigi o echipă de fotbal este neinteresantă pentru presă, sînt dezvăluite toate micile sau marile disen-

stuni. Nu este cruțat U. Stein, portarul de rezervă (cunoștința noastră de la Hamburg S.V.) care a și fost trimis acasă, dar nici Rummenigge care, rînit fizic dar și psihic, suferea de mania persecuției.

Cartea nu a rămas la nivelul cancanurilor și a plătirii polițelor, ci a intrat pe un teren considerat tabu: acela al faptului că anabolizantele, amfetaminele, efedrina — sub forma nevinovatului sirop de tuse, într-un cuvînt dopingul este ceva obișnuit, necesar pentru a obține performanțe. Acest lucru nu s-a iertat; F.C. Köln, clubul la care a jucat 15 ani, l-a scos din lot și a anunțat că nu-i va înnoi contractul care expiră în luna iunie „datorită lipsei de fair play”, iar Franz Beckenbauer, l-a exclus de la națională pentru, cel puțin 2 meciuri. Deh, adevărul supără și doare (cînd rănește interesele!). Pedepsirea lui Schumacher presupune, implicit recunoașterea faptului că, în dorința de a obține victoria, mijloacele nu contează.

Cartea se bucură de un succes imens, dar ea ar trebui să se constituie și într-un semnal în rîndul suporterilor care uită că fotbalul este, în primul rînd, un joc și nu o afacere — cum a ajuns din păcate.

Cu privire la viitorul lui Schumacher nu sînt probleme: managerul său, Rüdiger Schmitz, îi păstrează un birou la firma sa „Sport — agentur Rüdiger Schmitz”.

Probleme se pun numai cu privire la jocul de fotbal!

DAN DANUȚ DORU ■

Cu ochii deschiși prin lumi de întuneric

„Duhul sfânt“ și trupa Osborn în turneu

Prin 1906, se țineau la Los Angeles în Statele Unite adunări ale unor exaltați, pe care unii le considerau atât de pline de „har“ că aceștia aveau impresia că asupra lor coboară „duhul sfânt“. Se naște practic o nouă sectă, cea a botezaților „duhul sfânt“, denumită mai târziu a pentecostalilor.

Primul pentecostal, arată apologetii sectei, ar fi fost un pastor negru, W. J. Seymour, care „vorbea în limbi“. Publicitatea pe care el și-a făcut-o a determinat pe mulți să vină să-l vadă, unii dintre ei plecând cu convingerea că au asistat la o veritabilă coborire a „duhului sfânt“, devenind la rândul lor misionari ai „noilor rusalii“. Pe bătrînul continent noua sectă a fost implantată de un pastor metodist care a reușit să atragă pe mai mulți baptiști și chiar luterani.

Ca și celelalte secte „botezații cu duhul sfânt“ admit numai botezul la majorat prin imersiune, cred în venirea viitoare a lui Hristos și au convingerea că mișcarea lor zisă de „trezire“ este ultima înainte de sfârșitul lumii. De asemenea, ei pretind că și-au regăsit puritatea bisericilor primitive, rezumându-și credința lor la o frază care este repetată neconștient: „Isus salvează, Isus revine, Isus vindecă“.

Adepții sectei sînt oameni exaltați religios și trăiesc cu convingerea în „vindecări miraculoase“.

Un pastor pentecostal din S.U.A. se lauda prin tracte difuzate pe străzi că „într-o singură seară a redat vederea la 28 de orbi iar 54 de surzi au început să audă, iar într-o altă seară 124 de surdo-muți și 90 de orbi ar fi fost vindecați fără a mai număra alte sute de cazuri“. Erau binecunoscute statistici mincinoase a căror aparență se vroia indiscutabilă.

Un prieten al meu, ziarist francez, care făcea o anchetă asupra acestei secte a cerut unui pastor să-i prezinte cazuri concrete, cel puțin unul-două, pentru a le supune unor investigații medicale. Dar, surpriză! Pastorul interpelat l-a refuzat cu indignare susținând că „dumnezeu ar fi jignit și injuriat dacă i s-ar pretinde verificarea minunilor sale“.

Curiozitatea, dar mai ales dorința de a descoperi impostura, m-a determinat în vara lui '74 să mă amestec în mulțimea adepților din Rennes a acestei secte. Citisem prin Paris pe un

zid din cartierul latin un afiș care anunța mai multe adunări ale sectei menționate în termeni ce puteau determina de altfel teama față de providență. Se anunța că va fi „ultima adunare“ după care va începe „sfârșitul lumii“.

Răsfioșec acum notițele mele rătăcite printre alte hirtii ale acelor ani. Vedeta serii de atunci nu era nici Sheila, nici Ringo, nici Silvie Vartan ci pastorul american Osborn, marele și unicul servitor al lui Dumnezeu.

Intru în sală tocmai cînd el spunea:

— Isus a zis: mergeți, predicați și vindecați! nu numai: predicați așa cum fac unii ci: vindecați! Este ceea ce fac eu, servitorul lui Dumnezeu. Credeți?

Mulțimea adepților: Aleluia!

— Isus a spus: iată miracolele care vor însoți pe acei care vor crede în numele meu. Isus s-a urcat la ceruri (schitează un gest cu mîna spre tavanul sălii). Dar Isus se află astăzi seară aici în mijlocul nostru. Credeți?

Mulțimea adepților: Aleluia! Să fi fost ora nouă seara cînd, în sfîrșit, pastorul american s-a hotărît să treacă la „minuni“. În acel moment el a cerut sălii:

— Ridicați mîinile, voi cei care credeți!

Și s-au ridicat desigur toate mîinile adepților.

El își începe de altfel imediat campania sa de „vindecări“. Și fiecare din ele stîrnesc strigăte de bucurie dar și risete în sală.

Iată o femeie surdă de patru luni care aude. O alta, care avea timpanul spart cu un creion încă din timpul copilăriei. Slavă lui Dumnezeu! Ea poate repeta cuvintele ce i se spun la ureche. Deci Osborn i-a reparat timpanul... Aleluia!

Încă o femeie. I se acoperă urechea sănătoasă.

— Spune: Amin!, zice Osborn.

Ea nu aude și nu răspunde.

— Spune: Aleluia!

Ea tace din nou.

Osborn spune sălii:

— Nu crede destul. Altul la rînd!

Se urcă pe scenă un bătrîn, puțin cocoșat, venit din Elveția.

Osborn își ia măsurile de precauție. El spune sălii:

— Va fi greu. Încerc totuși. Cred că va merge...

Se repetă povestea cu femeia căreia i s-a „reparat“ timpanul

— Bravo! Ați văzut? A venit din Elveția surd și se reîntoarce vindecat. E simplu, nu? Aleluia! Cazul cel mai curios este însă acela al unui copil surdo-mut. Trei-patru sau poate cinci ani. I se ajustează microfonul la înălțimea sa.

— Spune: Amin!

— Maman, răspunde copilul.

Spune: Aleluia!

— Papa, răspunde copilul.

Hmm, mormăie Osborn și se adresează sălii:

— Sint sigur că el aude!

Puțin mai târziu, contraprobă. Soția lui Osborn readuce copilul pe scenă.

— E perfect! Copilul aude, zice ea.

O nouă încercare la microfon. Dar copilul nu este capabil să mintă precum ceilalți „vindecați“ din trupa lui Osborn. Este retrimis în sală.

Apoi se fac fotografii cu cei „vindecați“. Peste 20, adică toți figuranții, însoțitori ai pastorului. Fotografii vor servi la propaganda sectei și la rocolajul unor noi adepți din alte orașe.

— Vedeți cum domnul a lucrat în această seară, spune Osborn.

Mulțimea așezată în genunchi se află în extaz. Se strigă, se plînge. Ea așteaptă coborîrea „sfințitului duh“ iar Osborn se pregătește să-și încheie reprezentarea. El spune sălii:

— Eu sint acela care am puterea asupra răului și-i pot comanda: Du-te! iese din aceste corpuri (arată cu degetul către asistență). Dumnezeu să intre în ele.

Se trece apoi la botezarea noilor convertiți.

Mai mulți dintre ei intră într-o cadă mare de tablă. Osborn îi chestionează asupra credinței și apoi îi afundă pe rînd în apă:

— Prin această mărturie a credinței tale te botez în numele tatălui, fiului și „sfințitului duh“.

Un tinăr musulman se prezintă și el spunînd că vrea să devină membru al sectei.

— Crezi în Hristos?

— Nu! noi credem în Allah!

Osborn insistă:

— Nici acum nu crezi în Hristos?

— Acum cred pentru că nu am aici în Franța nici tată, nici mamă.

El venise în Franța să-și cîștige o piine.

Osborn și trupa sa aflată în turneu se retrag după cortină pentru a număra banii cîștigați în acea seară de la naivii ce umpluseră sala.

I.G. VULCĂNEANU

N.R. Secta la care face referire autorul este tratată din punct de vedere al doctrinei, dogmelor și practicilor și nu din cel al statutului său juridic. În țara noastră există unele comunități religioase care beneficiază de statut juridic ca și cel al cultelor tradiționale.

Racul

ZAHARIA BUZEA

Bete-n roate

- Cînd își pune unghia-n gît, se crede samurai.
- Roata este modestă: nu se umflă-n pene.
- Un Făt-Frumos, de frica Zmeului, s-a dus la frizer să se slujească.
- E greu să faci curte femeii care locuiește la bloc.
- Dacă nu stîrnesti invidia nimănui, n-ai făcut mare lucru.
- Dintre oameni, cel mai mult îmi plac femeile.
- Zgircitul nu-și poate permite decît o viață ieftină.
- Iubirea n-are vîrstă. Nu pot să uit că înaintea mea, s-au căsătorit doi octogeiari.
- Zîmbetul — cea mai plăcută strîmbătură.
- A uns peste tot. Acum nu mai scîrbește nimeni.
- Anticipînd o percheziție morală, și-a ascuns gîndurile la un prieten.
- Soția — o femeie care ne scapă de toate celelalte.
- Lipsa înflăcăratei iubiri face din om neom, adică zeu.

- Nu e în rînd cu lumea cel cu un pas înainte.
- Sălbăticiunile au făcut ravagii. Păcat că au lăsat amprente digitale.
- Tot ce s-a putut valorifica la licitație de pe urma geniului, au fost noțele de plată neachitate.
- Pentru a înfrunța fricoșii, îți trebuie curajul să bați o dată din picior.
- Perseverență înseamnă să-ți pierzi viața într-o încercare și să o iei de la capăt.
- De n-ar fi credința, n-ar exista nici măcar un singur ateu.
- Pentru dreptul său de a trăi, lăsa pe ceilalți fără nici un drept.
- Spre deosebire de ceilalți, era om cu cap.
- Cînd i s-a urit cu binele, s-a căsătorit cu o femeie frumoasă.
- Glonțul i-a trecut la două palme de ureche. Drept în inimă.
- Cînd umpli cuiva paharul, caută să o faci cu vin.

DANIEL MILITARU PITEȘTI

„I-au zdrobit nu numai trupul, ci și voința de a trăi“

Emeric Kurtag și-a așteptat aparent calm rîndul la interogatoriu. Mai avea doar cîteva minute să intre la Dréher. Exact cît i-a trebuit pentru a se sinucide.

Soții Márton au fost chemați la cercetări înainte de a fi internați în ghetou. Întîi a fost adus soțul, Vasile. Cînd au venit după soție, aceasta s-a aruncat de la etajul doi în stradă. A murit pe loc.

Cu cît scădeau efectivele ghetourilor, cu atît devenea mai febrilă activitatea în camerele de tortură. Zbirii vroiau să folosească puținele zile pe care le mai aveau la dispoziție cît „mai eficient“. S-a dezlănțuit o adevărată vinătoare în case, în curți, pe străzi. Cu sutele erau duși la „sanatoriul Dréher“, deopotrivă bărbați și femei, bogați și mulți lipsiți de orice avere, dar bănușiți că au ascuns cîte ceva pentru ca, minuiind mai virtuos ca pînă atunci vina de bou, apelînd la noi metode de tortură să poată fejui de la victime și ultimul inel sau costum de haine. Stomatologul dr. Stolcz, cunoscut în tot orașul ca un om deosebit de modest, a fost schingiuit înspăimîntător ca să declare „avutul ascuns“ pe care sărmanul nu-l avusese niciodată. A fost bătut la tâlpi atît de crunt, încît a trebuit să iasă din camera de tortură desculț. Picioarele umflate nu-i mai încăpeau în ghete. Era către prînz. I s-a spus că după masă la ora 16 să se reîntoarcă. Pînă atunci, poate i se va reimprospăta memoria, i s-a sugerat amenințător.

Zbirii reușiseră să-i zdrobească nu numai trupul, ci și voința de a trăi.

Stolcz s-a dus „acasă“, s-a întins pe saltea — ea reprezenta acum apartamentul său — și-a luat de sub pernă seringă

și morfina. Gestul a părut firesc celor din jur. Stomatologul care a diminuat de atîtea ori durerea de dinți a pacienților încerca acum să-și potolească propriile suferințe. Numai că doctorul și-a injectat o asemenea doză încît a pus capăt nu numai durerilor, ci și zilelor sale. La ora 16, zbirii de la Dréher au luat pe altul la rînd.

Inițial, un număr de evrei scăpaseră de ghețozare. A treia săptămînă, Péterffy a ordonat ca toți cei rămași în afara ghetoului să fie reverificați și, pe cît posibil, toți să fie internați. Primii aduși au fost cei 6 medici excepționali. „Nu fac ei atîta bine pe linia sanitară colectivității maghiare, cît dăunează spiritului creștin“ — a concluzionat ofiterul-jandarm, pecetluindu-l soarta. A ordonat apoi introducerea în ghetou a tuturor

dentă își vizitase cu răbdare fiecare pacient; la doi, care erau într-o stare mai gravă, le făcuse o injecție, apoi și-a luat pardesiul pe el, ca și cum ar fi intenționat să facă o plimbare lungă în noapte. Dar n-a făcut decît cîteva pași, pînă la terasa sanatoriului. S-a așezat obosit într-un șezlong și și-a băut paharul cu otravă. Aici l-au găsit pacienții. Ordinul de ghețozare a lui Péterffy n-a putut fi executat.

Un nou val de sinucidere avea să se declanșeze odată cu pornirea transporturilor spre necunoscut. În unele ghetouri existau grupuri de evrei polonezi scăpați ca prin minune. Aceștia au descrie exact succesiunea evenimentelor de îndată ce se hotărîse obligativitatea steei gabene. Inițial nu i-a crezut nimeni. Cînd a urmat ghețozarea pe unii dintre

Tinerii au dreptul să stie

Jurnal însingurat

bolnavilor, care datorită stării grave în care se aflau, au fost lăsați inițial în spitalele orașului. Nu a admis nici o excepție. Au fost ghețozati inclusiv cei 17 pacienți evrei ai spitalului de nebuni.

S-a șovăit o clipă cînd s-a ajuns la sanatoriul pulmonar. Erau acolo opt pacienți și doi medici evrei. Péterffy a admis o mică excepție. Să fie internați numai șase dintre tuberculoși și doctoria Cornelia Mozes, iar ceilalți doi, fiind încă infecțioși, împreună cu medicul Béla Fürst, să mai rămînă. Peste 3 zile însă s-a răzgîndit. Cînd camionul a sosit la sanatoriu, după ce au scos din salon pe cei doi bolnavi, asistentele au bătut la ușa medicului Fürst. Nu le-a răspuns nimeni. Au intrat timide în încăperea. Încăperea era goală. Erau convins că doctorul, fiind anunțat că dispare-dimineață vor veni după el, a dispărut în timpul nopții. În realitate, dr. Béla Fürst, care se afla în sanatoriu din ordinul ministerului de interne, în calitate de detașamentist, în seara prece-

dei informații i-a cuprins șovăiala, au început să nu mai creadă în propriile iluzii și să mediteze nopți întregi asupra celor auzite de la polonezi. Iar cînd a început lichidarea ghetourilor, în timp ce aproape toți își ghețeau baloturile, care potrivit precizărilor făcute de autorități, urmau să fie trimise ulterior prin poștă, la Kenyérmezo, ei se zbăteau să-și procure otravă. Cît mai sigură.

Unii au spart fiola în gură în clipa cînd au fost anunțați că vor pleca cu următorul transport. Doi medici — transferați în ghetoul din Oradea dintr-un detașament de muncă forțată — s-au sinucis în ajunul primului transport, cînd vagoanele fuseseră trase pe linia de triaj. Cei doi — doctorul Szöcs din Debrecin, om între două vîrste și doctorul Biró din Budapesta, de 26—28 de ani — și-au injectat reciproc morfina în vene și ca efectul să fie sigur au înghițit și cite o doză mortală. 24 de ore s-a chinat dr. Szöcs — care tot timpul își striga fiica de 17 ani și băiatul de 15

ani — pînă să-și dea sufletul. Organismul tinăr al doctorului Biró a învins otrava.

Au fost și dintre aceia, și nu puțini, care s-au pregătit febril, pentru marele drum. S-au tîrît și ei girboviți sub povara geamantanelor și rucsacurilor din ghetou pînă la gară. Au urmărit cum sint înghesuiți în vagoane unii peste alții, oameni și baloturi, bătrîni și copii, bolnavi și gravide, apoi, acolo, în fața trenului gata de plecare, au înghițit doza pregătită din timp.

Dr. Dezideriu Klein, redactor responsabil la revista de finanțe din Oradea „Pénzvilág“, dr. Ludovic Erczmán, medic O.R.L., Solomon Czitrom, procurist al „Băncii de Credit“, au urcat în vagon cu otrava ascunsă; au apelat la ea, după ce trenul s-a pus în mișcare, de fapt abia cînd s-au convins că este vorba nu de o transmutare într-un alt loc din țară, ci de deportare.

Familia Horbatz din Oradea a rezistat tentației de a folosi otrava — pe care tatăl o avea în buzunar pentru toată familia — pînă în momentul în care trenul a ajuns la stația finală. Se întune-case bine cînd șeful lung al locomotivei a semnalizat sosirea la Birkenau. Crematoriile erau supraaglomerate, SS-iștii hotărîseră să amîne deschiderea vagoanelor pînă în zori. Familia Horbatz n-a mai așteptat. Prin crăpăturile scindurilor văzuseră doar frînturi din sirma ghimpată, barăci și SS-iști: în nări un miros dulceag de carne arsă stăruia tot mai insistent. Atît a fost suficient. Tatăl a stat puțin pe gînduri apoi, fără să spună un cuvînt, a scos cutiuța de metal din buzunar. A dat soției și celor două fiice dozele dinainte stabilite. Pe a lui și-a introdus-o direct în gură. Cumnatul, dr. Ladislav Barna, medic, s-a străduit toată noaptea să-i salveze. N-a reușit să readucă în simțiri decît femeile. Dar și pe ele numai pentru cîteva ore. Sub efectul otrăvii înghițite, erau ametite, se țineau cu greu pe picioare. Mengele, cu o ușoară zvicnire a mîinii, le-a trimis pe toate trei spre stînga. Pînă la camera de gaze au avut de parcurs mai puțin de un kilometru.

(va urma) OLIVER LUSTIG

ROMÂNIA — ALBANIA 5 - 1 (3 - 1)

**Au înscris
pentru
învingători**

Pițurcă

Băloani

Hagi

Belodedici

Bumbescu

O victorie categorică aduce echipa noastră pe primul loc în clasamentul grupei

În primul meci oficial al anului, echipa reprezentativă a obținut o victorie reconfortantă — din perspectiva imediată a meciului cu Spania și din cea, mai îndepărtată, a unei eventuale importante pe care golaverajul o va avea pentru calificare. „Jocul a decurs în condiții normale, avea să aprecieze antrenorul Jenei după meci, chiar dacă ne așteptam la o replică mai puternică din partea albanezilor, cel puțin după cele arătate de ei în partida cu Spania”. Proportile scorului și atmosfera destinsă de la vestiare nu l-au împiedicat, însă, pe același Jenei să fie realist și lucid ca de fiecare dată, menționând că „am greșit acțiuni foarte simple, cedând multe mingi adversarilor”. Dacă am adăuga și observația lui Băloani („jocul a fost oscilant, cu multe momente foarte bune, dar și cu destule mai slabe”), vom putea argumenta suficient, credem, ideea că sînt încă lucruri de perfecționat în jocul echipei noastre naționale. Cele cinci goluri marcate constituie, desigur, o performanță a spiritului ofensiv de care este animată prima reprezentativă, acest 5-1 fiind ca un „vînt de primăvară” peste fotbalul nostru, care de mult n-a mai înregistrat victorii la acest scor. Satisfacția este cu atât mai mare cu cît echipa Albaniei n-a fost deloc un adversar din categoria celor „învinși dinainte” (dacă se mai poate vorbi de astfel de echipe în fotbalul internațional actual). Reluînd, însă, fazele golurilor, vom putea constata că ele au fost mai degrabă rodul unor „salve de artilerie”, cu protagoniști (numai) steliști, decît al unor combinații subtile în cîmpul de joc. Faza „centrare Iovan-reluare Pițurcă” (pețrecută cînd doar vreo trei jucători atinseseră mingea) a rămas, din păcate, prea izolată, față de frecvența cu care ea se repetă în meciurile de campionat; golul lui Băloani, de asemenea după „tipar clasic”, a fost o reușită (care a deconectat echipa noastră) într-un lanț neverosimil de ratări ale căpitanului echipei noastre; penalty-ul transformat impecabil de Hagi a urmat unui fault, în stil „tradițional” asupra lui Lăcătuș, decizie potentată și de rezistența lui la faultul imediat anterior; la golul patru, Belodedici a desăvîrșit splendid excelenta execuție a lui Hagi, satisfăcîndu-și astfel și frumosul apetit ofensiv pe care tinărul nostru libero îl manifestă tot mai mult; în sfîrșit, golul lui Bumbescu (primul marcat de el pentru echipa națională) a repetat faza golului marcat de același jucător în meciul cu Argeșul, numai că la „rampa” de la colțul terenului s-a aflat de-astă dată, Băloani.

Dar, ca întotdeauna în fotbal, scorul scuză mijloacele! Numai că la mijloacele tactice de exprimare ale echipei noastre credem că mai trebuie umblat. Sfertul de oră din prima repriză, cînd la cirna jocului s-au

aflat jucătorii albanezi, s-a putut deslășura așa datorită, mai ales slăbiciunilor din partea dreaptă a „mijlocului” nostru; iar golul primit a fost nimic altceva decît consecința logică a... lipsei de logică din jocul nostru în această perioadă, o evoluție mult prea „stînsă” față de posibilitățile create (sau, poate, tocmai din cauza lor?) de deschiderea rapidă a scorului. În plus trebuie subliniată prestația din nou foarte bună a lui Lung, în toate fazele specifice postului său, inclusiv repunerea rapidă și precisă a echipei în atac.

Felicitîndu-i pe tricolori pentru această frumoasă victorie (la o „normă” de patru goluri moștenită de la ultimul meci al naționalei pregătite de Lucescu, acel 4-0 cu Austria), credem că ei vor transforma satisfacția, firească la acest succes, într-o resursă psihologică propice pregătirii în liniște a partidei decisive cu Spania.

Gîndindu-ne (altfel nu se poate!) la o victorie măcar la un gol diferență în acel meci, trebuie luate în calcul, credem, toate „micile avertismente” primite de echipa noastră în ultimele jocuri — de la nesincronizările (rare, dar decisive) din apărare (amendate cu cite un gol și la Sevilla, și la Atena, și miercuri, la București), la „forța de respirație” a mijlocului și cea de penetrație a atacului. Obligatoriu, iată, de accidentarea lui Hagi (contuzie cu hematom pe mușchii gemeni ai piciorului drept, recuperabilă în citeva zile) să facă cele două schimbări numai la mijloc, echipa națională a resimțit unele dificultăți în integrarea, mai degrabă psihologică decît tactică, a noilor veniți în compartimentul median. Pledînd, în continuare, pentru ideea unei familii a tricolorilor, aceasta poate căpăta substanță numai în și prin joc, grație eforturilor conjugate (și premeditate...) ale tuturor componentelor echipei. Chiar dacă Mateuș și Rednic nu pot fi (poate și datorită temperamentului sau virstei), la fel de imperturbabili ca Ungureanu, de exemplu, față de constelația din jurul lor, la națională se impun eforturi sporite pentru omogenizarea, din toate punctele de vedere, a unui lot apt oricînd să furnizeze „rezerve” pe măsura titularilor. După cum și absența lui Cămătaru din anfurajul acestui meci (cauzată și de o leziune, dar și — după spusele lui Jenei — de „o indisponibilitate psihică”) invită la eforturi care s-au mai făcut cîndva pentru recuperarea acestui valoros jucător în beneficiul echipei naționale.

Formația care a înscris în palmaresul echipei naționale această frumoasă victorie este: Lung — Iovan, Bumbescu, Belodedici, Ungureanu — Stoica, Băloani, Klein (min. 64, Mateuș), Hagi (min. 67, Rednic), — Lăcătuș, Pițurcă.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Fotografii de PAUL AGARICI ■

Cu gîndul la 29 aprilie

Să învățăm, mai ales, din victorii!

În multe moduri se poate cîștiga o victorie, dar parcă mai frumoasă decît oricare e biruința pentru care te-ai pregătit cu luciditate, în deplină cunoștință de cauză în ceea ce privește adversarul pe care îl înfrunți și fără a te iluziona că totul va fi lesne. Nimic nu i-ar fi împiedicat pe jucătorii români, pe antrenorii lor, ca înaintea meciului cu Albania să se lanseze în declarații prezumțioase, excesiv de optimiste în legătură cu partida pe care o aveau de disputat. Dar vă mai amintiți cît de circumspecte au fost cuvintele lor de această dată, cît de rezervați s-au arătat cînd au fost întrebați care le sînt pronosticurile? Nu a fost vorba în nici un caz de timorare, ci, dimpotrivă, de o atitudine cu adevărat bărbătească, de un refuz hotărît de a minimaliza în mod nechibzuit partenerul de întrecere, care oricînd i-ar fi putut surprinde vulnerabili dacă ar fi fost desconsiderat, dacă nu s-ar fi luat cele mai potrivite măsuri pentru a-l anihila. Desigur, au fost rezultate care ne-au bucurat poate mai mult decît cel confortabil, de miercuri, obținute într-o manieră mai spectaculoasă. Dar e un bun la care nu trebuie renunțat în nici un caz acest superb gest al echipei noastre, al celor care o conduc, de a nu nesocoti acest meci, de a nu-l alege o simplă formalitate, un examen ușor, dar care se poate dovedi pînă la urmă extrem de important pentru calificarea noastră. Și, oricît ar părea de ciudat, o astfel de atitudine lucidă, care demonstrează curajul modestiei și forța ei, trebuie păstrată ca pe o floare de preț, mai ales după această victorie. Fiindcă, uneori, se poate întimpla ca să fie nevoie să înveți mai mult tocmai atunci cînd ieși cîștigător, și nu atunci cînd cunoști înfrîngerea.

GEORGE ARION ■

